

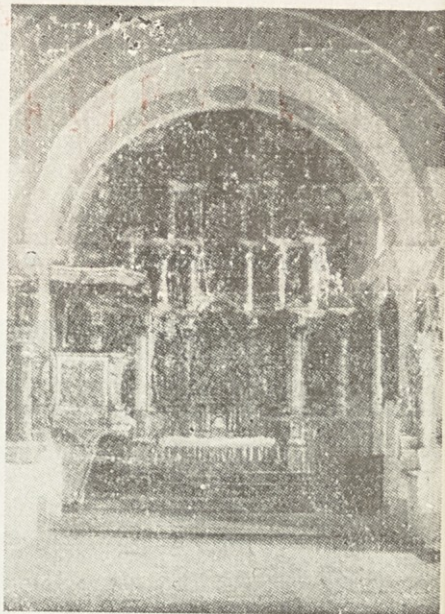
D U H O V N O
ŽIVLJENJE

VIDA ESPIRITUAL

• SEPTEMBER 1957

Desno zgoraj: žeželj, hrib pol ure od Vinice pri Črnomlju z romarsko cerkvijo posvečeno Mariji. — Levo zgoraj: Veliki oltar Matere božje na žežlju, eden najlepših baročnih oltarjev v Sloveniji. — Spodaj: Tri fare pri Metliki, prelepa belokranjska božja pot. — Naslovna stran: Belokranjske narodne noše

Nasim mučenikom v spomin

September je poleg junija tisti mesec, ki je šel v zgodovino slovenskega naroda kot mesec nedolžno prelite krvi. Na gradu Turjaku, v Grčaricah in Novem mestu in kasneje v Mozlju in Jelendolu so padli jeseni leta 1943 pod komunističnimi kroglami slovenski ljudje, ki niso storili ničesar smrti vrednega; le veri so hoteli ostati zvesti in brez-narodnemu rdečemu nasilju se niso hoteli ukloniti. Zato so morali umreti. Tem žrtvam in vsem drugim, ki so postali žrtev komunistične revolucije v domovini, posvečamo cerkveni govor, ki ga je imel duh. svetnik g. Alojzij Košmerlj v nedeljo, 2. junija 1957, v kripti cerkve Najsvetejšega Zakramenta v Buenos Airesu ob priliki spominske proslave v počastitev padlih protikomunističnih borcev.

Zbrali smo se v tej lepi, s pobožnim in zbranim sočutjem napolnjeni kripti cerkve Najsvetejšega Zakramenta, ki nam je ob vstopu v to deželo prva odprla svoja vrata, da obhajamo obletni spomin vseh naših poznanih in nepoznanih bratov in sestrá, ki so v najtežji dobi naše narodne zgodovine, v borbi za najvišje in najsvetejše vzore in vrednote, žrtvovali najdražje, kar človek na zemlji poseduje: svojo kri in svoje življenje.

Kripta je grška beseda in pomeni skrit in skrivnosten prostor, svetišče, zgrajeno pod zemljo, pomeni tudi grobnico.

Naj se nam zdi ta tihi in sveti kraj na današnji dan kot velika, skrivnostna, po molitvi in blagoslovu Cerkve posvečena grobnica, pokojišče vseh naših nepozabnih žrtvovanih rojakov, kojih premnogih kosti leže razmetane po prepadih in gozdovih, po dragah in vodah naše mučeniške domovine, pa danes njih častiljivi ostanki, kakor v duhu zbrani tu, pričakujejo našega spomina, naših molitev, naše daritve.

Kakor je pravično in prav, da se vseh naših narodnih mučenikov radi, pogosto, ob mnogoterih prilikah in na raznovrstne načine hvaležno in spošt-

ljivo spominjamo, da nam njih trpeca, a zdaj že povečičana podoba nikdar v duši ne obledi, vendar ni lepšega, ne bolj krščanskega in blagoslovljenega spomina nanje in zanje, kot je prav spomin v božjem svetišču, pri božjem oltarju, kjer se skrivnostno obnavlja krvava daritev našega Odrešenika Jezusa Kristusa in se preлива vedno znova njegova rešnja kri za odpuščanje naših grehov, za blagoslov živih in večni pokoj mrtvih, kjer nam On sam, naš prvorojeni božji brat, v tolažbo ponavlja besede, ki jih je bil govoril žalostnima sestrama Marti in Mariji ob grobu brata Lazarja v Betaniji: „Jaz sem vstajenje in življenje. Kdor v mé veruje, bo živel, tudi če umrje; in kdorkoli živi in v mé veruje, vekomaj ne bo umrl“ (Jan 11, 25).

KAKOR V PRVIH DNEVIH KRŠČANSTVA

Prvo, kar danes ob tej spominski proslavi v svojem duhu obnovimo, bodi spomin na oni veliki čas, ki je prišel za našo domovino z začetkom vojske leta 1941, čas, ki ga je bil kakor v preroškem videnju napovedal naš veliki škof Jeglič, na taboru slovenskih fantov in mož v Celju, leta 1937, na god apostolov prvakov svetih Petra in Pavla, ki sta pod Neronom na ta dan darovala krvavo daritev svojega življenja za Kristusa in Cerkev. Takole je tedaj, kot za oporoko, par dni pred svojo smrtjo, nadškof Jeglič govoril: „Živimo v velikih časih, kakor nikoli! Naš čas je velik, ker dela veliko hudobijo. Pa je tudi velik naš čas, ker dela mučenike. Povsod zahteva od mnogih, da dajo v najhujšem trpljenju življenje za našo vero, prav kakor v prvih dobah krščanstva... Morda bomo imeli še večje čase. Morda bomo imeli še hujše čase...“

Ti še večji in še hujši časi so kmalu prišli, prišli z vso strašno krutostjo, časi, kakor jih slovenski narod v vsej svoji tisočletni zgodovini še ni doživel, časi silnega in splošnega trpljenja, časi, ko so v ognju propadali naši domovi, ko je v potokih tekla slovenska kri in pojila slovensko zemljo.

So li bili to in so še za domovino časi božjih kazni? V gotovem oziru brez dvoma. Mnogo smo bili zagrešili in v mnogočem božjo jezo izzivali, posebno v tem, da so se tako mnogi, zlasti med delavstvom in med izobraženci odtujili Cerkvi in krščanskim ter narodnim tradicijam in šli za rdečimi krivimi preroki, ki so oznanjali lažno svobodo, enakost in bratstvo.

A bolj kot časi kazni, ki ni po božji pravici na tem svetu nikoli sama sebi namen, so bili in so še ti časi časi preiskušnje, časi prečiščenja, časi zorenja in posvečenja.

V luči vere gledani niso največji časi človeka in naroda oni, v katerih se doživljata napredek in blagostanje, ampak časi trpljenja in žrtvovanja. Kristus je največji v svojem najglobljem ponižanju in sramotni smrti na križu — tam je postal Odrešenik sveta, tam si je priboril večno kraljevsko

slavo. Sam pove to učencema, ki se jima po vstajenju prikaže na poti v Emavs in sta bila polna dvomov nad njim zaradi njegovega navideznega poraza: „O nespametna in kesnega srca za verovanje tega, kar so napovedali preroki! Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to pretrpel in tako šel v svojo slavo?“ (Lk 24, 26).

Ne samo v posameznikih, ampak tudi v narodih velja v gotovem oziru beseda božjega Duha iz knjige Pregovorov (3, 12): „Gospod preiskua tiste, ki jih ljubi.“

Saj se nam zdi čudno in je človeku težko umljivo, da gre često vse po volji onim, ki Boga ne spoznavajo in njegove volje ne vrše. Da so tudi narodi brez vere in brez morale, ki žive v blagostanju in miru, medtem ko verni ljudje in verni narodi trpe stisko za stisko, bridkost za bridkost.

Božje misli niso naše misli... Bog preizkuša one, katere ljubi, kakor oče trdo drži otroka, ki ga ima rad. On ne gleda na življenje od danes do jutri, ampak iz večnosti za večnost. Tako pri posameznikih, tako pri narodih.

Verujmo s škofom Jegličem, ki mu je morda navdihnil to misel škof in mučenik sveti Ciprijan: Časi mučeništva so veliki časi. Nikdar ne zoré tako veliki in sveti vzori kot v njih; nikoli se toliko ljudi ne posveti in zveliča kakor v njih.

Zato Judje v Jeruzalemu zberejo junaške zgodbe svojih borcev in mučencev iz dobe brezbožnih sirskih kraljev v dvoje Makabejskih knjig in jih pošljejo bratom v Egiptu s hvaležnim in zaupanja polnim sporočilom: „Vsega tega Bog ni postal nad naš narod za njegovo uničenje, ampak za njegovo poboljšanje“ (2 Mak 6, 12).

EDINSTVENA BORBA NAŠEGA NARODA

V takih velikih časih je poklical Bog naš narod v borbo za očetne povere, za najvišje človeške in božje vrednote, za vero in dom. In Bog ni klical zastoj. Verni slovenski narod se mu je odzval v veliki večini. Zvest Bogu, Kristusu, Mariji in Cerkvi, zvest svojemu domu in rodu, je šel v boj s smrtnim sovražnikom krščanske civilizacije, v boj na življenje in smrt, ki mu ga je vsilila komunistična revolucija.

Ze se je tudi preje naš narod boril za svojo katoliško vero, za svoj narodni obstoj: proti Turkom, proti krivovercem, proti mnogim narodnim sovražnikom. A take borbe, kot mu jo je vsilil brezbožni komunizem, v vsej svoji viharini zgodovini še ni doživel. Je pač komunizem to, kar o njem ugotavlja veliki papež Pij XI. v svoji znameniti okrožnici „Divini Redemptoris“: najhujša in najusodnejša zmeta človeškega duha in najstrašnejša zabloda človeškega srca, nauk, ki je v svojem bistvu perverzen, bič, ki ga je sam satan spletel za muko in uničenje človeške družbe.

Kako smo doma študirali to znamenito okrožnico velikega papeža! Kako do pike smo zares vzeli njegovo navodilo, da s tako brezbožnim sistemom nikoli in v nobeni stvari ni dopuščeno sodelovati njim, ki hočejo rešiti kršćansko civilizacijo.

Borba našega naroda, borba naših nepozabnih, junaških domobrancev bo ostala zapisana v pravično napisani narodni zgodovini kot eden največjih podvigov za obrambo in ohranitev najsvetejših narodnih in verskih vrednot.

Od mnogih naših zvestih duhovnikov in vernikov, od naše domobranske vojske pa v celoti, je Bog zahteval največjo žrtev — življenje. In to ne po navadni, ampak po resnično mučeniški smrti.

Človeško gledano, gledano z narodnega stališča, je to gotovo za naš narod silna izguba in pretresljiva tragedija.

Gledano s stališča vere pa je prav mučeništvo za kristjana največja in edinstvena milost, ki jo Bog nakloni onim, katerim hoče skazati največjo čast. Mučenikom je dano, da dokažejo Bogu svojo zvesto in vdano ljubezen na najvzvišenejši način, ki Jezus o njem pravi: „Večje ljubezni nima nihče kot oni, ki da svoje življenje za svoje prijatelje“ (Jan 15, 13). On ga je dal za nas, naši mučeniki pa so ga dali zanj in za njegovo kraljestvo. Iz njihovih vrst bo naš narod dobil svete mučeniške vzore in priprošnjike.

S sveto Cerkvijo verujemo, da se s smrtjo življenje ne konča, ampak le spremeni. In za pravične se spremeni v večno slavo in poveličanje. Duše pravičnih — pravi sveto pismo — so v božji roki in Bog čuje v svoji ljubeči skrbi celo nad kostmi svojih zvestih, ki jih bo na dan sodbe, naj bi strohnele kjerkoli, obudil k slavi vstajenja.

Tudi verujemo v večno lepo besedo Tertulijanovo, da je kri mučencev seme novih kristjanov in da zato narod, ki je dal toliko svojih sinov in hčera v žrtev za zmago božje pravice in resnice, lahko z gotovostjo upa na božje varstvo in božjo pomoč, na veliko in blagoslovljeno bodočnost.

O njih, ki so darovali svoje življenje za božjo pravico, govori angel svetemu Janezu v Skrivnem razodetju: „Ti so tisti, ki so prišli iz velike bridkosti ter oprali svoja oblačila in jih očistili s krvjo Jagnjetovo. Zato so pred božjim prestolom in mu služijo noč in dan v njegovem svetišču... Ne bodo več lačni ne žejni, tudi sonce jih ne bo peklo ne druga vročina, zakaj Jagnje jih bo paslo in jih vodilo k virom živih voda; in Bog bo obrisal vse solze z njih oči“ (7, 14-17).

Ko jim je v nebesih dano Boga gledati in uživati, se nam bo pa čudno zdelo, kar piše isti apostol v imenovani knjigi: „In videl sem pod oltarjem duše umorjenih zaradi božje besede in zaradi pričevanja, ki so ga dajali. In zavpili so z močnim glasom, govoreč: ‘Doklej, Gospod, Sveti in Resnični, ne boš sodil in maščeval naše krvi nad onimi, ki prebivajo na zemlji?’ In

Starodavni grad Turjak, kjer je padel leta 1943 cvet naše mladine v obrambi krščanstva pred brezbožnim komunizmom

dano je bilo vsakemu njih belo oblačilo in jim je bilo rečeno, naj počakajo še malo, dokler se ne dopolni tudi število njihovih sohlapcev in njihovih bratov, kateri morajo biti umorjeni kakor oni sami“ (Skr. Raz. 6, 9-11).

Po maščevanju svoje krvi kličejo duše umorjenih v nebesih? Da, a ta klic po maščevanju je klic prečiščenih in v Bogu blaženih duš, prost, vsake človeške strasti in nepopolnosti. Ni drugega kot hrepeneči klic po dopolnjenju božje pravice in slave, po zadnjem sadu Kristusove in vse mučeniške krvi, kar bo našlo svoje kronanje na sodnji dan, ko bo božja pravica po vseh priznana in bo božje kraljestvo dograjeno in utrjeno na veke.

Nam, ki smo živi izšli iz silnih viharjev in ki jih danes spet v svojem duhu doživljamo, ni dana ta pravica, da bi klicali nad preganjalce in morilce božje maščevanje. Naša srca še niso dokončno umirjena in očiščena, niso nam še odprte božje skrivnosti. „Meni gre maščevanje, jaz bom povrnil, govori Gospod“ (Rimlj 12, 19). Za nas, ki še nismo dozoreli v dokončno stanje večnosti, velja pač tudi glede sovražnikov in preganjalcev le Gospoda Jezusa zgled, ki so ga velikodušno posnemali od svetega Štefana dalje vsi resnični Jezusovi učenci, zgled, ko je na križu viseč molil za tiste, ki so ga sramotili in križali, rekoč: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo“ (Lk 23, 34).

Z molitvijo za večni pokoj naših mučenicov, ki in če jo še potrebujejo, pridružimo zato danes pri tej sveti spominski proslavi in daritvi še molitev za sovražnike in preganjalce. V tem je pač najlepša in največja zmaga krščanske vere in ljubezni, ki bo našim rajnim bratom in sestram v veselje

in zadoščenje, nam v zaslužnje, mnogim našim sovražnikom pa morda v zveličanje.

+

Še kratka sklepna misel: Ko se mi v tej uri molitve in svete daritve spominjamo naših mučnikov in žrtev, so oni po ljubezni v Bogu združeni z nami. Ena je njihova želja, ena njihova prošnja. ta njih srčni klic:

Bratje in sestre, ki vam je dano, da še hodite po notih svetá in pravljate odrešenje svojih duš in vstajenie domovine. držite se zvesto svetih vzorov in izročil. za katere smo mi prelili svojo kri. Naj med vami ne bô omahljivca, kaj šele odpadnika ali izdajalca. Zvesti svoiemu narodu. zvesti domovini, ki je še kakor v silnih porodnih bolečinah pred novim življenjem, zvesti Kristusu, Mariii, Cerkvi in Bogu — zvesti ostanite za vsako ceno, za vse življenje, do smrti.

In ko vi molite za večni pokoj naših duš, mi molimo za vas in vsô drago domovino, za ves ljubljeni slovenski rod, ter vam kličemo iz večnosti:

Na srečno, večno svidenje — nad zvezdami!

Tako naj se zgodi!

LA MEDULA DEL APOSTOLADO DE LA ORACION

(Discurso del Papa Pío XII a los Directores del Apostolado de la Oración)

NO TODOS PUEDEN PRACTICAR EL APOSTOLADO ACTIVO

Ciertamente nos parece que casi nunca han estado tan propensos como hoy los ánimos de los fieles para ejercer el apostolado. Más aún, hay no pocos que sabemos han asegurado que todos los cristianos deben dar su nombre a esta empresa apostólica. En este asunto, sin embargo, conviene que usemos de moderación y prudencia. Pues PARA EJERCER EL APOSTOLADO SE REQUIEREN PECULIARES E INTIMOS DOTES DEL ALMA, y también cierta condición de vida, de las que no todos gozan, pues no todos son buenos catequistas, ni oradores o propagadores de la doctrina de la fe católica; no todos

pueden atraer y llevar a su causa los ánimos de todos aquellos con quienes conviven; además, muchos de tal manera son absorbidos por el cuidado de la familia, a cuya constitución han sido llamados y a la que deben atender en primer lugar, que apenas les queda tiempo y energías para las obras propias del apostolado.

MAS TODOS PUEDEN SER APOSTOLES DE LA ORACION

Sin embargo, dos géneros o dos formas de apostolado pueden todos ejercer, a saber: EL APOSTOLADO DEL BUEN EJEMPLO Y EL APOSTOLADO DE LA ORACION. Pues estos géneros de apostolado no quieren tiempo ni fuerzas especiales. Solamente requieren esto,

cada uno obre como cristiano sincero y viva muy unido con Cristo. Ahora bien, fin propio de vuestra asociación es instruir a los cristianos en estos deberes y aspiraciones y ejercitarlos en ellos. Puede, pues, vuestro trabajo influir en todos aquellos que son incapaces de las obras peculiares del apostolado, a pesar de poseer ferviente espíritu apostólico.

Pero no sólo a ellos, pues si bien el apostolado de la oración y del buen ejemplo lleva en sí mismo su fruto y casi se basta a sí mismo, esto no vale de los demás géneros de apostolado, pues éstos requieren en aquel que los abraza espíritu de oración y ejemplo egregio de vida cristiana.

Y, PRECISAMENTE, SEGUN EL APOSTOLADO DE LA ORACION

Y es de desear que cirtamente, con toda vehemencia, se adhieran al apostolado de la oración según la forma que presenta vuestra pia Asociación. Pues aunque, según se prescribe en otras pias asociaciones, es provechoso y laudable que diariamente se reciten ciertas oraciones a fin de ayudar a determinadas obras apostólicas, vuestra Asociación ni siquiera prescribe a los fieles tales pias obras; sin embargo, los lleva a la forma perfecta del apostolado de la oración, es decir, a que diariamente ofrezcan a Dios y a Cristo todas sus oraciones y acciones, lo que hacen y lo que padecen, las cosas buenas y malas que les ocurren, y aún a sí mismos, y se unan al sacrificio de Jesucristo asistiendo a él lo más frecuentemente que puedan, para imitar el ejemplo de la Santísima Virgen María y según las intenciones del Sumo Pontífice, por el bien e incremento de toda la Iglesia.

MEDULA Y ESENCIA DE ESTE APOSTOLADO

En el libro "La imitación de Cristo" el Señor habla así al alma fiel: "Como

Duhovniku

*Zvezdá ne moreš premakniti,
vendar mi kažeš pot nad nje
in moji duši moreš vlti
morjé svetlobe mavrične.*

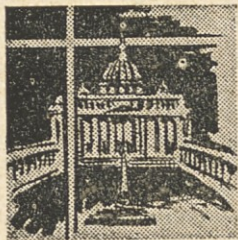
*Gorá ne moreš v prah zdrobiti,
vendar iz tvojih rok vre moč;
z lahkoto moreš prelomiti
verige démonske obroč.*

*Čprav ne vkleneš sil viharja,
na tvoj ukaz se noč zjasni
in tiha, blagodejna zarja
nad mojím srcem zablesti.*

*Ne moreš smrti žezla izviti,
vendar, kar srp je njen požel,
tvoj meč blesteč — križ zmagoviti
v življenje večno bo otel.*

Kotnik Niko

Yo espontáneamente me ofrecí a Mí mismo a Dios Padre por tus pecados, con las manos extendidas en cruz y desnudo de cuerpo, de suerte que no quedase en Mí nada que no se ofreciese en sacrificio para aplacar a la divinidad, así debes también tú ofrecerte a Mí voluntariamente cada día en la misa, en oblación pura y santa, con todas tus fuerzas y afectos, lo más íntimamente que puedas", a las cuales palabras añadamos: Por la salvación del mundo, ¡he aquí la medula y esencia del Apostolado de la Oración! Del cual, para aquellos que lo ejercen, casi necesariamente se sigue que su vida se haya siempre más pura, más santa, y que se asemejen a Cristo de tal manera, que no puedan menos de afectarse con el amor de Jesucristo, creer en este amor y por esto mismo adelantar también en el culto al Sacratísimo Corazón del Redentor.

Za kaj bomo ta mesec molili?

DA BI SE VODITELJI NARODOV V ZADEVAH JAVNEGA BLAGRA VEDNO RAVNALI PO DUHU RESNICE IN PRAVIČNOSTI

Javni blagor je odraz zdrave družbe. Tedaj se morejo uspešno razvijati posamezniki, cvete družinsko življenje, napredujejo narodi. V ozračju obče blaginje ni težko urediti sožitje in dobrine pridejo v pravilni tok: tvarne dobrine služijo kulturnim, te priznavajo npravne vrednote, vse pa rasto k višinam verskih idealov in nadnaravnega sveta.

Eden od znakov, da je sodobno človeštvo daleč od tega položaja, je privlačnost komunizma za cele odseke držav. Tudi to, da brezdušni kapitalizem vlada po večjem delu „svobodnega sveta“, je tak znak. Smemo celo reči, da oba ta sistema vzdržujeta eden drugega: brez kapitalizma bi komunizem ne mogel prodreti in se držati in ako ne bi bilo komunizma, bi se verjetno nekrščanski kapitalizem že zrušil v zasluženi grob.

Javni blagor obsega vse in je odvisen od vsakogar. Posebno odgovornost zanj pa imajo voditelji narodov. Danes je njihova odgovornost toliko večja, ker je njihova moč narasla daleč preko mere. Pa jih najbrž ni veliko, ki bi se zavedali svojih dolžnosti in še med temi: koliko jih najde pravo podlago za svoje delo? Drugi spet so gluhi za svarilo svetega pisma: „Mogočni bodo hudo kaznovani“; verjetno ga sploh ne poznajo.

Svoj položaj zlorablajo; gonijo jih častihlepnost, napuh, osebne ugodnosti ali pa so v službi miselnih sostavov, ki ne temelje na resničnosti in nočejo priznati človeške narave, kakor je ustvarjena. Zato pehajo državljane v suženjstvo; za geslo jim vpijejo: „Produkcija!“, izdelki pa najmanj koristijo tistim, ki so jih napravili; njih daljni ali bližnji cilj je uničevanje.

V resnici pa ni obči blagor državljanov samo najvišja postava za oblastnike, temveč je sploh edini in celotni razlog javne oblasti. To je nauk zdravega razuma, ki ga je Cerkev potrdila in ga vedno postavlja pred oči voditeljem narodov. Ti prekoračijo svoje področje in zlorabijo svojo oblast, ako kaj store izven tega okvira. Kaj reči šele o takih, ki stalno delajo proti blaginji državljanov?

Zagotovitev javnega blagra je mogoča le na temelju resnice in pravičnosti. Iz laži ali utvar ne bo zraslo nič dobrega. Treba je iskati resnice in spet najti pot do njenega izvora. Vsa resnica je v Kristusu. Iz njegovega nauka sta za sodobni svet najbolj potrebni lekciji ponižnost in ljubezen, tako je opozoril papež sredi zadnje vojne. Ponižnost je resnica, da je vsak človek berač pred Bogom in upa na Njegovo milost, da smo vsi bratje; da reveži potrebujejo bogatih, ti pa so dolžniki bednim — prav tako kot so močni dolžniki slabotnih in modri dolžniki nevednih; da

Doma jesen, na južni polobli pomlad, a svetniki isti tu in tam

Mesec avgust smo imenovali mesec Marijine slave. In upravičeno, kajti spominjali smo se Marijinega zmagoslavnega pota v nebeške višave. Isto misel so izrazili naši predniki, ki so dali prazniku Marijinega vnebovzvetja navzdevek Veliki šmaren ali Velika Gospojnica.

Pa ni samo avgust mesec, ki govori o Mariji. Tudi september je poln Marijinih praznikov. Niso sicer tako slovesni kot tisti sredi avgusta, so pa zato tem bolj številni. Kar štirje so in vsak nosi v sebi svoje poslanstvo.

smo vsi ustvarjeni iz ila, odrešeni in na potu k Očetu; da smo pod zapovedjo ljubezni in si moramo pomagati.

Resnica je tudi zakon pravičnosti in ta je pogoj za red in mir: „Kot namreč ne more biti miru brez reda, tako ne more biti reda brez pravičnosti.“ (Velikonočni radijski nagovor Pija XII. 1. 1939). Pravičnost zahteva, da so zakoni modro naravnani na obči blagor; da priznavajo in varujejo pravice človeške svobode in dostojanstva; da so dobrine pravilno razdeljene; da ni nasprotovanja Kristusovi Cerkvi. Kjer namreč zavržejo avtoriteto Cerkve in preženejo vero, otemni in polagoma izgine celo naravni pojem pravičnosti in prava, na njegovo mesto pa stopi surova sila.

Brez krščanstva torej ni pravega duha resnice in pravičnosti, brez tega pa ne more priti do javnega blagra in so voditelji prepuščeni zmotam, narodi pa nasilju.

Prof. ALOJZIJ GERŽINIČ

Našim srcem najbolj drag je v septembru, takrat ko se visoko poletje že poslavlja s slovenske zemlje in prve jutranje meglice naznanjajo prihod jeseni, praznik Marijinega rojstva ali kot ga naše ljudstvo naziva: Mali šmaren (8. septembra).

V bogoslužju tega dne slavnostno odmevajo besede: „Rojstvo je danes sv. Device Marije, katere slavno življenje sveti vsem cerkvam.“

Nedvomno je ta praznik eden najstarejših Marijinih. O njem že sv. Avguštín navdušeno govori: „Tukaj je, predragi, želeni dan blažene in častiljive vedno Device Marije! Zatorej naj se z največjim slavljem raduje naša zemlja, ki jo krasi rojstni dan tolike Device!“

Tudi primerja sv. Avguštín Marijo z Evo, materjo živih, seveda s to razliko, da je Eva početnica greha, Marija pa milosti; ona nas je ranila, ta pa ozdravila. Iz nje, preblazene Device, je Bog, ki je odvzel prekletstvo in dal blagoslov, osramotil smrt in dal večno življenje.

Začetek sv. maše na praznični dan je vzet iz starokrščanske pesmi, ki jo je spesnil Sedulius, sodobnik sv. Hieronima (5. stoletje). Slovesno zveni ta spev: „Pozdravljena, sveta Porodnica! Kot vzvišena Mati si rodila Kralja, ki vlada zemlji in nebu na veke!“

Mašna prošnja izraža željo, naj bi nam Marija izprosila pri Kristusu milost duhovnega prerodenja. Le iz tega bo iz-

viral tudi naš notranji dušni mir, ki je moč in sreča življenja.

Berilo je vzeto iz knjige Modrosti. Kdor Mariji sledi, ne bo zgrešil poti, zakaj Marijina pota vodijo h Kristusu in posredujejo zveličanje od Gospoda.

Temu doda stopinjski spev lepo misel: ves svet ne more obseči Boga, a Marijino telo ga je vklenilo in v njem je postal človek. Slavna je Marija, kajti iz nje je izšlo sonce pravice, Kristus, naš Bog.

Poživimo torej na tako lep dan vero, da se je po Mariji pričelo naše odrešenje; poživimo pa v sebi tudi zavest, da je Marija naša Mati, naša srednica. Po njej izročajmo samega sebe, drug drugega in vse naše življenje Kristusu Gospodu!

OSTALI TRIJE MARIJINI PRAZNIKI

Štiri dni po prazniku Marijinega rojstva obhaja Cerkev še drug Marijin praznik, praznik presv. imena Marijinega, ki ga je v spomin zmage nad Turki uvedel papež Inocenc XI.

Marijino ime je polno globoke vsebine. Veliki Marijin častilec sv. Bernard pravi, da pomeni ime Marijino morsko zvezdo. Kakor izžareva zvezda žarke, ne da bi pri tem kaj na svetlobi izgubila, tako tudi Marija, ko je dala svetu božjega Sina, ni nič izgubila na svoji deviški časti. Sv. Bernard pripisuje Marijinemu imenu čudežno moč. Komur koli grozijo nevarnosti, da bi utonil v valovih skušnjav, naj zaupno kliče Marijo! Zakaj nikoli še ni bilo slišati — znane so te besede sv. Bernarda, da bi Marija koga zapustila, ki se je k njej zaupno zatekel.

Naj ne bo samo sv. Bernard tisti, ki je z govorno in pisano besedo izkazoval čast Marijinemu imenu! Spoštujejo ga tudi mi in pobožno izgovarjamo! Pa tudi branimo ga pred vsako

zlorabo, zlasti bodimo odločni takrat, kadar si drzne kdo v naši navzočnosti to sveto ime celo preklinjati.

15. septembra pa se Cerkev spominja Marijinih bolečin. Ima ta praznik svojo osnovo v napovedi starčka Simeona: „Tvojo dušo bo presunil meč...“ (Lk 2, 35).

Že cerkveni očetje kot sv. Ambrozij, sv. Avgustin in sv. Bernard so radi govorili o Marijinih žalostih. In v začetku novega veka je veliki umetnik Michelangelo ustvaril svojo nesmrtno „Pietà“, kip žalostne Matere božje z mrtvim Sinom v naročju, ki se ob njem zbirajo in iščejo utehe vsi, ki trpijo v dolini solz.

Da se je pobožnost k žalostni Materi božji tako razširila, pa ima za slugo zlasti servitski red. V 17. stoletju obhaja Cerkev že kar dva praznika, ki proslavljata to skrivnost: na cvetni petek in na tretjo nedeljo v septembru. Prvi nam prikazuje bolj Marijo pod križem, drugi pa mrtvega Jezusa v Marijinem naročju.

Bogoslužje primerja blaženo Devico veliki junakinji Juditi, ki se je izpostavila smrtni nevarnosti in tako otela Izrael. Tudi Marija se je žrtvovala do najtrpkejših bolečin in tako v sodelovanju z Jezusom soodrešila svet. Njej, „prvi roži mučencev“, je v mašni daritvi posvečen tudi čudovito lepi spev: „Mati žalostna je stala, poleg križa se jokala, ko na njem je visel Sin...“

Žalostno Mater božjo so zelo častili mnogi svetniki in bogoljubni možje. Tudi naš božji služabnik škof Slomšek je bil velik častilec prav žalostne Matere božje. Sledimo njegovemu zgledu!

Star Marijin praznik je tudi praznik Marije, rešiteljice jetnikov (24. septembra). V srednjem veku so mohamedanski Saraceni v svojih bojih z narodi ob Sredozemskem morju veliko kristjanov zajeli in jih odpeljali v trdo sužnost.

Tam je bilo še bolj kot njih življenje v stalni nevarnosti njih večno življenje. Na te težko preizkušene ljudi je mislilo Marijino ljubeče Srce, ko se je prikazala v Španiji sv. Petru Nolasku, sv. Rajmundu Peñafortskemu in aragonskemu kralju Jakobu ter jim naročila, naj nemudoma ustanove red za odkupovanje ujetnikov iz mohamedanskega suženjstva. Že leta 1218 je bil red ustanovljen in se ohranil do danes. Imenuje se tudi red mercedarcev, ker je njega patrona María de las Mercedes, t. j. Marija milosti. Danes red seveda ne odkupuje več ujetnikov z denarjem, še vedno pa rešuje duše iz okovov hudobnega duha. Mercedarci so si stekli mnogo zaslug tudi pri pokristjanjenju Južne in Srednje Amerike ter so tudi v Argentini precej številni.

ŠE NEKAJ DRUGIH PRAZNIKOV

Popolnoma zadnjega datuma je praznik sv. papeža Pija X. (3. septembra). Njemu dolguje krščanski svet evharistično pomlad. Odprl je tabernakelje nedolžnim otroškim srcem in uvedel pogostno sv. obhajilo, kot je to bilo v prvih časih krščanstva. Počastimo njegov spomin tako, da bomo vse življenje vneto častili presv. oltarni Zakrament in se redno hranili z njim.

14. septembra leta 320 so našli v Jeruzalemu les križa, ki je na njem trpel in umrl naš božji Zveličar. Istega dne so pa tudi slovesno posvetili Konstantinovo baziliko, Martyrion imenovano, ki so jo bili sezidali jeruzalemski kristjani na Kalvariji. Oba dogodka so nato vsako leto na obletni dan slovesno praznovali. Kasneje, zlasti potem, ko so mnoge cerkve na Zapadu prejele dragocene relikvije, koščke Gospodovega križa, se je praznovanje najdenja sv. Križa razširilo tudi po zahodnih deželah. V šestem stoletju so Perzijci križ ugra-

„Ko sem bila še mala, sem ugajala Najvišjemu“
(iz bogoslužja Marijinega rojstva)

bili, toda bizantinski cesar Heraklij ga jim je otel in ga znova ustoličil v Jeruzalemu. Od tedaj dalje praznuje sv. Cerkev spomin sv. križa dvakrat na leto: 3. maja njegovo najdenje in 14. septembra dogodek vrnitve ali povišanje.

Mašno bogoslužje razvija globoke misli apostola sv. Pavla, ki pravi, da se nam je veseliti le v križu našega Gospoda Jezusa Kristusa, v katerem je naše odrešenje, življenje in vstajenje. Mašna prošnja izraža željo, naj bi na zemlji vedno bolj spoznavali in doumevali veliko skrivnost križa, med tem ko nas poobhajilna molitev vzpodbuja, da

dajamo križu Gospodovemu vso čast, ker nas križ Gospodov varuje in daje pomoč v težavah.

Naj zato kraljuje križ Gospodov v naših domovih, na naših poljih, v vseh javnih poslopih in uradih. Kjer se križ sramoti, se obetajo temni dnevi!

Silno je ljubil križ tudi asiški ubožec sv. Frančišek. Zato mu je trpeči Zveličar izkazal posebno milost: vtisnil mu je svoje rane v njegovo telo. 17. septembra se Cerkev vsako leto spominja tega izrednega dogodka.

Križ je bil delež tudi sv. apostola in evangelista sv. Mateja (21. septembra). Kot mitničar je bil pri judovskih rojakih na slabem glasu, a Kristus, ki se ne ozira na ljudsko sodbo, ga je nežno povabil, naj gre za njim. Nemudoma je Matej sledil božjemu klicu — kako prav bi bilo, če bi mu vselej tudi mi! —, in postal apostol. Svojo apostolsko delavnost je zaključil v Etiopiji, današnji Abesiniji, kjer ga je med samo sv. daritvijo umoril kralj Hirtak. Njegovo truplo počiva sedaj v Salermu blizu Neaplja.

Za Kristusa je prelil svojo kri tudi sv. Venceslav, češki kneževič (28. septembra). Žalostno se sliši, a vendarle je res: njegov umor je organizirala lastna mati Dragomira. Njo obsojamo; pozabljamo pa, da je bila poganka, med tem ko je v 20. stoletju po Kristusu, tudi med Slovenci se dobijo, mnogo krščenih mater, ki mirno, brez večjega pomisleka, umore svojega otroka, preden sploh pride na svet.

Naslednji dan je praznik sv. Mihaela nadangela, ki zavzema v bogoslužju rimske cerkve odlično mesto. Sv. Cerkev, ki mora v vseh dobah skozi ogenj preganjanj, se namreč dobro zaveda, da ji v borbi nevidno stoji ob strani mogočni sv. Mihael in ga zato zelo časti. Pokvarjenost časa rodi satanu vedno več

privržencev. Tako se upor proti Bogu nadaljuje, čeprav je nadangel Mihael za vselej pahnil upornega Luciferja v pekel. Boj je hud, a Cerkve božje peklenška vrata ne bodo premagala. Temu boju načeljuje sv. Mihael.

Mašna prošnja nas uči, da so nam angeli dani v varstvo in obrambo. Toda nadangel Mihael nas ne brani samo na zemlji, temveč celo pri božjem prestolu ob sodbi. Takrat se satan še posebej poteguje za človeško dušo. In zato sv. Cerkev v maši za rajne tako lepo prosi Kristusa, naj uboge duše ne zajame levje žrelo pekla in mraka, marveč naj jih po sv. Mihaelu prestavi v sveto luč.

Po sv. maši moli duhovnik vsak dan posebno molitev k sv. Mihaelu. Prisluknimo njegovim besedam in molimo z njim, da knez temé ne bo mogel škoditi božjemu imenu, sv. Cerkvi in dušam, ki so na poti v večnost!

Mesec september se zaključi s praznikom v čast sv. Hieronima, ki je bil rodom iz Dalmacije v Jugoslaviji, pa je večino življenja preživel v bližini Jezusovega rojstnega kraja, prevajajoč sv. nismo iz hebrejskega jezika v latinščino. Bil je v delu silno vztrajen in Cerkvi neomajno zvest. Obojega potrebujemo tudi mi, če hočemo kdaj priti v družbo svetih.

MED DVANAJSTO IN ŠESTNAJSTO NEDELJO PO BINKOŠTIH

September ima pet nedelj.

Dvanajsta nedelja (1. septembra) nas navaja k usmiljenju do bližnjega. Evangelij nam pripoveduje znano priliko o usmiljenem Samarijanu, berilo (2 Kor 3, 4-9) pa nas svari, naj ne bomo kristjani le po črki, temveč predvsem po duhu, kajti črka mori, duh pa oživlja. Sama zunanost še ne da zveličanja, marveč mora krščansko blagovest pre-

žeti tudi srcé, da to, kar verujemo, tudi dejanski izvršujemo, da je tako naše življenje res „služba božje pravičnosti“.

Trinajsta nedelja (8. septembra) izraža pretresljivo misel: Nehvaležnim Judom bo božje kraljestvo odvzeto in dano poganom. Evangelij nam prikazuje žalostni primer, da se od desetih ozdravljenih gobavcev pride le eden Gospodu zahvalit in ta ni Jud, ampak Samarijan. Zato berilo (Gal 3, 16-22) upravičeno govori, da bo postava prešla na zarod (kristjanov), kateremu je bila dana obljuba. Evangeljska dogodba je resno opozorilo tudi nam, da moramo biti za božje darove sv. vere hvaležni, da se nam milost božjega obiskanja ne bo odvzela.

V mašni prošnji prosimo za pomnožitev treh božjih kreposti: vere, upanja in ljubezni, ki so temelj krščanske polnosti. Te kreposti se imenujejo božje, ker je Bog njih početnik in so nanj natanjavane. Vera je notranja luč, ki nam daje spoznati zadnji nadnaravni cilj in nam tudi pot k temu osvetljuje. Upanje vzbuja v duši kopnenje po tem cilju, ljubezen pa nas drami in sili k Bogu, da se mu povsem izročimo. Če bomo te tri kreposti vedno obujali, bomo hitro duhovno napredovali.

Štirinajsta nedelja po binkoštih je resno svarilo vsakemu kristjanu, naj Bogu služi z vsem srcem, brez pridržka. V evangeliju Kristus odločno naglaša, da ni mogoče služiti istočasno dvema gospodoma, Bogu in mamoni — maliku. To misel berilo (Gal 5, 16-24) še podrobneje razvije. Duh in meso sta si med seboj nasprotna, zato tudi obrodita različne sadove. Dela mesa so: nečistovanje, razuzdanost, sovraštvo, zdražba, prepirljivost, jeza, uboji, pijančevanje, požrešnost in podobno. Sadovi duha pa so: ljubezen, mir potrpežljivost, dobrotljivost, zvestoba, krotkost, zdržnost. Kdor hoče obroditi dela duhá, se mora

povsem okleniti Boga, svoje strasti in poželenje pa križati.

Petnajsta nedelja (22. septembra) nam prikaže Kristusa kot Gospoda nad življenjem. Na potu v mesto Naim sreča jokajočo vdovo in ji obudi mrtvega sina. Jezus je pač edini gospodar nad človeškim življenjem. On bo -terjal zato. tudi obračun od naših dni in del. Zato daje berilo navodila za krščansko življenje, od katerega bo vsakdo žel, kar je sejal. Če hočemo vršiti dobra dela, moramo sodelovati z milostjo božjo; sovražne napade bomo zmagali po moči presv. Evharistije; svoje čute pa moramo držati v božjem strahu. Taka je misel mašnih molitev petnajste pobinkoštné nedelje.

Šestnajsta nedelja letos sovpada s praznikom sv. Mihaela nadangela, zato se je bo Cerkev spomnila le v treh mašnih molitvah. Evangelij govori o ženitnini in odličnih mestih pri gostiteljevi mizi. Ob koncu življenja bo tudi nam božji Gostitelj odkazal tisto mesto, ki si ga bomo z življenjem zaslužili. Čim bolj se bomo utrdili v notranjem življenju, kot lepo pravi nedeljsko berilo (Ef 3, 13-21) in spolnili do vse polnosti božje, toliko bolj bomo deležni vse spoznanje presegaajoče ljubezni in časti v nebesih.

*

Tako smo s petnajsto nedeljo vstopili v tretji del binkoštnega kroga. Pred nami bo blestela podoba poveličanega Kristusa, ki ozdravlja dušne in telesne bolezni ter obnavlja v naših srcih milosti sv. krsta in kraljestva božjega, dokler nam zadnje nedelje po binkoštih ne bodo prikazale Kristusa kot sodnika ob njegovem drugem prihodu. Naša življenjska dolžnost pa je, da se na ta drugi prihod Kristusov vsak dan resno in vestno pripravljamo!

JOŽE JURAK

POKORŠČINA CERKVI

Bog je ves svet ustvaril v lepem redu. Najrazličnejša bitja, ki sestavljajo svet, niso razmetana vsako zase in brez odnosa do drugega, ampak so po posebnih zakonih povezana v lepo celoto. Zemlja n. pr. mora biti prav v takem odnosu do sonca, kot je, sicer bi bilo vse narobe; ne le kaos, ampak tudi ne življenja. In za bitja in najrazličnejše snovi, ki sestavljajo zemljo, isto velja. Vse zapleteno gibanje, v katerem je veliki in mali svet prav v najgloblje globine bitij, se vrši v lepem redu in iz vsega preseva ta lepa podoba sveta. Bog je vsa ta bitja vklenil v nujne zakone, pod katerimi vse biva, deluje in se giblje.

Tudi ljudje na zemlji po božji volji nismo nametani v kaos, da bi živeli vsak zase brez zveze z drugim. Tudi mi, kakor nas je mnogo in smo najrazličnejši, moramo živeti v lepi harmoniji, po vzoru reda, ki ga izkazuje vse božje stvarstvo. A človek je svoboden; ni vklenjen v nujne zakone kot ostalo stvarstvo, ampak mora v medsebojnem sožitju red in od Boga hoteno harmonijo ostvariti sam. V ta namen je Bog človeku v njegovo naravo položil težnje in zakone, ki jim svobodno vsak mora slediti. Dve taki važni prvini urejenega sožitja človeka v družbi sta oblast in odgovarjanje pokorščina. To sta kot dva magnetna pola, ki vzdržujeta red in ravnotežje vsake človeške družbe. Oboje je zahteva človeške narave in naravna dolžnost, v kateri se javlja volja Stvarnika.

Cerkev je tudi družba, kjer mora

ob vsej množici in različnosti udov vladati lep red, da se bo vse bogato življenje v njej razvijalo neovirano k cilju, ki ga Cerkev ima. Zato je tudi v Cerkvi posebna oblast in dolžnost vseh udov pokorščina.

Cerkev po svojem izvoru in značaju ni naravna družba, kot n. pr. družina ali država; ona je nadnaravnega in čudežnega izvora, ker jo je Bog sam ustanovil, po posebnem posegu v svet. Tako tudi oblast v Cerkvi ni naravna, ampak nadnaravna, ki jo je dal Cerkvi sam Kristus, njen ustanovitelj: „Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode; krščujte jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal“ (Mt 28, 18 sl). Sam Kristus je tudi določil, kdo ima v njegovi Cerkvi to oblast. Apostolom je govoril te besede in veljajo tudi vsem njihovim naslednikom. Saj pravi ob koncu: „In glejte jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“

Oblast v Cerkvi je tedaj posebno sveta, ker je ta oblast neposredno od Kristusa, učlovečenega Boga samega. Zato je tudi pokorščina tu posebno stroga dolžnost in posebno sveta, ker smo v njej pokorni Kristusu. Saj sam to ugotavlja: „Kdor vas posluša, mene posluša. in kdor vas zaničuje, mene zaničuje; kdor pa mene zaničuje, zaničuje tistega, ki me je poslal“ (Lk 10, 16).

Poslušamo njen nauk

Ko govorimo o pokorščini, navadno mislimo na izpolnitev nekega naročila,

neke zapovedi; torej na pokorščino naše volje, da se naša volja ukloni tuji volji in izvrši njen ukaz. Pokorščina Cerkvi ne obsega samo to; je še globlja in zajema še bolj celega človeka; ta namreč zadeva tudi naš um, ki mora biti pokoren učenju Cerkve. Zakaj oblast Cerkve je posebne vrste; od Kristusa ima posebno učiteljsko oblast, da v njegovem imenu uči in zahteva, da ta nauk sprejmejo z vero, podobno kot bi nas učil Kristus sam. Ko Kristus izroča apostolom oblast, najprej pravi: „Pojdite in učite...“

Učiteljsko poslanstvo Cerkve vključuje pravo oblast, ki ji odgovarja v vernikih prava dolžnost v vesti nortranje sprejeti, kar jih Cerkev v moči te oblasti uči. Nauk svetnega učiteljstva, profesorjev, učenjakov, morem sprejeti, kolikor se mi zdi dokazan; če ga ne sprejemem, morda ravnam nespametno, a ne grešim. Ko Cerkev uči, nas veže v vesti, in v važnih stvareh pod smrtnim grehom. To Cerkev sama izjavlja, ko v važnih doktrinarnih odločbah grozi s kaznijo, kdor bi drugače mislil in tega nauka ne sprejel. „Anathema sit — bodi izobčen,“ velja njemu, ki bi se v teh primerih upiral.

Kakor je naša dolžnost pokorščine cerkvenemu učenju stroga, pa nam je po drugi strani obenem dano poročstvo, da v poslušnosti Cerkvi ne bomo zabredli v zmoto. Zakaj Cerkev uči v važnih stvareh nezmotljivo. Ona edina ima to poročstvo nezmotljivosti, nobeno drugo učiteljstvo na svetu ne. Vsako drugo učiteljstvo je zmotljivo, ker je pač človeško in „motiti se je človeško“. Cerkveno učiteljstvo pa je v posebnih primerih nezmotno, ker je pač božje, in prav ta zavest nam strogo dolžnost poslušnosti olajšuje.

Najstrožja je naša dolžnost poslušnosti cerkvenemu učiteljstvu v primerih, ko nas nezmotno uči kako razodeto resnico, kar tedaj imenujemo dogmo. Dogma v strogem pomenu je namreč vedno nauk, ki je razodet, pa o njem obenem Cerkev posebej ugotavlja, da je razodet, in zahteva od vseh, da ga verujejo. Tak nauk tedaj verujemo, ker je razodet, pa obenem tudi, ker Cerkev nezmotno uči, da je razodet in zahteva vero. Vera v resnico, ki je dogma, je tako „božja in katoliška vera“ (fides divina et catholica). Osnovne resnice naše vere imajo ta značaj, so dogme, kot n. pr.: V Bogu so tri osebe, Bog je ustvaril svet, dejstvo izvirnega greha, Kristus je Bog, Mati božja je brez madeža izvirnega greha spočeta in je bila s telesom v nebesa vzeta, Cerkev je Kristusova ustanova, zakramente je postavil Kristus in jih je sedem, v evharistiji se kruh in vino spreminita v telo in kri Kristusovo, milost je za zveličanje potrebna, so nebesa, pekel in vice itd.

Odklonitev dogme je tako najhujši greh nepokorščine nezmotnemu cerkvenemu učiteljstvu, ki je obenem greh nevere božjemu razodetju. Ta greh je herezija v najožjem pomenu, za kar grešnika po določbah Cerkve zadenejo takoj najhujše cerkvene kazni: izobčenje.

Drug primer dolžnosti pokorščine cerkvenemu učiteljstvu je pri nauku, ki sicer ni razodet, pa ga Cerkev nezmotno uči. Tu gre za take resnice, ki sicer same niso razodete, pa so v takšni zvezi z razodetjem, da bi brez njih Cerkev ne bi mogla braniti razodetja in bi bile v nevarnosti razodete resnice same. Taka resnica je n. pr., da človek more spoznati nadčutne realnosti; če namreč to ne bi držalo, ne bi mogel spoznati Boga, glede česar

pa je razodeta resnica in dogma, da ga more; ali resnica, da je zadnji vatikanski cerkveni zbor pravi veljavni vesoljni cerkveni zbor. To sicer ni razodeto, a če to ne drži, odločbe tega zbora ne bi bile nezmotne, kot Cerkev o njih uči. Taka nezmotna resnica je tudi papeževa proglasitev koga za svetnika (kanonizacija).

Brez dvoma smo tudi v takih primerih dolžni Cerkvi verno poslušnost. To ni sicer vera, kot gre dogmi; je pa to vera, ki gre Cerkvi zaradi njene oblasti učenja in nezmotnosti. Nekateri to vero zato imenujejo „cerkveno vero“ (fides ecclesiastica), da se loči od „božje in katoliške“ vere, ki gre dogmi. Cerkev na vatikanskem zboru to vero izrecno zahteva: „Ni dosti ogibati se herezij, temveč se je treba skrbno čuvati tudi zmot, ki se jim bolj ali manj bližajo; zato so vsi dolžni pokoriti se tudi odlokom sv. stolice, ki take zmote obsojajo in prepovedujejo.“ Kdor bi take cerkvene odločbe ne sprejel, ni sicer heretik; pomeni pa vsekakor greh nepokorščine cerkvenemu učiteljstvu.

Tretji in najnižji primer prave pokorščine, ki smo jo dolžni cerkvenemu učiteljstvu, je pri cerkvenem učenju, ki ni nezmotno. Cerkev namreč ne uči vedno z najvišjo avtoriteto nezmotnosti, čeprav uči s pravo oblastjo, ki jo je prejela od Kristusa. Oblasti pa odgovarja na strani podložnih vedno pokorščina, tu poslušnost nauku. Najbolj pogostni primeri takega učenja so navadne papeške okrožnice in odloki rimskih kongregacij. Čeprav to učenje ni nezmotno, ni s tem rečeno, da je zmotno, ampak ima nasprotno kot učenje Cerkve še posebno poroštvo resničnosti.

Tudi to učenje verniki moramo poslušno sprejeti, čeprav ta poslušnost ni poslušnost vere. Bogoslovci jo ime-

nujejo „verna poslušnost“ (obsequium religiosum), v kateri sprejemom nauk kot resničen, a v zavesti, da ga Cerkev ne uči nezmotno. O tej naši dolžnosti izrecno govori papež Pij IX.: „Ko gre za pokorščino v vesti, ki so jo dolžni katoliški znanstveniki, če naj bo njih znanstveno delo Cerkvi v korist, ni dosti, da spoštljivo sprejmejo dogme, temveč morajo poslušno sprejemati tudi učne odloke rimskih kongregacij, kakor tudi nauke, ki so splošno priznani v Cerkvi, ki njim nasprotna mnenja niso sicer heretična, a zaslužijo kot zmotna kako drugo teloško oznako.“

Izpolnjujemo njene zapovedi

V vsaki pravi družbi je oblast vodstva, ki z ukazi in prepovedmi usmerja življenje udov k skupnemu cilju. Cerkvena oblast je poleg učiteljske oblasti tudi vodstvena oblast, ki daje zapovedi in prepovedi, s katerimi uravnava življenje vernikov. Kristus je ob izročitvi te oblasti dejal: „Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal“ (Mt 28, 20):

Cerkev v moči te oblasti oznanja in razlaga božje zapovedi, ki se jih verniki morajo držati. Ko to izpolnjujemo, smo pokorni Bogu. A v moči te oblasti Cerkev daje tudi svoje zapovedi, glede tega, kar še ni določeno v božjih zapovedih, pa je potrebno ali koristno za zveličanje duš. Tako n. pr. zapoveduje post, določa zapovedane praznike, zapoveduje udeležbo pri sv. maši ob nedeljah in zapovedanih praznikih, prejem sv. obhajila enkrat na leto itd. Za svoje služabnike, duhovnike in škofo, daje mnoge stroge predpise in zapovedi glede izvrševanja njihove službe. Med prepovedmi, ki veljajo za vse, je važna prepoved škodljivih knjig ali „index“. Glavni predpisi in zapovedi Cerkve so danes

zbrani v kodeksu cerkvenega prava, njenim vodstvom najbolj varno hodimo. Ko verujemo njen nezmotni nauk, se zavedamo, da ima na svetu poroštvo nezmotnosti samo ona. In tudi pri njenem nauku, ki ni nezmoten, vemo, da se človek mnogo lažje moti ko Cerkev, ki jo vodi sv. Duh. In če ne smatramo za ponižujoče, ampak za pametno, da smo pokorni zakonom in predpisom svetne oblasti, zakaj bi nam pokorščina Cerkvi bila v ponižanje? Ali zato, ker Cerkev izvaja svojo oblast tako milo in materinsko, brez žandarjev in policije? Naj nas ne moti to, da Cerkev hoče, da se ji pokoravamo z razumevanjem in svobodno in ne pod pritiskom. Vernikom bi pokorščina Cerkvi morala biti vedno v ponos in veselje.

Tem predpisom Cerkve smo dolžni strogo pokorščino in nas vežejo v vesti. Ta pokorščina je v primeri s pokorščino svetni oblasti še posebno sveta. Tu se namreč pokoravamo Kristusovi oblasti: „Kdor vas posluša, mene posluša...“ Sveta je ta pokorščina tudi po namenu, ki je tako vzvišen in svet: služi namreč posvečenju in zveličanju duš in ne le kakemu častnemu blagru, kot je v svetni družbi.

Iz tega tudi razumemo zlost in škodo nepokorščine Cerkvi. V veliki stvari je ta nepokorščina velik greh. Težko bi n. pr. grešil, če ne bi držal posta, v nedeljo brez vzroka opustil sv. mašo, če dušni pastir ne bi maral spovedovati, prevideti umirajočega itd.

Kristus je Cerkev, svoje skrivnostno telo, zgradil na oblast in na pokorščino. S pokorščino to njegovo skrivnostno telo gradimo in utrjujemo, z nepokorščino pa ga podiramo.

Pokorščina ponižujoča?

Zavedati se moramo, da pokorščina Cerkvi za nas ni nič ponižujočega, ampak nam je nasprotno v čast. Seveda to pokorščino nujno odklanja človek, ki ne veruje, da je Cerkev božja ustanova. Misli, da je samovoljna človeška iznajdba oblastnih hierarhov, in tako tudi pokorščino v tej ustanovi smatra za človeka ponižujoče nasilje. Čisto dosledno mislijo, če ne verujejo. A motijo se pač v tem, da ne verujejo in Cerkve prav ne poznajo.

Mi vemo, kaj je Cerkev. Ko smo ji pokorni, vemo, da smo Bogu po volji, kot bi bili njemu pokorni. Vemo, da je nam samim to v največjo korist. Vemo, da Cerkvi pokorni pod

Pokorščina duhovniku?

Doslej ugotovljeno o pokorščini Cerkvi velja za pokorščino najvišji oblasti, torej glede pokorščine učenju in predpisom, ki veljajo za vso Cerkev. Za vso Cerkev tako uči in daje zapovedi papež in vesoljni cerkveni zbor.

Kako pa je s pokorščino nižjim oblastem v Cerkvi? Ali smo tudi škofa, župnika in dušne pastirje sploh dolžni ubogati? Ti nam redno v svojem učenju le javljajo in razlagajo, kar je nauk in zapoved Cerkve. Ko n. pr. škof uči, da je Marija bila s telesom v nebesa vzeta in da moramo v nedeljo k sv. maši, v tej veri in pokorščini nismo pravzaprav pokorni škofu, ampak najvišji cerkveni oblasti, Cerkvi sami.

Seveda ima škof v svoji škofiji pravo oblast in smo tudi njemu dolžni pravo pokorščino. Najprej daje, kar zadeva vodstvo škofije, v okviru splošnih cerkvenih zakonov potrebne podrobne in trenutno važne odredbe.

To so škofijski predpisi in zakoni, ki nas vežejo v vesti in se njih strogost pač meri po važnosti zadeve. Prav tako ima škof oblast kot učitelj in mora oznanjati potrebno resnico in obsojati v svoji škofiji vsakokratne zmote in zablode. Njegov nauk sam res ni nezmoten, a v kolikor uči kot škof v moči svoje oblasti, smo mu dolžni spoštljivo poslušnost.

Navadni dušni pastir podobno v bolj omejenih mejah uči in razlaga nauk in zapovedi Cerkve. V moči svojega poslanstva pa tudi izvaja neko oblast, n. pr. v tem, kar zadeva red službe božje v njegovem območju, in smo mu v tem tudi dolžni spoštljivo pokorščino. V vprašanjih pa, ki niso v zvezi z njegovo službo nastopa kot zasebnik, čeprav morda kot inteligent in v tvarini strokovnjak, in tako tu ni govora o cerkveni pokorščini. Ko n. pr. ogovori o gospodarskih, kulturnih, zgodovinskih, političnih vpraša-

njih, ni rečeno, da moramo zaradi poslušnosti Cerkvi ta nauk sprejeti ali da ne smeš ugovarjati. Tu mnenje vsakega velja, kolikor ga dokaže. Ob možnem nesoglasju se zahteva v vsem le spoštljivost, kar velja vedno, duhovniku pa gre kot služabniku Cerkve še v posebni meri.

*

Ob nezvestobi nekaterih se je Kristus obrnil na svoje apostole in jih vprašal: „Ali hočete tudi vi oditi?“ Odgovoril mu je Simon Peter: „Gospod, h komu pojdemo? Besede večnega življenja imaš in mi verujemo in vemo, da si ti Kristus, Sin božji“ (Jan 6, 67 sl). To bodi tudi naša odločitev ob pogledu na Cerkev, ki stopa pred nas kot naša učiteljica in vodnica: Komu naj sledimo, če ne Cerkvi? „Ona ima besede večnega življenja in mi verujemo in vemo, da je v njej naše rešenje.“

DR. FR. GNIDOVEC, Argentina

DVOMOŠTVO

V nedeljo, na praznik nedolžnih otročičev, je Dolžnica že eno uro pred mašo prijokala v župnišče. Dušebrižnik je čakal, da je ona prva spregovorila:

„Gospod župnik, kaj naj počnem? Vsa fara govori o meni. Bojim se, kaj bo rekel Janez, ker sem se tako brž drugič poročila. Vso noč sem prejokala. Vendar jaz nimam nobene krivde. Saj ste vi sami brali črno na belem, da je Janez padel, drugače bi me ne poročili drugič in bi ne vpisali njegovega imena na spominsko ploščo. Tudi jasnovidka mi je njegovo smrt potrdila. Zdaj vidim, da me je še bolj nalagala kakor čelnico. Saj pravim, da se je moralo prav meni to zgoditi! Povejte mi vendar, gospod župnik, kaj naj storim! Katerega moža

naj se oklenem, prvega ali drugega? Nihče mi ne zna odgovoriti.“

In da bi ji župnik bolj verjel in bolje razumel, koliko trpi, je kmetica poltiho pristavila, kakor da bi se bala lastne misli:

„Vam povem po pravici, kakor da bi bila pri spovedi, da sem tudi na to mislila, ali ne bi bilo najbolj pametno vzeti kak strup...“

„To bi bilo od vsega najbolj neumno in pregrešno,“ je končno prišel do besede dušebrižnik. In je še vprašal kmetico:

„Kaj pa Zoppernigbäuerin? Ona veliko ve. Vam ni nič svetovala?“

„Copernica pravi, da ne bo znal ni-

Mesto Beljak z veličastnim Mangartom v ozadju

hče, ni ti vi ne, tako razsoditi, da bi bilo za vse tri prav, zame in za oba moža.“

Ni neumna Sršenka, je sam zase mislil gospod Simon. Dobro si je znala pomagati iz zadrege! Hkrati je dušebrižnik bil vedno bolj prepričan, da bi Dolžnica rajši videla, ako bi kmeta ne bilo več nazaj. Saj je neprestano imela tudi drugega moškega in drugo poroko v mislih in na jeziku. Zato je brez oklevanja prišel z jasnim odgovorom na dan:

„Gospa, vi govorite o drugi poroki in o dveh možeh. Vendar vam bi moralo biti čisto jasno, da ste vi samo enkrat veljavno poročeni in da je samo eden vaš pravi mož.“

„Saj to bi ravno rada vedela, čigava žena sem. Zato sem prišla, da mi poveste,“ je Dolžnica uprla v župnika svoje objokane oči, da ji da odločilni odgovor. S poltihim glasom je še v zadnjem trenutku skušala vplivati na župnikovo razsodbo:

„To tudi veste, da je Janez iz Cerkev izstopil, Hubert pa je bil vedno katališki...“

Brez vsakega oklevanja in ozira na

desno in levo je župnik odločil drugače, kot je upala kmetica:

„Vaš mož je bil od poroke vedno in je še danes edino in izključno le Janez Wagner!“

„Torej ni Hubert moj mož!“ je Dolžnica brez posebnega veselja vzela župnikovo razsodbo na znanje.

„Ne! Vaš mož je Janez in samo on!“

„Kaj naj stori sedaj Hubert? Pravi, da se ne umakne brez nič. Zahteva plačilo za svoje delo. Ker pričakujeva otroka, mi prigovarja, naj bežim z njim.“

Dolžnica je zopet močno zajokala. Gospod Simon jo je sedaj bolje razumel. Njena ljubezen je nujno bila deljena med očeta malega Janezka in med očeta otroka, ki ga je pričakovala. Zato je bil dušebrižnik bolj sočuten do nje:

„Samo kaj takega ne, gospa! S tem bi spravili v nesrečo sebe, Janeza, Janezka in tudi Huberta, ker Hubert ni bil niti en trenutek vaš mož.“

„Kako da ne? Saj ste naju vendar poročili in sva odtlej skupaj živela!“

še ni šlo Dolžnici v glavo tisto o enem samem in edinem možu, ko pa je dejansko dva imela.

„Hubert ni bil v resnici nikoli vaš zakonski mož. To veste sedaj vi in to povejte tudi njemu. Dovolj je star, da bo vedel, kaj mu je storiti. Edino prav bo storil, ako še danes odide iz hiše. Odločitev glede plačila za delo pa ni moja stvar. O tem se posvetujte s kom drugim. Glavno je sedaj, da Hubert čimprej odide in da vi za vsako ceno počakate moža na domu. Tudi svojega očeta pokličite, da bo zraven, ko pride kmet. Če želite, pridem tudi jaz, da ga vsi skupaj počakamo. Kdo mu bo šel naproti v Celovec?“

„Wurmitzer! Je že odšel z jutranjim vlakom. Wurmitzer mi sploh gre zelo na roke. Včeraj sprva ni nihče verjel, kar je Copernica pripovedovala. Prosila sem Wurmitzerja, da je šel poizvedovat v Bistrico. Izkazalo se je, da je to pot kajzarica vse prav razumela. Wurmitzerju je seveda tudi nekoliko nerodno zaradi Janezovega povratka...“ Dolžnici je šlo kar malo na smeh ob misli, da povratnik ni samo nje spravil v zadrego in je bolj živahno nadaljevala: „On je pripravil Janeza do tega, da je izstopil iz Cerkve. Nihče ne ve, koliko sem jaz tedaj trpela. Sedaj pa bo Janez videl, da se je Wurmitzerju najbolj mudilo stopiti nazaj v Cerkev. Zato je šel tako brž v Celovec, da ga ne bi kdo drug prehitel. Jutri bosta verjetno že tu.“

„Sem že snoči v gostilni slišal, da je bil Wurmitzer v Bistrici. Drugače bi niti ne verjel.“ bi bil gospod Simon že rad sam, da bi se zbral za mašo. „Bodite torej čisto mirni! Vse se bo lepo uredilo. Mož bo prišel verjetno slaboten domov, a si bo na dobrem zraku kmalu opomogel. Le Hubert naj gre še danes proč!“

„Bog daj, da bi bilo vse tako, kakor

pravite!“ se je kmetica vdala v svojo usodo in pomirjena odšla v cerkev.

*

Isti dan nekoliko pred poldnem je prišel na bistriško pošto telegram, da pride Dolžnik v ponedeljek ob dveh popoldne. Brž so obvestili socialističnega župana in Dolžnico.

Župan je poklical k sebi občinskega tajnika:

„Gospod tajnik, vi poznate srce in obisti vsakega človeka v občini. Mi marate povedati, v katero stranko bo po vašem mnenju stopil povratnik?“

„Zelo verjetno bo pristaš Ljudske stranke, kakor so vsi bivši nacistični kmetje na Slemenici. Za našo stranko je volilo le nekaj najemnikov in kajzarjev.“

„Če je tako, se bom jaz držal v ozadju. Prosite podpredsednika, naj v mojem imenu pozdravi Dolžnika. Sploh mu pripravite lep sprejem! Jaz pa bom na žalost nujno zadržan. Ste razumeli, gospod tajnik?“

Tajnik je svojega gospodarja vedno razumel, pa naj je bil le-ta črn, kakor pred vojsko, ali rjav, kakor med vojsko, ali rdeč, kakor po vojski. Po čudnem naključju je bil tajnik celo vedno v isti stranki kakor župan. Vedel je tudi, da se bo z lepim sprejemom Dolžniku in kmetom prikupil in mu je hotel zato napraviti res lep sprejem.

V ponedeljek ob dveh popoldne je bilo na bistriški postaji zbrano toliko ljudstva, kakor da bi bil napovedan prihod zveznega predsednika Karla Rennerja

Bistriški godci, ki so nekaj mesecev preje igrali na Dolžnikovem domu pri drugi svatbi odvozele kmetice, so sedaj pričakovali njenega prvega moža. Bili so nared, da zaigrajo povratniku novo državno himno. Nekaterim bi bila „Deutschland, Deutschland über alles“ bolj všeč, a so morali brzdati svoja na-

rodna čustva in se prilagoditi krajevnim in časovnim okoliščinam.

Strumno so prikorakali na postajo tudi bistriški gasilci. Gajili so utemeljeno upanje, da si bodo na zdravje povratnika in na stroške njegovih prijateljev gasili žejo pozno v noč.

Prišel je načelnik orožniške postaje v spremstvu dveh orožnikov, ki naj bi skrbeli za red med zbrano množico.

V bližini dopisnikov celovških dnevnikov „Volkszeitung“ in „Neue Zeit“ je stala Zopperrnigbäuerin. Brez svinčnika v roki, zanašajoč se izključno na svoj preizkušeni spomin.

Nedaleč od nje se je podžupan in predsednik Ljudske stranke (Volkspartei) za bistriško občino nemirno razgovarjal z občinskim tajnikom in ga moledeval za kako lepo misel, da jo bo povedal ob sprejemu. V resnici je podžupan že znal napamet pozdravni govor, ki mu ga je sestavila njegova žena, učiteljica na meščanski šoli (Hauptschule) v Bistrici.

Največjo pozornost vseh navzočih je seveda vzbujal Dolžnikov edini sinček Janezek, bodoči kmet. V spremstvu tete je prišel naproti svojemu pravemu očetu. Bil je praznično oblečen in lepo počesan. Ni še vsega dobro razumel, a to mu je teta že razložila, da ga bo pravi atek vedno ujčkal na kolenih. Zato je bil Janezek prihoda pravega atka vesel. Saj ga je sedanji atek večkrat našeskal, kadar je bil poreden, in ga ni imel tako rad kakor mama.

„Vi torej mislite, gospod tajnik, da naj bi primerjal v pozdravnih besedah naše veselje zaradi Dolžnikove vrnitve veselju, ki sta ga občutili svetopisemski ženi Marta in Marija, ko jim je Kristus obudil in vrnil umrlega brata Lazarja?“ se je podžupan vedno glasneje razgovarjal s tajnikom. „Vsekakor drzna primera. Morda bi rajši primerjal Dolžnika izgubljenemu sinu, ki se je nepričako-

vano vrnil iz tujine. Kaj se vam zdi?“

„Zelo lepa primera, gospod podžupan. Ljudem bo gotovo silno všeč,“ je tajnik brž pohvalil podžupana. Tajnik je že vedel, zakaj. Koncem koncev so pri občinskih volitvah v Bistrici socialisti zmagali le za 33 glasov. Tako tajnik po pameti ni mogel izkjučevati možnosti, da bi bil podžupan nekoč še njegov šef. Zato je bil tajnik tudi do podžupana zelo prijazen in mu je za zupanovim hrbtom dal vedno prav. Seveda mu je tako, kakor to pot, redko kdaj ustregel. Saj je imel podžupan primero med Dolžnikom in izgubljenim sinom že vpleteno v svoj oziroma ženin govor. Potrjen v upanju, da bo občinstvo z govorom nad vse prijetno prese-netil in žel zanj priznanje, se je podžupan skušal tajniku takoj oddožiti:

„Na vsak način pa ne bomo nikoli dovolj poudarili, da vam, gospod tajnik, kakor tudi slemenškemu gospodu župniku ni mogoče očitati najmanjše krivde zaradi druge i civilno i cerkveno neveljavne poroke Dožnice. Vi in gospod župnik sta le ravnala strogo po državnih oziroma cerkvenih zakonih. Domnevam namreč, da gospod župnik prav zato ne pride, ker se boji posmeha nerazsodnih ljudi: A je prav, da veste sledeče: Posvetoval sem se o tej kočljivi zadevi z našim gospodom župnikom in morem zanesljivo reči, da je slemenški gospod župnik ravnal stoo odstotno neoporečno!“

Zadnji stavek je podžupan povedal zelo glasno, da ga je moglo čuti veliko ljudi. Kajti opazil je, da mu je Zopperrnigbäuerin v izvrševanju svoje poklicne dolžnosti prilezla že čisto za hrbet.

„Se vam ne zdi, gospod tajnik, da je Dolžnikovo ime na spominski plošči v slemenški cerkvi najboljši dokaz za Dolžnico, da na svojega moža ni pozabila. Mislim, da bi bilo prav tudi to omeniti, ko bom že govoril. Ali ne?“

je podžupan čez čas spet v novi točki preizkušal tajnika, ali bo z njegovim govorom zadovoljen.

„Se razume samo po sebi, da te zanimive okoliščine ne smete izpustiti v svojem slavnostnem govoru, ki ga boste naslovili na povratnika. Kmetica vam bo za uslugo gotovo zelo hvaležna. In je v resnici zanimivo, kako se je usoda poigrala z Dolžnikom,“ je tajnik dajal podžupanu novega poguma.

Podžupan je povetil glavo, jo podprl z roko in zaprl oči, kakor to delajo pobožne osebe, kadar opravljajo premišljanje. Tudi podžupan se je delal, kakor da premišlja, kaj bi še povedal. Hipoma je našel novo misel:

„Se ne zdi tudi vam, gospod tajnik, da narava nekako čuti s človekom?“ je načel spet novo točko svojega govora. „Zdi se mi, kakor da se je Slemenica in z njo Dolžnikova domačija te dni praznično odela s čisto snežno odejo, da dostojno sprejme svojega izgubljenega sina oziroma gospodarja. Mi ne bi kazalo tudi to misel vključiti v sprejemni nagovor?“

Tajnik je bil nad novo izvirno podžupanovo mislijo seveda zopet ves navdušen:

„Gospod predsednik, da ste dober govornik, je obče znano. Da so vaši govori skrbno izdelani, mora vsakdo priznati. Da ste pesnik, do danes še nisem odkril. Kako prav je, da vam je dal župan priložnost, da se nam daste spoznati danes tudi od te strani!“

Podžupanu se je kar smejala: „V resnici je škoda, da se človek zaradi prevelike zaposlitve ne utegne niti za trenutek zbrati, da bi svoj govor temeljito pripravil. Velik del učinkovitosti govora zavisi namreč od priprave. Go-

tovo se spominjate pokojnega gospoda bistriškega župnika, ki je bil poznan po svojih udarnih govorih daleč naokrog. Na vse strani so ga vabili, da je govoril. Nekoč mi je v zaupnem razgovoru razodel skrivnost svojih uspehov. Rekel mi je dobesedno: ‘Ko grem s prižnice, že premišljujem, kaj bom drugo nedeljo ljudem spet lepega povedal.’ Zato jaz zavidam gospode župnike, ki se morejo ves teden nemoteno pripravljati na svoje nedeljske pridige. Družinski očetje pa — saj veste, gospod tajnik, kako se moramo od zore do mraka boriti, da preživimo svoje družine. In tako sam Bog ve, kako mi bo šlo ob sprejemu, ko človek zbira bežne misli šele v zadnjem trenutku...“

Podžupan ni opazil ali pa vsaj ni razumel rahlega nasmeška na tajnikovem obrazu. Zakaj ta zagonetni posmešek?

Zjutraj je pred šolo podžupanova hčerka opozorila svoje prijateljice, naj računajo s tem, da bo mama „nekoliko nataktnjena, ker je pozno v noč sestavljala govor, ko ga bo papa pri sprejemu povratnika povedal.“

Tudi tajnikova hčerka je bila na nevarnost opozorjena...

Točno ob uri je privozil vlak. Wurmitzer in Dolžnik sta stala nad stopnicami in se čudila zbrani množici. Dolžnik ni takoj razumel, da njega pričakujejo in je hotel stopiti z vlaka na drugi strani ter neopazno oditi na Olišnico. A Wurmitzer ga je pravočasno zadržal:

„Vidiš, Janez, kako te imajo ljudje radi. Vsi ti so prišli tebe pozdravit.“

Dolžniku so od veselja zalesketale solze v očeh.

GREGOR HRIBAR

Najhujša kazen za nečistnike je dušna slepota, ki ji zapadejo in potem v njej pozabijo Boga in ne gledajo več na svoje dobro ime in stan, niti ne na svoje otroke in življenje. (Rim. kat.).

Nekaj o plesu

Glede plesa je še mnogo dvomov, nejasnosti in vprašanj med nami. To je umljivo, ker so na eni strani konkretni primeri res precej zapleteni, na drugi strani pa smo se znašli v deželi, kjer je ples ena najpopularnejših in najsplošnejših zabav, nekaj „vsakdanjega“, nekaj celo „družabno potrebnega“, nad čemer se nihče ne spotika. Marsikomu se je ob tem dosedanje mnenje o plesu zamajalo; marsikaj mu je postalo nejasno in dvomno. Zdi se mu, kakor da je njegova sodba zastarela in sram ga je, da je še tako zaostal, nesodoben, „svetniški“.

Zato naj bi napisal nekaj predvsem obično moralnih pripomb k plesu; celotno obravnavanje plesa pod različnimi vidiki bi zahtevalo dolgo razpravo.

1.

Ples na splošno, kot ritmično gibanje, navadno ob glasbi, je nekaj splošno človeškega. Vsi časi so poznali ples in tudi danes velja to za vse narode, od najbolj primitivnih do najbolj naprednih. To dejstvo moremo razlagati takole: ples je način izražanja. S plesom človek izraža na zunaj, kar močno doživlja v svoji notranjosti. Že sv. Ambrož je dejal, da je telesno gibanje „nekako glas duše“. Predvsem skuša izraziti z gibi to, česar ne more povedati z besedo. Rad bi povedal, a beseda je preslaba, preozka, preveč hladna, nezadostna. Zato skuša to „nedopovedljivo“, neizrekljivo, izraziti z gibanjem, s plesom. Najbolj neizrekljivo je to, kar ima človek povedati Bogu. Res ima ples v svojem zgodovinskem izvoru v veliki meri religiozen značaj. Takó je že David

plesal pred skrinjo zaveze ter obenem pel hvalnico Bogu (2 Sam 6, 5). Mnogim starim in primitivnim rodovom je bil in je ples: kult, del službe božje, religiozno dejanje, izraz religioznega doživljanja. — Drugo neizrekljivo je ljubezen. Človek ne more z besedami povedati, kar ga takrat navdaja, a bogastvo občutja hoče do izraza in najde ga v plesni ritmiki. Tako more biti ples lepa simbolika ljubezni. — Končno — da navedem le še en primer — je ples izraz veselja. Tudi za ta izraz je pogosto beseda prešibka; ob močnem veselju sami čutimo, kako nas „dviga“; kar „skakali bi od veselja“, „ponoreli“ od veselja. Človek bi rad dal duška svojemu notranjemu razpoloženju s telesnim gibanjem, s plesom. Pa tudi išče v plesu veselja; zato je ples, tudi zabava.

Kakor mnogo drugih reči, je moderen človek tudi ples ne le profaniral, marveč tudi v mnogočem skvaril.

Če naj ples po svoji naravi izrazi to, kar se z besedo povedati ne da, je pa danes precej izumetničenih oblik plesa, ki izražajo to, kar se z besedo povedati ne sme. Ples je vse preveč zašel v območje spolnosti. Ali je že oblika plesa takšna, da izraža, da simbolizira ljubavno igro, telesno približevanje itd., ali pa plesavci sami vnašajo spolnost tudi v druge plese, ki se vrše v dvoje in zahtevajo telesno bližino. Kadar in kjer je vse življenjsko ozračje močno prepojeno s seksualnostjo, je takšna zloraba plesa nekaj več ali manj splošnega in zato nosijo plesne prireditve na sebi ta značaj, ta pečat. Nima pomena to tajiti. Značilno je tudi dejstvo, da stari, lepi plesi izginjajo, a ne zato, da bi dali pro-

stor drugim, lepšim, umetniško in izrazno popolnejšim, marveč zato, da uvajajo vedno bolj v tem oziru rafinirane plesse. Če so takšni plesi izraz časa, je pač znamenje, da je človek v tem času zapadel elementarni, narurni sili spolnosti, na škodo svoje moralne osebnosti. Če tako usmerjeni ljudje vedno znova in pogosteje hodijo na ples, bo le res, da v plesu najdejo nekaj tega, kar iščejo.

Kadar je ples res zunanji izraz notranjega doživljanja, tedaj naravno nosi na sebi, v ritmu in glasbi, poteze dežele, v kateri je nastal, narodnega značaja, ki ga izraža ali vsaj širšega kulturnega kroga, ki mu narod pripada. Najbolj naraven ples je zato **domač ples**. Moderni plesi pa so navadno tujega izvora, nekateri povzeti po plesih primitivnih narodov, n. pr. **zamorcev**. Človek se sprašuje, **zakaj to?** Težko je reči, da bi bil izraz naše duševnosti, razen če se je morda naša srčna kultura že **prikrojila zamorski**. . . Bolje je morda reči, da jih vriva **moda** in širi **propaganda** povsod, ker novo bolj vleče in preganja enoličnost, v tem primeru seveda niso več izraz lastne duševnosti, marveč bolj **sami določajo**, oblikujejo in pogosto kvarijo našo notranjost. Težko se je pa ubraniti misli, da tiči za tem **nekaj več**: novo, tuje, eksotično, nenavadno je bolj mikavno in dražljivo; bolj prija in zadošča prikriti počutnosti.

Iz teh pripomb je videti, kako je ples dejansko zgubil mnogo svojega naravnega smisla in s tem resnosti in notranje lepote. Povečini se je sprevrgel v ljudsko, masovno in zato bolj ali manj plitko in prazno **zabavo**, del „veselice“. Mnogokrat in mnogim ni več kot prilika in **sredstvo za spolno ugodje**.

2.

Moralno je ples kot tak in sam po sebi **indiferentna** reč. Nasebno ni ne naravno dober, ne naravno slab. V kon-

kretnih primerih pa je za človeka, ki pleše, vselej ali dober, ali slab. Končno je to odvisno v prvi vrsti od človeka, od ljudi.

Dober je ples že, kadar je moralno „v redu“, t. j. kadar je vključen v celotni moralni red. To se pravi: kadar človek, ki pleše, dejansko poskrbi za to, da mu ples ne kvari in ne ruši нравnih dobrin. V takšnem primeru ni proti plesu kaj ugovarjati. Kdor na ta način išče v plesu potrebnega oddiha in sproščenosti, pametnega razvedrila, primerne zabave ali plemenite družabnosti, je v tem celo neko **krepostno zadržanje**, kakor izrecno uči sv. Tomaž (In Isaiam, 3). Še v večji meri velja to, če gre tako na ples iz **plemenitih nagibov**, n. pr. iz obzirnosti, uslužnosti, prijateljstva, ljubezni itd.

Ples (t. j. udeležba na plesu) pa je **moralno slab**, kadar človek z njim v čemerkoli krši нравni red, red svoje narave in božje volje. To se utegne zgoditi na več načinov, n. pr. zaradi nepokorščine (če so starši sinu prepovedali iti na ples), zaradi škodljive potratnosti (plesne obleke), zaradi čezmerne zabavežalnosti (ko zanemarja svoje dolžnosti) in podobno. Predvsem pa mislimo, ko govorimo o moralnosti plesa, na nevarnosti za **človeško čistost**.

V čem je ta nevarnost? O njej se je začelo govoriti, ko se je poleg ali namesto poedinega ali skupinsko-rajalnega plesa začel uvajati ples v parih. Več ali manj tesna telesna bližina, nekaj plesni objem, more vzbuditi prežečo spolnost. Še mnogo bolj velja to o plesih, ki v gibih simbolizirajo neposredno spolnost samo. Težko se je v takšen ples vživeti, ne da bi na plesalce v tej smeri vplival. Pri tem pomaga tudi telesna in duševna sproščenost v plesu, neko posebno telesno razpoloženje in občutje, ki ga ustvarja predanost plesu. Temu se mnogokrat pridružujejo še druge nevarnosti,

Skupina mladih deklet je letos za „Slovenski dan“ prijetno presenetila številne gledalce s črnomaljskim plesom. Oblečene v originalne metliško-črnomaljske narodne noše so zarajale v strnjem kolu, pojoč belokranjsko pesem

(Foto Kocmur)

ki so s plesom bolj zunanje povezane. (XX, 1952, 291—294; prim. tudi XXIV, 1956, 639—643): moralna dolžnost je, da se človek izogiblje vsega, kar mu je skoraj gotovo povod za smrtni greh. Če ni potrebe, se v takšno nevarnost ne sme podajati. Če to vede in hote stori, zavestno išče greh. In iskati greh je toliko kot hoteti ga, kot grešiti.

Iz tega načela in obenem iz plesa in človeka na plesu moremo povzeti nekatere praktične moralne zaključke.

Še prej pa se mi zde umestne nekatere pripombe.

3.

Najprej je za pravilno in prepričevalno umevanje in za notranje sprejetje teh smernic potrebno, da človek zavestno priznava, spoštuje in upošteva absolutno avtoriteto nravnih načel. Ta so zakoni človeške narave in izraz volje božje, ne pa kake muhaste sitnosti zastarele miselnosti ali za časom zaostale Cerkve. So neodvisno od človeka veljavna resničnost. Proti njim človek ne sme in ne more ničesar. Zapostaviti jim mora

Tu pa zadenemo ob nravno načelo, ki je o njem podrobneje DŽ že pisalo

svoje osebno gledanje in mnenje, svoje nagnenje in svoje ravnanje, in to tudi, kadar takšna podreditev zahteva premagovanje, odpovedi, žrtev. Le tako zares gradi svojo moralno osebnost. Nič ne pomaga, če jih kdo noče videti, ali če jih skuša odpraviti s prezirljivim posomeškom ali s sklicevanjem na „modernost“, da tako opravičuje sam pred seboj svoje ravnanje. Ostanejo v veljavi tudi zanj; tako ali tako se maščujejo nad njim, če jih krši. Nekaj ni prav v človeku, ki ne more več slišati o moralnih zapovedih in prepovedih, ki mu je zoprna beseda greh in ne prenese nobenih нравnih navodil več.

Drugo je, da je človek iskreno odkrit in pošten do samega sebe. „Meni nič ne škoduje,“ je največkrat, če ne vselej, jalov in prazen izgovor; je zmeta ali slepota. Če bi človek malo bolj pogledal vase in pregledal svoje ravnanje, bi kaj hitro spoznal, da je človek, to je: bitje, ki je v njem duhovno in čustveno in telesno neločljivo medseboj povezano in prepleteno; eno se preliva v drugo. Iz tega razloga je n. pr. tako težko in izredno redko zgolj duhovno prijateljstvo med moškim in žensko, brez čustvenih in čutnih primesi. Podobno je mnogokdaj le za ceno resnega нравnega prizadevanja mogoče ločiti čutno ugodje in uživanje od telesno-spolne sfere. To je še bolj res po izvirnem grehu, čigar usodna posledica je težnja za nadvlado nagonskega človeka nad duhovno-nravnim. Ustvarjati in ohranjovati pravilne odnose med obema resnično ni lahka reč. Zahteva jasnih misli, dobre in trdne volje, močnega značaja in nemalo truda vse življenje. Kdor govoriči, kakor da je v njem že vnaprej vse urejeno in dokončno dognano, da se mu ni ničesar bati, da mu nič ne škoduje, kaže, da ima prav malo smisla za svojo lastno človeško realnost in za resnost нравnega prizadevanja.

Končno naj bi človek vedel za нравni in življenjski pomen kreposti sploh in čistosti posebej. Današnje vzdušje in javno mnenje nimata več mnogo smisla za čistost, včasih prav nič. Krščanski človek se tej miselnosti in praksi ne more pridružiti. Če ima kaj hrbtenice, bo mogel, spet ne brez notranjega napore, stopiti na drugo stran, tja kjer so verni in značajni ljudje, pa čeprav je masa drugje. Res bi bilo škoda, če bi nam tujina s svojimi krivimi nazori in kvarnimi zgledi polagoma, neopazno, ubijala moralni čut. Takšna aklimatizacija bi pomenila pogubo, smrt. — Večkrat slišimo in beremo tudi na katoliški strani, da mnogi čistost preveč poudarjajo. To je res, kadar kdo stavlja čistost za prvo in glavno krepost in nečistost za najhujši greh; najvišja krepost je ljubezen in nečistost je po нравni zlosti zadnji med smrtnimi grehi (sv. Tomaž). Tudi je krivo in kvarno toliko govoriti o nečistosti, da vzbuja videz, kakor da je nečistost edini vpoštevanja vredni greh ali vsaj, da je najbolj pogost; po moji sodbi je več grehov odkritega in prikritega napuha, grehov zoper ljubezen in poštenje (v pravičnosti), kakor grehov zoper čistost. A vse to nič ne omaje resnice, da je čistost velika in važna krepost ter nečistost velik in pogost greh. So mnogi drugi grehi težji, a malo je bolj nevarnih, zaradi težkih нравnih posledic. Nečistost v posebni meri ovira svobodo duha, ubija smisel za duhovnost in нравnost, onemogoča iskreno versko življenje in spodrezuje korenine veri. Dvema gospodoma res ni mogoče dolgo služiti. Gre končno za to, kdo bo odločal v življenju: ali telo, ali duh, človek ali Bog. S čistostjo se ne bo igral, kdor se tega zaveda.

Še to naj dodam, da je zelo krivo omejevati nečistost le na zunanja dejanja. Odločilno se zgodi že v miselnosti in volji, v notranjem zadržanju. Po tem pa

morejo biti grešne že misli, predstave, želje, kolikor odpirajo pot spolnemu neredu. Takšni notranji grehi nečistosti so tako važni, da jih je Bog posebej prepovedal v 9. božji zapovedi. Tudi nam morajo biti zato vse drugo kot „malenkosti“.

4.

Odgovor na vprašanje, ali naj hodi mo na ples ali ne, po vsem tem ne more biti ne enostaven, ne eden in isti za vse plesne in za vse ljudi. Enostaven ne, ker se je treba ozirati na več reči; eden ne, ker plesni niso vsi enaki (glej 2) in ljudje tudi ne. Vsak je človek zase, drug in drugačen od ostalih; že poročen drugače reagira kot neporočen, fant drugače od dekleta, zrel od komaj odraslega, trden in značajan drugače od človeka brez hrbtenice in mozga. Pa tudi med temi je vsak poedinec res po-eden. Vsak vé zase in je zase pred Bogom odgovoren. More vprašati za svet, a končno je vendarle on sam, ki naj si po svoji vesti odkrito in iskreno odgovori. Pri tem pa se mora ravnati po splošnejših **pravniških principih** in jih pametno navajati na svoj primer. Ti pa mu morejo, takšnemu, kakršen dejansko je, ta ali oni ples prepovedati, odsvetovati, dovoljevati ali kdaj tudi priporočati, celo ukazati (n. pr. iz pokorščine, ljubezni, resne družbene obveznosti).

Prvo, odločilno vprašanje, ki si ga pri tem resen človek stavi, je: **Česa iščem na plesu?** Kdor si mora odgovoriti, da ga tja vleče in vodi želja po spolnem užitku v kateri koli meri ali obliki, zanj je ples že iz tega namena slab in grešen, pa naj bo ples na sebi in po okolnostih še tako dostojen in pošten. To, kar išče, je greh in ples je sredstvo zanj.

Kadar pa takšnega namena nima, marveč gre na ples n. pr. zaradi zabave, se vpraša naprej: kakšno je moje no-

tranje in zunanje zadržanje na plesu? Tudi nasebno dostojne plesne more kdo nedostojno, strastno in dražljivo plesati; na drugi strani pa more obvladano, umerjeno in trezno zadržanje odvzeti tudi spolno poudarjenemu plesu in plesnim oblikam **dobršno mero njihove dražeče moči.** Mnogo več zavisi od človeka, kot od plesa. Zato ni toliko važno, kazuistično preiskovati, kateri moderni plesi so konkretno še dostojni in kateri ne več; zelo težko je o tem kaj določenega reči, pa tudi bi takšna določena sodba kmalu zastarela, ker sološno uvedeni plesi, ki se nanje človek nekako privadi, polagoma spreminjajo svoj značaj. Bolje je obrniti se vase in preiskati globine lastnega srca. Vsekakor pa je pri vsakem plesu potrebna budna **pravna kontrola samega sebe.** Ni prav, če človek pusti, da ga ples in glasba neovirano potegneta s seboj kamorkoli. Sproščeni nikoli ne more iti tako daleč! Pravtako se ne sme predati in prilagoditi partnerju, ki zlorablja ples v spolno strast, kakor sam ne sme soplesavca zavajati v grešen način plesanja. Odgovoren je zanj. Kristusova beseda o mlinskem kamnu (Mt 18, 7) velja tudi na plesu! Kdor vsega tega ne zmore ali noče, naj ne hodi na ples. Takšno plesanje je grešno.

Če si more reči, da pleše dostojno, ostane še novo vprašanje: ali mu je kljub temu ples **dejansko pogosto povod za greh zoper čistost, ali ne.** Komur ples sicer vzbuja slabo nagnjenje in skušnjave, pa jih odločno in varno zavrne, temu ples moralno naravnost ne škoduje; ob takšnih zmagah se čistost še krepi in utrjuje. Iz tega je videti, da je ples pravzaprav le za **pravno visoke in trdne ljudi, le za čiste in krepke značaje, ne pa za slabiče in pokvarjenice;** prav tako ni za **nedoletne in nezrele napol-otroke, za katere starši nosijo odgovornost, če jih puščajo ali uvajajo v plesne zabave.** Kdor torej ve, da je v tem tako slab,

da se je in se bo verjetno ali celo gotovo nagnjen vdal in grešil, naj pomisli, kaj je tisto, kar ga pogublja: ali ples sam, ali le posebna oblika plesa, ali družba oz. poedina oseba na plesu, ali kaj drugega. V vesti je dolžan izogniti se temu, kar mu je v padec. Če je to ples sam na sebi, torej vsak ples (današnji), ples ni zanj; pustiti mora plesno zabavo, dokler se notranje ne okrepi. Lahkomiselno tvegati greh do take mere, je grešno.

Ne sme tega, razen če je potrebno, da gre na ples, torej v izjemnih primerih. Izraz „potrebno“ je treba vzeti objektivno resno. Taki primeri so n. pr. če bi bil mož hudo užaljen, ako bi žena ne šla z njim; resna želja staršev; poročno slavlje sorodnika ali prijatelja etc. A tedaj naj si resno prizadeva, da mu nevarnosti zanj, ki se je vanje podal iz važnega razloga, ne bodo v kvar. Ne-resno pa je govoriti, da je danes ples na splošno ali celo za vsakega „potrben“. Kakor da bi bil ples edina zabava, edina oblika oddiha in družabnosti! Je dosti drugih, lepših, prijetnejših, bolj zdravih in bolj — varnih. Da je ples potreben za vajo v lepem nastopu in plemenitem vedenju, je pa kar smešno slišati ob divjem premetavanju pri „rock and roll-u“.

Samo pod naštetimi pogoji in pridržki je torej ples нравno neoporečen; kjer niso vsi skupaj dani, je za človeka нравno slab, grešen in zato nedopusten. Na vsakem poedinem je, da presodi, kako je z njim. Na vsak način bo нравno resen človek, ki mu je mnogo do plesa, **izbiral**. Šel bo plesat tja, kjer je manj nevarnosti, kjer vé, da se bo znašel v dostojnem, etično zrelem okolju in vzdusju. Še moremo reči, da so v tem pogledu mnogo bolj primerne slovenske prireditve s plesom, kot tukajšne domačinske. Vsak pa bo bojkotiral razne „nočne lokale“ in podobno okolje, ki že meji na okolje javnih hiš. Nihče naj tudi ne bi

zašel v „plesno strast“, tako da bi mu bil ples edina zabava. Težko se bo izognil нравni škodi in splošnemu poplitvenju.

Iz vsega v članku povedanega je razbrati, da je težko ples na splošno svetovati, če ni nekega razloga za to. Res je, da niso vselej nevarnosti tolikšne, da bi ga prepovedovale, a skoraj vedno so in neke sledi le zapustijo. Res je tudi da se danes vsem нравnim nevarnostim ni mogoče izogniti, da jih je mnogo, ki jih je treba tvegati in prenašati, a je prav zato dobro, da ne silimo v nepotrebne in jih ne iščemo. Že tako je tudi za zrelega človeka spolnih dražljajev od zunaj in znotraj preveč, tako da prav lahko čut za sramežljivost in smisel za čistost otopi. Prostovoljno se izogibati tudi нравno neslabega plesa, iz moralnih ali religioznih nagibov, ni nikaka boleznost, ozkost ali slabost, marveč zdravje in moč. Zato nima nihče pravice nje, ki se tako plesu odpovedo, pomilovati ali smešiti, kakor tudi neplesavci nimajo pravice tiste, ki plešejo, že zato označevati za nemoralne ali moralno manjvredne. V dovoljenih rečeh ima vsak svojo svobodo in svojo pot. Vsak naj bi po svoje skrbel za rešitev in dvig svoje moralne osebnosti: eden s premagovanjem, da ne gre na ples, drugi s premagovanjem, da ne greši na plesu in ob njem. Kaj je več vredno in bolj zaslužno, je odvisno od mnogočesa, predvsem od stopnje ljubljebnosti do Boga. Ta je tisto zadnje, po čemer krščanski človek orientira svojo vest in svoje ravnanje. Je tudi tista sila, ki vse premore. „Prizadevajte si, da boste imeli ljubezen“ (1 Kor 14, 1). Potem ne bo nemogoče, uresničevati drug poziv sv. Pavla: „Poveljčinite Boga v svojem telesu!“ (1 Kor 6, 20).

Teh nekaj misli k nekaterim vprašanjem o plesu naj bi k temu pripomogle. Le to je njih namen.

DR. IGNACIJ LENČEK, Argentina

Slovenski ljudski plesi

Izmed vseh predmetov slovenskega narodopisja je bil do zadnjega ljudski ples najmanj raziskan. Če omenimo, da je monumentalna knjiga „Slovensko narodopisje“ (1944 in 1952), ki obsega 615 strani, posvetila plesu na enem mestu pol strani, drugod pa le tu pa tam posamezne omembe v enem stavku, moramo ljudskemu plesu v naši narodopisni znanosti res pripisati značaj sirote. In še to, kar so o njem pisali, ni bilo zapisano toliko o plesu samem (melodiji, napevu, ritmu, gibih) kot o čisto zunanjih okoliščinah, pri tem pa spet ne o najvažnejši: odnosu gledalcev do plesalcev. Sistematično je pričel zbirati to gradivo med oboma vojskama šele France Marolt. Tudi so v tem času priredili nekaj poskusnih nastopov; tako so na neki prireditvi nastopile primorske plesne skupine, pa jih ni nihče točno posnel; drugič so peli v ljubljanskem radiu spremljava k mežiškemu svatbenemu plesu, pa tudi ta stvar ni izšla v tisku.

Do zadnjega časa so se ohranili živi samo plesi v tržaški okolici, v Beli krajini, Prekiji in Ziljski dolini. Morda še kje, pa ne vem. Pač so starejši ljudje tudi drugod še znali svoje stare ljudske plesne opisati, zapeti spremljavo, za silo zaplesati in mladini pokazati prave gibe. Kot poročajo iz domovine, so tam precej teh plesov „rekonstruirali“, kar je vse hvale vredno.

Pomebnosti plesa za našo ljudsko folkloro se je tudi zavedel urednik „Slovenskega narodopisja“ dr. Rajko Ložar, ki je napisal, da je ljudski ples tisti, ki ga goji preprosto ljudstvo ob raznih praznikih in dogodkih, da spada ta ples

v duhovno kulturo ljudstva in da iz tolmačenja tega plesa dojamemo ljudsko dušo. Toda plesa kot celote po Ložarjevem odhodu „Narodopisje“ še ni obdelalo kot tudi ni ljudskega kiparstva in slikarstva in še marsičesa drugega ne in gotovo narodopisci tudi doma čutilo to pomanjkljivost sistematičnih prikazanj slovenske ljudske umetnosti. Ne dvomimo, da bodo to nadomestili, najsi pristransko kot so pristranske že Orlove šege v drugem zvezku omenjene knjige. Pri sestavi tega kratkega spisa sem bil navezan sedaj samo na spise, ki so ljudske plesne le tako mimo drugega omenili, pa spet bolj izven pravih kulturnih vrednot plesne umetnosti.

Splošno mislijo ljudje, da ljudski plesi za mladino niso nevarni, pač pa so nevarni umetni plesi. Toda menuet ali četvorka, ki ju res že ne plešejo več, pa sta bila izrecna umetna plesa, prav tako rajanja Orlic in Sokolic, ki so bila tudi umetna, v najboljših slučajih celo umetniški plesi (vsaj v zasnovi in sestavi, če ne v izvedbi), vsi ti in mnogi drugi umetni plesi niso nič bolj nevarni ali celo škodljivi kot najbolj nedolžni ljudski plesi. Nasprotno so pa tudi nekateri ljudski plesi lahko vsaj dvomljive moralne vrednosti, posebno če jih s časom izmaličijo in združijo s pijančevanjem. Tu se ne moremo ustavljati pri plesih nekaterih tzv. primitivnih narodov, ki so dostikrat celo namenoma prirejeni za razpaljenje spolnih strasti, kot so drugič spet posvečeni bogoslužju. Omejiti se moramo na slovenske ljudske plesne v preteklosti in sedanjosti.

Prve, vsaj približno jasne pojme o

starih ljudskih plesih nam odkriva Valvasor za čas ok. l. 1675. Vse prejšnje omembe so še bolj splošne kot Valvasorjeve. Največ piše o gorenjskih plesih, pa prav malo dobrega. Gorenjci so takrat silno mnogo plesali in to vse leto razen od sv. Mihaela do konca adventa in v postu, kjer pa na pepelnično sredo še niso mogli prenehati. Posebno v mrzlih mesecih so se vršili plesi v skednjih. Posledice plesov so bili pretepi in uboji in zato velja pravilo: Če hočeš kožo celo obdržati, ne smeš se v kmetov ples mešati! — O plesih v Beli peči poroča, da imajo ob žegnanju svoj raj (rajanje). Raj se vrši pod milim nebom in ima dva plesna voditelja. Vsaka vas pleše zase, posebej. Pa se vendar izcimajo med posameznimi vasi potem pretepi, kajti po plesu na prostem gredo plesalci, vsak s svojo plesalko, v gostilno. — V okolici Škofje Loke, Kranja in Tržiča je tako, da kupita dva fanta ples t. j. pravico za ples od gosposke. Tadva napravita potem s sabljama križ čez zemljo, kjer se bo plesalo. Plešejo samo samski, poročeni ne. Po plesu gredo plesalci vsak s svojo plesalko v go-

stilno. — V Katzensteinu — slovensko ime mi ni znano, ker se je verjetno tudi nemški naziv spremenil — plešejo pod drevesom v krogu in sicer domača soseska v enem krogu, sosednje pa v drugih krogih. Pa kljub temu je prišlo do pretefov. (Najbrž spet po odhodu v gostilno!) — Zanimivo je to, da so plesali fantje s sabljami v rokah, toda pobijali so se z gorjačami. O kakšnem petju, ki naj bi spremljalo ples, tudi ples na prostem, Valvasor ne poroča, pač pa govori o godcih. O plesih v Katzensteinu piše še to, da je krog vsake soseske obsegal samo premer 6 korakov, pa je v tem krogu plesalo po 50 parov. Stvar je neverjetna, ker kaže slika, da se držita plesalec in plesalka z raztegnjenima rokama za roke in je ušel Valvasorju izpod peresa najbrž napačen izraz za mero: morda korak na mestu sežnja. Prav tako pa preseneča, da govori opisovalec dvakrat o tem, da gre vsak plesalec s svojo plesalko v gostilno, dasi bi plesanje v soseskinih krogih dalo sklepati na občestveno kolo. — Kot posebne plesne priložnosti omenja za gorenjske kraje pisec še plese, ko so omeli proso, in

Slovenska folklorna skupina iz Buenos Aires, s svojim organizatorjem dr. Banom v sredini, ki je doživela že na svojem prvem nastupu lep uspeh (Foto Erjavec)

Razgibana vrsta fantov in deklet je odlično izvajala „metliško kolo“ in tako lepo prikazala najznačilnejši belokranjski narodni običaj

plese na preji. Na preji je plesal vedno samo en par, med tem ko so druga dekleta predla, fantje pa čakali, da so prišli vsak enkrat s svojim dekletom na vrsto, ko je prvi par odplesal. Po vsej verjetnosti je plesoči par plesal na petje vseh ostalih predic in njihovih častilcev.

Za dolenske kraje piše isti pisatelj, da plešejo tam, kadar manejo proso in kadar terejo lan. Takt dajejo plesalcem z lesenimi rogovi. — V Beli krajini plešejo moški s sabljami v rokah; to pa tako spretno, da se moramo čuditi, kako da nikoli nikogar ne ranijo. — Na Vipavskem je prodajal ples duhovnik, pač domači župnik ali vikar. Kupili so ga trije fantje. Le-ti so zaplesali vsak s svojo plesalko prve tri plese tako, da je bil vsak par enkrat prvi. Nato so plesali vsi ostali po zapovedi prvih treh. Spet so zaplesali prvi trije

pari po drugačnem vrstnem redu in spet ostali in to se je še enkrat ponovilo. Prvi trije plesalk menda niso menjavali, pač pa so ukazovali ostalim plesalcem, kako morajo menjavati plesalke. Ta ples se je vršil na prostem in je s tretjo dvojno rundo o mraku končal. Da bi šli plesalci potem v gostilno, zgodovinar ne poroča, ker so imeli povsod doma rujnega vinca za žejo dovolj. — Iz življenja istrskih Slovencev poroča Valvasor, da so na svatbah plesali samo ženin, nevesta in fantje; vsi ostali so gledali. Na proščenju pa zapleše prvi oče župan in šele potem ostali vaščani.

Nekateri plesi so imeli gotovo svoj „simboličen“ pomen, tako spomin na ugrabitev neveste, na „otmico“ in verjetno je prišlo prav na Gorenjskem pri tistih katzensteinskih krogih do takšnih dogodkov, ki so pa rodili gorje šele po-

znejše v gostilnah, ko so fantje že odložili svoje obredne sablje in se spet poprijeli gorjač, brez katere takrat noben Gorenjec ni bil.

Ne bo pa držalo, da so bili vsi ljudski plesi ostanki starih poganskih obredov, dasi imajo nekateri obredni značaj in se plešejo ali so se plesali samo na določene praznike. Da bi bilo ljubosumje domačih fantov ob zaljubljenosti domačega dekleta v fanta iz sosednje vasi ostanek kakšne poganske otmice, je smešno trditi. Tudi belokranjski most, ki smo ga videli tu, nima v sebi kakšne verske obredne simbolike, ampak bi prej verjeli S. Vilfanu, da vsebuje ta ples spomine na razmerje med gosposko in kmetom, zlasti plačevanje mostnine in postavitev na pranger.

Da pa naj bi ples služil nečemu dobremu, Bogu dopadljivemu praznovanju praznika ali dogodka, o tem pričajo razne blagoslovitve plesišča. Eno takih dejanj je oblanje poda, torej skednjeve notranjščine. Iz kota v kot sta se dva plesalca preukavala in tako napravila s preukavanji obliko križa; ko sta križ „pretelovadila“, sta sporočila: „Bog in sveti križ božji, zdaj je pod pooblan in blagoslovljen.“ V mnogih krajih so plesišče (na prostem) ogradili in blagoslovili. V Ziljski dolini je mandirar poškropil pod z vinom v obliki križa, cavmar je pa napravil še križ s palico ali klobukom in pri tem zapel: „Zdaj bomo začeli v imenu Boga Očeta in Sina in svetega Duha.“ V Kanalski dolini je šel pred svatbenim plesom eden svatov okrog plesišča in napravil s sabljo tri križe z besedami „Bog nam dej en dober rej!“ Menda novejšega izvora je običaj, da pomeže z metlo starešina plesni prostor za svati po končanem plesu.

Običaji ob plesu so raznovrstni. Tako so v nekih krajih plesali svatje na prostem, naj je bilo še tako slabo vreme.

Drugod nevesta od zaroke do poroke sploh ni smela plesati, najsi je bila povabljenjena na drugo svatbo ali so se vršili ta čas drugi splošni plesi. V Zili od Binkoštnega visokega reja do jesenskega žeganja ne smejo plesati in zato se imenuje žeganjski rej po dolgem odmoru „ta prvi rej“. Visoki rej o Binkoštih plešejo en dan samo samci, drugi dan samo poročenci; tisti, ki so izvzeti so gledalci. Med praznične plesse štejemo tudi ivanjski ples, o Kresu. Pustni plesi so marsikje zvezani z vražami; na Gorenjskem ga plešejo, da bi bolje obrodili repa in korenje, v Prekmurju za boljši pridelek repe in lanu. Prav tako plešejo fantje ponekod, ko so zmeli proso, prvi ples s snopi, da bi drugo leto proso bolje obrodilo, in nato šele z dekleti. Na Koroškem imajo potem, ko so nagrabili in pospravili steljo, ples „steljerajo“, na štajerskem pa po končani trgatvi zaplešejo „maširjanko“.

Posebne vrste so častni in solistični plesi na svatbah. Častne plesse plešejo samo izbrani svatje, poleg ženina in neveste starešina, botra itd. Solistični plesi so pa že nekako akrobatski. Na Gorenjskem pleše tak plesalec s kolačem na glavi, okrog Kranja si pa nadene na glavo majoliko. Na štajerskem drži v eni roki bosman (kolač), z drugo pa opravlja v zraku poljska dela kot mu jih sproti ukazuje starešina.

Nekaj posebnih plesov sporoča v zadnjem času dr. Turnšek iz Primorja. V slovenski Istri se držijo pari za rame ali pa z eno roko za ramo, z drugo pa za mezinec in kadar se za rame izpuštuje, pleše dekle pod fantovo roko. Poleg tega plesa „v par“ je še v navadi kolo. V Mačkovljah poznajo poseben ples z mazincem pod roko. Zelo so včasih sloveli ljudski plesi v Kortah. — V neposredni bližini Trsta so sloveli poldanski plesi na prostem, ki so jim

rekle veselice. Bili so to občestveni plesi v narodnih nošah. (Prim. moj opis v knjigi „Zori, noč vesela.“) Trajali so od večernic do Zdrave Marije. — Tudi na Vipavskem so imeli star ljudski ples. Starejši ljudje so nekaj časa sramotili dekcle, če ga ni več znala ali hotela plesati, nazadnje sta ga pa vendar izpodrinila štajriš in valček. — Na Cerkljanskem sta bila znana sirotka in župa.

Še ene vrste plesov ne smemo izpustiti, to so razni sprejodi v plesnem koraku. Sem spadajo nekatera jurjevajnja, potem plesni korak zastavonoše pri vodstvu poročnega obreda in plesni ritem vabovcev na svatbo.

*

Razen posebnih oblik solističnih in sprevodnih plesov bi ostale ljudske plesse lahko delili po sledečih vidikih:

Plesi podnevi in plesi ponoči;
plesi na prostem in plesi v zaprtih prostorih;
plesi na petje in plesi na godbo;
plesi v navzočnosti vse soseske in plesi v zaključeni družbi plesalcev;
plesi z daljšo trajnostjo in plesi, ki sledijo modi, tujim vplivom;

plesi v „kolu“ in plesi v parih;
plesi, ki se plešejo samo gotove dne,
in plesi, ki se plešejo vsak svetek.

Podnevni plesi, na prostem, na petje, v navzočnosti vse soseske, v kolu, se plešejo samo gotove dni in imajo daljšo trajnost kot oni, ki jim katera teh lastnosti manjka. Navadno imajo vse te lastnosti. To so ljudski plesi v ožjem pomenu besede, so izraz prave ljudske kulture in menda lahko rečemo, da so brez izjeme pošteni, včasih celo moralno vzpodbudni.

S tem pa ni rečeno, da so plesi druge vrste, kolikor so tudi ljudski plesi, kvarni in slabi. Tudi ni nujno, da bi združevali vse lastnosti druge vrste. Plesov prve vrste ni mogoče prenesti v gostilno,

MOLITEV

*O Bog, glej, služim ti, takšen kot sem!
Sem ubog in ničvreden!*

Kot Job — poln sem ran!

*Ne zaslužim dobrot, ki jih naklanjaš,
ponižnemu grešniku!,*

ti, ki Gospod si čez vse!

Zvezde na nebu Tvoje so delo:

*vsemirje obstoja, ker Tvoja je volja;
in zemlja, ki majhen je prašek v njem,*

deležna je Tvoje ljubezni. —

*In jaz, — ki na tej zemljici
kot neznačen črvček živim,
v Tvojih načrtih sem vpisan.*

*Um omejeni ne more dojeti
tako velikih in skrivnostnih Tvojih
dejanj!*

*Ob tej tako čudoviti resnici
neomejeno mi upanje vstaja
v duši razkosani.*

*Odpusti mi vse, kar v slabosti
zagrešil sem pred Teboj!*

O, daj mi moči,

*da bom mogel postati Tvoj vreden
služabnik!*

vjv

plesse druge vrste so pa s časom prenesli v gostilno, ko je že prej vodila pot s plesišča v gostilno. Sicer so se pa ti plesi skoraj vsi zmaličili in ostali so samo običajji okrog plesa in le redkokdaj plesi sami.

Ohranili so se pa vsaj nekateri ljudski plesi prve vrste. Ohranili so se zaradi svoje dobre in lepe vrednosti. Če se ponekod že niso ohranili v živi izvedbi, so se ohranili vsaj v izročilu, da jih moremo obnoviti. Ker so del duhovne kulture slovenskega ljudstva in tolmačijo slovensko ljudsko dušo (Ložar) in ker so dobri pa lepi, je prav, da jih gojimo in ohranjamo, kakor se radi oblečemo v narodne noše in kakor radi pojemo narodne pesmi.

MARIJAN MAROLT

Ob srebrnem jubileju revije

LETO 1945

S številko 204 je začelo „Duhovno življenje“ leta 1945 svoj XII. letnik. Izšlo je enajstkrat, kajti zadnja številka (november-december) je bila dvojna in je doseglo 236 strani velikega formata.

Ogrodje so dali vsemu letniku verski članki, ki so se nanašali na cerkveno leto; g. Hladnik je nadaljeval s svojimi potopisi „Po Argentini sem in tja“; tudi se je skozi vse leto nadaljeval španski prevod Finžgarjevega romana „Pod svobodnim soncem“. Skozi vse leto je tudi pisal David Doktorič iz Montevidea (Urugvaj) o svetih bratih Cirilu in Metodu.

Staršem so bili namenjeni članki kot: Pomen vere za vzgojo; versko poučevanje otrok; najtrdnjša opora; vzgojna zaslomba; sveta maša; čeri in pasti (vihrava doba otrok).

Tudi socialnim problemom je posvetilo „Duhovno življenje“ mnogo pozornosti. V vsaki številki je bilo govora o njih. Naj navedemo naslove: Pravica delavcev do življenja in zdravja; zaščita žen in otrok; plača bodi človeka vredna; plača bodi družinska; blagoslov pravične plače; korist in potreba delavskih organizacij; pravica delavcev do organizacije?; splošni in trajni zakon delavskih organizacij; krščanske delavske organizacije naj si osvoje svet!

Za dobro voljo je poskrbela revija z nadaljevanjem zgodbe slovenskega humorista Murnika „Matajev Matija“, ki je z malimi izjemami izhajal vse leto in se napovedal še za prihodnji letnik.

Preidimo sedaj k posameznim številkam!

Januar je bil kot prejšnja leta in kot je še sedaj v navadi, posvečen božični skrivnosti. Slika na naslovnih strani

predstavlja Jezusovo rojstvo, delo slikarja Leopolda Layerja, čigar original je shranjen v ljubljanskem muzeju. Leopold Layer je med Slovenci poznan zlasti radi podobe Marije Pomagaj z Brezij, ki jo je on naslikal.

Leta 1944 so imeli Slovenci polnočnico na Paternalu, na božični dan pa slovesno mašo v kapeli na Avellanedi.

Božične praznike med Slovenci v Buenos Airesu je preživel tudi slovenski misijonar med Hivarci v Ekvadorju g. Mirko Rijavec, doma iz Goriškega. Dvajset let ni slišal slovenske besede. Udeležil se je tudi misijonske prireditve, ki je bila v Buenos Airesu 7. januarja v dvorani Don Bosco. Danes živi g. misijonar v svoji ožji domovini in je izdal nedavno knjigo: Južna Amerika, dežela v razmahu. Opis dežel, prebivalstva; njih zgodovina in kultura.

G. Janez Hladnik opiše svojo pot v provinco Entre Ríos, zlasti kako so vlak kar na ladji prepeljali čez reko Paraná. Nato je nadaljeval svojo pot preko dežele riža (Corrientes) v Misiones, ki že meji na Paragvaj in Brazilijo in kjer je pokrajina močno podobna Dolenjski, če odmislimo zemljo, ki je rdeče pobarvana.

V februarski številki nosi uvodnik naslov: „Oče naš, kateri si v nebesih...“ Poleg tega je še drugi članek o socialnem pomenu očenaša, pa tudi španski članek obravnava isto temo.

Zanimivo je pismo Vinkota Bavca iz vasi Markovec pri Ložu na Notranjskem, ki se je pridružil partizanom. Pravi, da so ga k temu nagnili Italijani, ki so spomladi leta 1942 brezobzirno divjali po loški dolini. Nekaj časa je bil tudi v italijanski internaciji, po prihodu Nemcev v Ljubljano (8. septembra 1943) pa je spet odšel med partizane. Pravi, da so lačni in čisto raz-

trgani. Zadnje čase je zaposlen na parti-
zanskem letališču na Blokah, od koder
gre redna pošta v Bari, Italija.

Iz Bele Krajine se je oglasil Martin
Brodarič. Tudi on je odšel leta 1942 v
partizane. Pravi, da jim je bila odvzeta
vsa živina in obleka, da je dnevno v
borbi proti domačemu in tujemu sovraž-
niku in da se bori za svobodo slovenske-
ga in jugoslovanskega naroda sploh.

Marčeva številka poroča obširno o
izletu slovenske skupnosti iz Buenos
Airesa na estancijo San Juan (sv. Jan-
ez) na potu proti mestu La Plata. Izlet
je bil 4. februarja in se ga je na 12
omnibusih udeležilo 370 rojakov: dva
omnibusa sta šla iz Villa Devoto, 4 iz
Paternala, 2 iz središča (sv. Roza) in 4
iz Avellanede. Še ponoči pred izletom je
divjalo neurje, kar pa udeležencem ni
vzelo poguma, da ne bi šli.

„Le počasi!“ tako prične poročilo o
znani domobranski prisegi leta 1944.
Prisega se je res izvršila, toda ne Hit-
lerju in Nemcem, pač pa da bodo branili
svoje domove. Slovenijo in vero proti
komunistom. Res so Nemci sicer silili
v prisego po nemškem vzorcu, ker so
dali domobrancem orožje, toda domo-
branske oblasti so prisego tako prilago-
dile, da ni govora o kakem izdajstvu
nad narodom. Od tukaj je lahko ime-
novati tako vedenje kolaboracionizem,
toda doma stojijo stvari drugače in zato
nimamo pravice, da obsojamo naše brate.

Leta 1945 je bila velika noč 1. aprila.
Zato prinaša aprilska številka sliko Kri-
stusovega križanja, kot jo hrani slavna
katedrala v Burgosu (Španija). Uvodnik
ima naslov: Zares je vstal!, dva članka
(slovenski in španski) pa govorita o
krivih prerokih, ki bodo vstali med nami.
Ostanimo zvesti Cerkvi, čeprav je naj-
bolj oklevetana ustanova na svetu. Ona
bo ostala do konca sveta, ni pa nikjer
rečeno, da bo do konca ostal njej zvest
tudi tisti, ki je bil v Kristusovem imenu
krščen vanjo. To zvestobo mora čuvati
však sam. Pravo vero bomo prejeli od
svojih staršev. Ne ločimo se nikdar od
nje, pa si bomo zagotovili mir sreča in
večno srečo.

Na strani 76 beremo, da je Tito se-

stavil novo vlado. Sam je ministrski
predsednik in minister za narodno
obrambo; Edvard Kardelj je postal pod-
predsednik in minister za narodno skup-
ščino, Edi Kocbek pa minister za Slo-
venijo. V celoti je bilo v njej 12 Srbov,
8 Hrvatov, 4 Slovenci, 2 Macedonca, 1
Črnogorec in 1 bosanski musliman. V
regentski svet, ki naj bi vladal mesto
kralja Petra II., dokler ne bo odločena s
plebiscitom njegova usoda, so bili pa
imenovani ing. Dušan Serneck kot Slove-
nec, dr. Ante Mandić kot Hrvat ter dr.
Budisavljević (Srb iz Zagreba).

Maja meseca je slovenska skupnost
poromala 27. maja v Marijino svetišče
Lurške Gospe pri Buenos Airesu. Prišlo
je 800 rojakov. Po procesiji je bila sv.
maša (vsa slovesnost se je izvršila do-
poldne), pri kateri je v španščini pri-
digal g. Héctor Gilardi. Poročilo sicer ne
pove, ali so ga Slovenci razumeli, toda
gotovo je, da si Slovenci za slovensko
romanje v prvi vrsti žele besede v mate-
rinem jeziku, razen če gre seveda za
kakšnega višjega cerkvenega dostojan-
stvenika, ki počasti shod s svojo na-
vzočnostjo.

V majski številki prične tudi vrsta
člankov o Fátimi, ki se potem nadaljujejo
in poročajo bralcem o tem, kar smo v
Sloveniji zvedeli že leta 1941, ko se je
začelo med nami gibanje peterih prvih
sobot v čast Marijinemu brezmadežnemu
Sreču.

6. maja je bila maša zadušnica za
sestro Nilo, s prejšnjim imenom Ana
Ravtar. Leta 1937 je prišla v Argenti-
no in se vključila v vrste slovenskih
šolskih sester na Paternalu v Buenos
Airesu. Nato je delovala kot bolniška
sestra na kliniki Cusatis in v Asuncionu
(Paragvaj). Tedaj jo je zagrabila za-
hrbna jetika. Poslali so jo v Córdoba,
pa ni bilo zanjo več rešitve. Umrla je
24. marca 1945, stara komaj 33 let.

13. maja se je pa poslovil dokončno
od svojih rojakov misijonar g. Mirko
Rijavec in znova odšel v svoj misijon v
Ekvadorju.

O domobranstvu beremo, da ga je
malo težko braniti, toda vemo tudi to,
da svojih bratov ne smemo obsojati, ker

nismo doživeli na svoji koži, kar je nje pognalo v bratomorni boj. Domobranci hočejo na vsak način rešiti narod, brez ozira na osebne žrtve, komunisti pa menijo, da mora zmagati ideja, čeprav bo narod poginil. Kdo ima prav?

Tone Fajfar, bivši krščanski socialist, je dal v Londonu izjavo, da z ljubljanskim škofom in duhovščino partizani niso nič kaj zadovoljni, pač pa da nimajo ničesar proti mariborskemu škofu Tomažiču, ki je v mestu popolnoma osamljen.

Bivši minister dr. Izidor Cankar je med prvimi pohitel v Beograd in se dal Titu na razpolago. On da ima veliko upanja, da se bo naš narod rešil iz sedanjih razvalin in si zagotovil tudi versko svobodo.

Ivan Lukač začne v majski številki objavljeni nadaljevanje svojih spominov iz ruskega ujetništva.

Položaj v domovini je zelo nepristransko opisan v poročilu, ki ga revija objavlja s pripombo, da moramo iz tujine presojati položaj nad vse trezno in ne metati kamenje ne na ene ne na druge, zato ker je med enim in drugimi mnogo dobro namernih ljudi. Samo poročilo pa pravi, da se je ljudstvo takoj razdelilo v dva tabora radi dveh različnih gledanj na položaj: eni so menili, da je treba sovražniku nagajati za vsako ceno in ne gledati na žrtve ter sovražnikove represalije, drugi pa so menili, da je treba lojalno sprejeti položaj in s tem očuvati narod pred nepotrebnim prelivanjem krvi. Prvi so s svojim nasilnim postopanjem prisilili druge, da so se ljudje sami v vsaki vasi organizirali in tako onemogočili okupatorju, da bi divjal nad njimi, češ da podpirajo upornike. Iz te obrambe je zrastle slovensko domobranstvo. Tudi so prvi pod plašč narodno-osvobodilne borbe skrili mnoga grda in osebna maščevanja, poleg tega pa še začeli oznanjati brezverni komunizem, katerega narod nikakor ni hotel ne na socialnem ne na verskem področju. Napovedujejo ločitev Cerkve od države, kar verjetno skriva preganjanje Cerkve in razlaščenje vsega cerkvenega imetja ter vsako onemogočenje delovanja vere in verskih organi-

zacij. Vsekakor so že javno povedali, da bo verouk odpravljen iz šol in da bo upeljan civilni zakon. Obetajo versko svobodo, pa grozijo s smrtjo škofu in premnogim duhovnikom, 48 pa so jih, to bo menda res, že umorili v ljubljanski škofiji. Vse te stvari dajejo povod za bojazen pred bodočnostjo, katero prinaša „Osvobodilna fronta“.

Junijska številka poroča o zaključku zadnje svetovne vojne pod naslovom: „Zmaga in — mir...“, španski članek pa je še bolj izčrpen in prinaša lepe misli, da zmaga sama še ni dovolj (Victoria no basta...).

O goriškem nadškofu mons. Margottiju pravi poročilo, da so ga jugoslovanske zasedbene oblasti pognale iz Gorice, potem ko je bil od 2. do 9. maja zaprt. Goriški nadškof da je bil vse preveč uslužen napram fašist. oblastem. Zato da so jugoslovanske oblasti posegle vmes in ga odpravile v Rim. Postopale da so z njim mnogo bolj dostojno, kot so to delali fašisti z rajnim nadškofom Sedejem.

Na Koroškem so zasedle, tako poroča ista številka DŽ, jugoslovanske čete južni del dežele, toda ker so kraji že večinoma ponemčeni, so naši poveljniki uvideli, da tamkaj nimajo zadosti domačih vodilnih mož, katerim bi mogli izročiti vodstvo uprave. Zato so se raje umaknili (tako!) in deželo prepustili angleškemu generalu Aleksandru. Ta korak je bil diplomatičen(?). Hoteli so pokazati dobro voljo, pa istočasno poduriti svoje pravice do Primorske, iz katere se ne mislijo umakniti. V Trstu stojijo trdno, toda morali so zaveznikom prepustiti železnico, ki družji preko Krasa Trst z Gorico.

V zvezi s tem beremo na koncu XII. letnika izjavo Otona Župančiča o Trstu. Patetično se konča: „Zdaj pa, ko sem izlil iz sebe srd in obup, se mi je srce upokojilo in povem vam: nekje globoko v meni je velik mir... Drži se, narod moj, stoj za svojo in svojih zaveznikov pravico v Trstu, v Gorici, v Korotanu, povsod!“

Mi vemo, da je naš narod dobro držal in še drži. Ne kloni komunistični

Kardinal Višinski v Italiji

Potovanje kardinala Višinskega skozi Italijo je bilo podobno pravemu triumfu. Ko je vlak privozil na prvo večjo postajo v Italiji — bilo je to v Vidmu — je prišel na postajo pozdravit kardinala tamošnji nadškof mons. Zaffonato. Kardinal se je zahvalil zbrani množici s posebnim govorom, v katerem je poudaril: „Molite za katoliško Poljsko, ki je zvesta sv. očetu in sveti katoliški Cerkvi. Odločna je v svoji veri v Boga. Hvala vam, hvala.“ V Benetkah je prišel na postajo kardinal — patrijah mons. Roncalli in odvedel kardinala s seboj za pol ure. V Firencah je prišel na postajo pomožni nadškof mons. Florit v zastopstvu kardinala dalla Costa. Kardinal Višinski je nagovoril zbrano množico in rekel: „Prosim, molite za mir v svetu, molite za mojo domovino, da bo močna v veri in bratsko blizu Italiji.“ Iz Krakova sta tedaj prispela urednika katoliškega tednika Tygodnik Powšečni, Turowicz in Wozniakowski in se pridružila kardinalovemu spremstvu. V Bologni je prišel na postajo pomožni škof mons. Baroni, ker je bil kardinal Lercaro odsoten. Tam se je kardinal Višinski srečal tudi s svojimi sorodniki, ki živijo v Italiji. Med

diktaturi, kot je to storil pesnik Oton Župančič. Zato se bodo uresničile, čeprav drugače, kot si je mislil župančič, tudi njegove besede, ki pravijo:

„Spoznal sem zadnja leta vso dragocenost svojega naroda, njegov neukrotljivi pogum, njegovo pripravljenost tudi za nadaljno borbo za svoje pravice, pripravljenost za nadaljno trpljenje in še večje žrtve do tistega lepega konca, ki bo prav gotovo prinesel zaslužen doščeneje za vse hudo.“

In mi vsi, tako Slovenci doma kot izseljenci po svetu, trdno verujemo, da si naš narod tako zadoščeneje tudi zasluži!

Povzeto po letniku XII (1945)
„Duhovnega življenja“

njimi je bila njegova sestrična ga. Barbarianc.

Bivanje kardinala Višinskega v Italiji je bilo gotovo med najvažnejšimi dogodki zadnjega časa. Koder se je pojavil, povsod so mu prirejali lepe sprejeme in velike manifestacije. Eden takih velikih dni v Rimu je bil dan, ko je kardinal prišel prevzet svojo naslovno cerkev. (Vsak kardinal prejme naslov ene izmed slavnih rimskih cerkev ob imenovanju.) Sv. oče je kardinalu Višinskemu dodelil cerkev Santa Maria in Trastevere. Slovesnost ustoličenja je bila dne 30. maja. Že dolgo pred začetkom se je na trgu pred cerkvijo zbrala množica nad 30.000 vernikov. Ves trg je bil slavnostno okrašen in z vseh oken so visele preproge in zastave. Redkokdaj je Rim doživel takšno manifestacijo.

Cerkev sv. Stanislava pa je narodna cerkev Poljakov v Rimu. Kardinal Višinski je prišel tje maševat za člane poljske kolonije v Rimu in je med mašo imel pridigo, ki je trajala tri četrt ure. Pri maši sta mu stregla njegov osebni tajnik mons. Padacz in mons. Boleslav Filipiak, poljski duhovnik pri sv. roti v Rimu. V ladji so častna mesta zasedli nadškof Gawlina in mons. Baraniak, pomožni škof iz Gnjezna, ki je prišel s kardinalom v Rim. Kardinal je govoril tudi o nedavnih dogodkih na Poljskem in je izvajal:

„Ne smemo graditi gradov v oblake. Ni vedno mogoče, da bi dosegli 100 odstotkov tistega, kar si želimo in kar je prav. Toda če dosežemo vsaj 70 odstotkov tistega, kar je dobro, tedaj je prav, da damo roko v upanju, da bo Bog dal tisto, kar je še treba.“

Poljska se muči, muči v vseh smereh. Nimamo uspeha v vseh stvareh. Toda vidimo sadove, ki še niso zreli, toda ljudje jih trgajo z dreves, ker žele živeti in ljubiti, ker žele živeti v miru in ednosti...

Romanje, ki je privedlo nad milijon romarjev k Mariji v Čenstohovo, je do-

kaz, kolikšna je duhovna sila naroda. Te moči in sile ni mogoče izmeriti z nobenim zakonom, vendar obstoja. In vsakdo mora z njo računati. Naša domovina, ki jo je Bog postavil kot temelj v ta del sveta, mora živeti. V bodočnost bomo zrli mirno in zrli bomo nanjo z očmi otrok.“

Poljska mladina je bila v preteklosti podrejena tolikšnemu pritisku, da „smo mislili, da ne bo zmogla in da bo podlegla.“ Toda to se ni zgodilo. Požele nje po svobodi se ne more zatreti. Mladina je dobivala edinstveno pomoč in podporo. Lansko leto je bil prav na dan Brezmadežnega spočetja Marije, to je dne 8. decembra, podpisan ukaz o uvedbi verskega pouka v šolah in to v komunističnih šolah Poljske. Jasno je, da ta pouk ni obvezen. Toda dokazi so močnejši, kajti celih 100 odstotkov otrok se je vpisalo za verski pouk. Pogosto mislim o teh stvareh in se vprašujem: „Kaj ve človek o božjih sklepih? Kdo more doumeti, kaj hoče Bog?“ Nato je kardinal svaril svoje poslušalce, da naj se nikar ne predajo pretiranemu kritiziranju. Sicer „bomo žrtvovali to zadevo, ki je za otroke tako potrebna.“ Nato je govoril o potrebi duhovne edinosti vseh Poljakov. Edino, kar je želel med svojim bivanjem v Rimu doseči, je bilo, da bi povedal, „da se Poljska trudi in da včasih tudi kaj doseže. Poljska je kot drevo, ki si je ohranilo liste na vejah.“ Hodil je po Poljski in obiskoval cerkve, ki jih znova grade iz razvalin ali pa popravljajo. Ko jih je opazoval, je „videl njih gotske oblike, ki se pno v nebo za tisočo obletnico pokristjanjenja“. „Na široko odpiramo okna naših katedral, da bi zajeli obzorja, da bi pomagali narodu in da bi ugotovili, da kljub vsem spremembam, ljudstvo ostaja isto, kakor ostajajo enake gotske katedrale, ki se dvigajo pro nebu, in se nikdar ne spremene.“

Nekaj dni potem, ko je prejel kardinalski klobuk od sv. očeta, je kardinal Višinski v družbi povedal: „Pred kratkim so mi člani družine Ledohowski dali škofovski naprsni križ, ki je bil last

nadžkofa — kardinala Ledohowskega, ki je bil moj prednik na sedežu nadškofije v Gnjeznu. Prusi so ga l. 1874 zaprli. Križ je častno znamenje mojega velikega prednika in velikega cerkvenega kneza v 19. stoletju. Te dni so pogosto moje ime vzporejali z imenom kardinala Ledohowskega. In to vzporejanje je bilo zame velika čast in mi je dajalo pogum. Božja milost mi je naklonila veliko čast trpljenja, podobnega onemu kardinala Ledohowskega.“

Dne 2. junija se je kardinal Višinski podal v baziliko Santa Maria sopra Minerva, kjer je podelil vernikom blagoslov z Najsvetejšim. Ta dan je poteklo ravno sedemsto let od smrti sv. Hiacinta, Poljaka po rodu, ki je kot dominikanec bil znan pod imenom „apostol severnih krajev“. Nekaj let je bil kanonik katedrale v Krakovu. Sv. Dominik sam mu je dal oblačila dominikanskega reda in sv. Hiacint je umrl v Krakovu, potem ko je dejansko dobesedno popolnoma izrabil svoje redovno oblačilo na svojih dolgih potovanjih. Prepotoval ni samo Poljske, Skandinavije in Rusije, ampak je bil celo na Kitajskem in tudi v Tibetu.

Dva dni nato je kardinal Višinski zapustil Rim in se podal v južno Italijo in na Sicilijo. Ko se je ustavil v Bariju, so bili tam zbrani vsi škofje iz Apulije, ki so ga pozdravili. Bili so tudi zastopniki oblasti in ogromne množice ljudstva. V Bariju je obiskal pokopališča poljskih vojakov iz druge svetovne vojne. Ko je prišel na Sicilijo, se je podal v Sirakuze, kjer je obiskal svetišče Marije Device. Ker je bilo preveč vernikov, je bila služba božja na trgu Euripides pred baziliko. Med mašo je imel kardinal kratek nagovor in rekel: „Ko sem bil v zaporih, sem preživel trenotke tesnobe in takrat sem obljubil, da bom poromal v Sirakuze in pokleknil pred oltarjem Marije Device, ko se bodo razmere na Poljskem zboljšale. Danes sem mogel izpolniti to obljubo in njena izpolnitev me navdaja z izredno srečo. Gledamo z večjo jasnostjo in zaupanjem v bodočnost. Moje srce je polno veselja.“

R. J.-c.

ŠTIRI TISOČ METROV NAD MORJEM

Med La Quiaco na argentinski ter Villazonom na bolivijski strani se vije globel, katero prečka edinole železniški most. Ker gre vlak le poredko preko njega, služi most Bolivijancem kot vrata v Argentino. Neprestano je videti na njem dolge vrste ljudi, ki hitijo na argentinsko ozemlje z namenom, da si nakupijo živeža in obleke.

Bolivija je namreč tipično rudarska dežela. S tem ni rečeno, da nima drugih sredstev za preživljanje. Nasprotno! Če bi ljudje delali in imeli smisel za poljedelstvo, bi bila lahko cvetoča poljedelska država, kjer ne bi manjkalo ne žita ne koruze ne ostalih poljedelskih pridelkov. Toda iz časov španskih zavojevalcev je prišlo v navado, da Bolivija koplje in izvažja rude, v zameno pa kupuje živež v inozemstvu, zadnje čase zlasti v Združenih državah Severne Amerike in v Argentini.

Devetdeset odstotkov narodnega premoženja je iz rud. In ker se rudniki zlasti na bolivijski visoki planoti, 3.700 m nad morjem, živi tam tudi večina prebivalstva, to je 80%. Ostali predeli dežele, zlasti nižinski, pa so praktično nenaseljeni.

Po voznem redu ima Argentina štirikrat na teden mednarodno zvezo z Bolivijo. Je pa ta zveza vse prej kot udobna. Menim, da so na makedonsko-albanski meji sedaj že na boljšem kot na argentinskem severu.

Do sedaj argentinska država še ni prišla do tega, da bi postavila hišo, kjer bi cariniki izvršili pregled prtljage. Pri- nesti smo morali svoje stvari kar k progi, malo ven iz postaje in morali čakati v mrazu in na vetru dve uri, da so urad-

niki — večinoma so pripadali slabotnemu spolu — prišli in nam kovčke pregledali.

Končno je le prispel „mednarodni vlak“: lokomotiva, vagon za prtljago in spalni vagon, ki družī Buenos Aires z La Pazom. Nobenega osebnega vagona torej. Naravno, da smo se potniki skušali čim preje dokopati do mesta v prtljažnem oddelku. Ker je bilo zabojev in kovčkov veliko, kmalu že ni bilo prostora za ljudi. Posedli smo se povrhu prtljage ali pa viseli ob stopnicah vagona. Žal mi je bilo, da sem bil v talarju, kajti kakor smo bili natrpani, ni duhovska obleka prav nič pristojala umazanemu okolju.

Končno je „vlak“ zapiskal in počasi potegnil. Zdrdrali smo čez most in tako končno le prišli v Bolivijo. Železniški tir gre kar po sredi ceste, ki je glavna ulica Villazona. Na robu naselja stoji postaja, še dosti čedna in tam smo se morali iztovoriti. „Mednarodne voznje“ je bilo s tem konec.

Na postaji Villazón prevzame potnike bolivijska železniška družba, ki je last države. Kot vsaka državna ustanova je visoko deficitna in slabo upravlja svoje železnice. Po približno 200 km, na postaji Atocha se začneja angleški del proge, ki je last družbe Antofagasta-Bolivija s sedežem v Antofagasti in ki družī bolivijsko glavno mesto s tihomorsko obalo.

Vlak je že stal pripravljen na odhod. Bili so trije vagoni tretjega razreda in eden od prvega. V tretjem se radi umazanih Indijancev sploh ni voziti, pa tudi prvi je bil vse preje kot snažen, toda vsaj obrazi so bili vsi evropski in ljudje dostojno oblečeni.

Hitro sem stopil k blagajniškemu okencu in si kupil listek za La Paz. Odšteti sem moral 130.000 bolivijskih pesov. Vsota se bo bralcu gotovo zdela visoka, pa jo moram zato pojasniti.

Do leta 1952 so vladali v Boliviji beli ljudje. Bivši argentinski predsednik bi jim rekel oligarhi, rajni Hitler pa plutokrati. Bili so v veliki manjšini, a na gospodarstvo so se razumeli in ljudje so dobro živeli. Kositer, glavni bolivijski proizvod, so kopale tri bogataške družine, Aramayo, Patiño in Hochschild. Jasno je, da so svoj položaj izkoriščale tudi za sebe, toda v glavnem je imelo splošno vse prebivalstvo od rudnikov veliko koristi.

Leta 1952 pa so prišli potom krvave revolucije na oblast mestici, mešanci bele in indijske rase. V Boliviji jim pravijo „cholos“ (čolos). Med tem ko je belih ljudi 14,6% prebivalstva, je teh mešancev več: 30,9%. Vedno so nevoščljivo gledali na bele sovznike in hrepneli po oblasti nad državo. Od leta 1952 jo tudi imajo. Paz Estenssoro, ki mu je bivši argentinski predsednik Perón več let nudil zavetje, je končno zmagal s svojim gibanjem MNR (Movimiento nacionalista republicano = nacionalistično republikansko gibanje). Ta stranka je po svoji zamisli desničarska in se je svoječasno navduševala za Hitlerja in Mussolinija; toda zdi se, da je mogla zmagati le s podporo bolivijskih delavskih voditeljev, zlasti rudarskega vse-mogočnega Lechina, ki pa je zelo levo in marksistično usmerjen. Tako je Paz Estenssoroova stranka čez noč postala iz desničarske levičarska, začela protiverško gonjo in se spustila na pot podržavljanja in razlaščenja zemlje.

Ker so nekaj časa nato ti novi voditelji delavcem, ki so večinoma Indijanci, govorili le o njih pravicah, pa bil tiho o njih dolžnostih, je proizvodnja silno padla. Podržavljeni rudniki so postali

nedonosni, zemlja, ukradena pravim lastnikom in razdeljena med lene domačine ni več rodila, delavci so zahtevali vedno večje plače in tako je prišlo do strašne inflacije, razvrednotenja denarja.

Če se je leta 1949 dobilo za en dolar 60 bolivijskih pesov, jih je bilo potrebnih leta 1956 že 10.000. Paz Estenssoro je videl, kam je državo zapeljal, pa je bil tako pameten, da se leta 1956 ni dal več izvoliti za predsednika države. Natihem je šel za poslanika v London, vso težo položaja pa naprtil svojemu nasledniku Siles Suazo-u. Ta je skušal rešiti, kar se je še dalo. Poklicali so gospodarske strokovnjake iz Sev. Amerike, zvišali cene za 250% in jih pustili zamrzniti, to se pravi, določili, da se vse leto 1957 ne smejo spremeniti.

Po tem zadnjem razvrednotenju bolivijskega pesa velja dolar 7.500 pesov, argentinski peso pa 200 bolivijskih. Tako sem torej plačal za 844 km vožnje 650 argentinskih pesov. V Argentini bi me ista razdalja stala le 150 pesov.

Takoj sem spoznal, da bom moral v Boliviji zelo štediti, kajti zamenjava je bila zame neugodna, cene pa trikrat do štirikrat višje kot v Argentini.

Ker je denar tako padel na vrednosti, poznajo le še papirnat denar: od 50 do 10.000. En izvod časopisa je 500 pesov (2.50 arg. pesa), steklenica piva 2000 bolivijsancev (10 arg. pesov), prenočnina v hotelu, samo postelja brez hrane 10 tisoč (50 arg. pesov), skromno kosilo 8.000 pesov (40 argentinskih); postelja na vlaku je za eno noč 40.000 pesov, t. j. 200 argentinskih in podobno.

Bolivija ima kot Čile uro 60 minut za argentinskim časovnim štetjem. Zato sem tisti dan pridobil eno uro. Stali smo torej na postaji in čakali, da pokaže kazalec 11.20. Med tem je prišel v naš vagon železniški delavec in začel nameščati žarnice po stropu. Začudeno smo

BRAZILIJA

B E N I

TRINIDAD

BOLIVIJA

LA PAZ

COCHABAMBA

SANTA CRUZ

ORURO

SANTA CRUZ

ARICA

LAGO TITICACA

CORDILLERA OCCIDENTAL

SUCRE

POTOSI

RIO MULATO

SOLINA UYUNI

CAMARGO

CORUMBA

CHILE

OLLAGUE

TUPIZA TARIJA

PARAGVAJ

CALAMA

VILLAZON

YACUIBA

ANTOFAGASTA

LA QUIACA

HUMAHUACA

ARGENTINA

SAN ANTONIO DE LOS COBRES

JUZUY

GUEMES

SALTA

ga gledali, pa nam je sam pojasnil: „Veste, pri nas ni varno čez noč pustiti vagona na postaji, ker naši ljudje vse pokradejo, kar jim pride pod roke; zato vsakič, ko pride vlak, pobereмо žarnice in jih ob odhodu znova namestimo.“

Nič nismo rekli, samo spogledali smo se potniki, pa si svoje mislili. Toda ne bi bilo prav, če bi samo Bolivijance označil kot prijatelje tuje lastnine. Kajti tudi na argentinskem severu so v tem poslu zelo doma.

Ravno sem se vsedel k oknu in se udobno namestil, ko se mi približa starejši fant bele polti in svetlih las. „Sprechen Sie deutsch?“ me je prijazno ogovoril. Dejal sem, da govorim nemško. „Se mi je zdelo, da ste od tam, kajti vaša zunanost nedvomno razkriva vaš izvor.“

Seveda sem mu pojasnil, da nisem Nemeč, pač pa iz njihove bližine. Tedaj mi je tudi on razkril, da ni Nemeč, pač pa Madžar. Njegovi starši so že pred leti prišli v Brazilijo in tam se je rodil tudi on. Ko je imel deset let, so ga poslali v Budimpešto v benediktinsko gimnazijo, kjer se je lepo priučil matrinega jezika in nemščine ter tudi maturiral. Leta 1939, malo pred izbruhom vojne, se je vrnil v Brazilijo, moral iti k letalstvu, bil premeščen nato v Italijo in se šele leta 1945 vrnil domov. Toda prav letalska praksa ga je nagnila, da je ustanovil družbo letalskih „taksijev“, to je letal za nekaj oseb, ki kot taksiji no mestu vsak trenutek lahko preneljejo potnika iz enega kraja širne brazilske zemlje na drugega. Svoj sedež ima sredi amaconskega pragozda v mestu Manaus.

Ta pilot se je torej odločil, da spozna natančneje tudi Argentino. Ko je prišel v Salto in hotel nato nadaljevati pot v Jujuv, so mu delali na postaji, da motorni vlaki ne jemljejo večjih kovčkov, da naj ga zato pošlje z navadnim

vlakom. Mož je ubogal, prišel srečno v La Quiaco in tam potrpežljivo čakal, da pride kovček za njim. Ko ga le ni bilo, je poslal protestno brzojavko na železniško ravnateljstvo v Tucumán. Protest je zalegal, kovček je prišel, a temeljito „pregledan“. Ukradli so mu tudi ček za 900 dolarjev, ki jih je moral brzojavno preklicati, da ga tat ne bi mogel vnovčiti.

Ta Madžar je odnesel o argentinskih železnicah pač svoje vtise. Sicer se zdi, da je to že v skladu z „dobrimi“ tradicijami dežele. Tako mi je pravil moj duhovni sobrat, da je naročil v Mendozí 200 litrov mašnega vina. Sod je sicer prišel, a v njem je bilo vina le za polovico. Dobri železničarji so si pač gasili žejo na vsaki postaji, pa še to so hoteli vedeti, kakšno vino pijejo duhovniki pri sv. maši. Ker gospod ni vedel, če je vino še pristno — lahko bi ga bili med potjo tudi krstili — ga je dal najprej kemično preiskati in šele potem si ga je upal uporabljati pri sv. daritvi.

Tako sem torej z malho novic o tativinah na argentinskem severu pričel svojo vožnjo v notranjost Bolivije. Madžarski sopotnik je bil zelo zgovoren. Razlagal mi je, da je veren, a da k maši ne hodi, temveč gre raje zvečer v cerkev, ko je vse tiho in se v mraku lažje moli; tudi v možnost čistega življenja ni verjel. Kar vesel sem bil, ko je odkril žensko družbo, kajti ves čas je bil potem zaposlen v družbi deklet, jaz pa sem imel pred njim mir vse do glavnega mesta.

SKOZI BOLIVIJSKE GORE

Bolivija je zelo prostrana dežela. Meri nad milijon kvadratnih kilometrov (točno: 1.098.581). Prebivalcev šteje 4.313.000. 54.5% je čistih Indijancev (iz rodov ajmara in kečva). Dasi je uradni jezik španski, večina ljudstva, vključno

nižje uradništvo, med seboj le indijansko govori.

Kot smo že omenili, živi 80% Boli- vijcev na visoki planoti, ki je nastala med dvema verigama Andov. Andi tvo- rijo od Ognjene zemlje pa do Salte nar- avno mejo med Čilom in Argentino. Malo nad Salto pa se razdelijo v dva kraka: v zahodnega, ki loči Bolivijo od Čila, in v vzhodnega, ki prečka Bolivijo počez in se pri jezeru Titicaca spet pove- že z zahodnim v eno samo gorsko gmoto.

Med tema dvema gorskima masivo- ma je torej nastala bolivijska visoka planota, 700 km dolga in 500 km široka z 200.000 kvadratnimi kilometri povr- šine in v 3.500 m povprečne višine. Na vz- hodni strani vzhodnega gorskega masiva pa se razteza ogromna ploskev tropičnih gozdov, 600 m nad morjem, ki prehajajo v amaconsko močvirje in brazilski Veliki gozd (Matto Grosso).

Če smo hoteli priti od bolivijske meje do bolivijskega glavnega mesta, je bilo torej treba najprej preprečkati vzhodno gorsko verigo. Približno poldrugo uro smo z majhno brzino drseli po planoti, ne da bi bilo videti kaj posebnega. Zemlja je suha, brez življenja in pusti žalosten vtis.

Toda ko smo zapustili višino in se po številnih zasekah začeli spuščati nav- zdol, se je pokrajina povsem spremenila. Odpirale so se vedno nove doline, na- selja so se prikazovala in izginjala, gore so dobivale vedno bolj praviljne oblike, prečkali smo številne potoke in reke, okrog nas je postalo vse zeleno, pojavili so se nasadi koruze in vinske trte, in sonce je postalo spet toplo.

Na vsaki postaji je bilo sila živahno. Indijanci prinesejo vso svojo kuhinjo na postajo in jo tam ponudijo potniku, da se naje in okreпча. Marsikatere jedi ni- sem poznal, a večina so bile iz koruze.

Tako smo se ob štirih popoldne usta-

vili na postaji Tupiza, 2.800 m nad mor- jem. Padli smo torej za 700 m. Kraj je izhodišče mnogih avtobusnih zvez v so- sednje doline. Duhovno skrbijo zanj pa- tri redemptoristi, spada pa pod škofijo Tarija, ki leži v rodovitni dolini vzhodno od Villazona in šteje 19.000 prebivalcev.

Tarija je tudi sedež province, najbolj južno ležeče; prebivalci so veliko bolj beli kot drugod po Boliviji, ker je bila nekaj tam močna španska naselbina. Drugače pa pomeni za Bolivijanca Ta- rija nekaj takega kot pri nas Butale s svojimi Butalci; zato je treba previdno govoriti, če se srečaš z ljudmi iz Tarije. Ima pa Tarija kot nekako v odškodnino za ta sloves tudi ponos, da najlepša de- kleta v Boliviji prav v Tariji rastejo.

Tarija je bogata na sadovnjakih in žitnih poljih, zato je ljudstvo precej raz- lično po značaju od prebivalcev visoke planote. Sami si želijo, da bi jih pre- vzela Argentina, kajti vse trgovske zve- ze grede na zahod proti La Quiaci in na jug proti Jujuyu in Tartagalu.

Komaj je vlak zavozil iz Tupize, so se nam gore zopet približale. Prišli smo do vzhodne andske verige. V dolgih in drzno zgrajenih ovinkih smo se začeli zopet dvigati, kajti preprečkati smo morali njene vrhove, če smo hoteli priti v srcé bolivijske dežele — na bolivijsko visoko planoto.

Počasi je sopihal vlak in bila je že noč, ko so ostale gore za nami. Dospeli smo na postajo Atocho, kjer so nas pre- vzeli Angleži. Vagoni so ostali isti, lo- komotiva pa je bila druga. Po eni uri postanka smo se spet premaknili, toda za mene je pokrajina izgubila ves čar — kajti spanec me je nežno sprejel v svoje naročje. Ko sem se zbudil, je bila ura že pol petih zjutraj. Pogledal sem na napis na postaji in razbral, da smo dospeli v Uyuni.

(Nadaljevanje prihodnjič)

JOŽE JURAK

Med Slovinci po svetu....

ARGENTINA

Ko je 21. julija opravil naš škof dr. Gregorij Rožman v slovitem božjepotnem svetišču Kevelaer v Zahodni Nemčiji svojo zlato mašo, so se vzradovala vsa verna in poštena slovenska srca, tako tista v domovini kot naša v tujini. V Buenos Airesu je Slovensko dušno pastirstvo povabilo za isti dan vse slovenske rojake, zlasti pa predstavnike društev, naj se udeleže zahvalne službe božje v slovenski kapeli. Udeležba je bila res velika, tako da je bilo jasno čutiti, kako radi imajo naši rojaki svojega nadpastirja. Sv. daritev je opravil g. direktor Anton Orehar, ki je v pridigi odgovoril na vprašanje: Kaj nam je škof? Vsak škof je Kristus v svoji škofiji, varuh vere in vladar vernikov. Vse to je bil tudi škof dr. Rožman svojim Slovincem.

Ob priliki zlatomašniškega jubileja škofa dr. Gregorija Rožmana je prejel Prezvzišeni tudi pismo sledeče vsebine:

„Tretjega maja 1945, v tistih nevarnih časih, ste odločno sodelovali na prvi seji prvega svobodnega Slovenskega parlamenta.

Z Vami skupno smo hoteli narodu mir, svobodo in demokracijo.

Zle sile so nam to onemogočile.

Še trpi poldrug milijon pod Triglavom in še prenašamo trdote izgnanstva.

Zvesti Pravičnemu neomajno verujemo v osvoboditev Slovencev in njihov nadaljni razvoj v smislu Tretjemajskih sklepov in v duhu prastarih in vedno novih krščanskih načel.

Zlato mašo boste sedaj darovali. Žal, ne med svojim ljudstvom v domovini.

Ko Vam v imenu takrat na Taboru prisotnih iskreno častitava, želiva še zdravja in moči, da dočakate oni srečni

zgodovinski dan, ko Vas bo naš trpeči narod, rešen komunistične diktature, navdušeno pozdravil v osvobojeni domovini!

Z najvdanejšimi pozdravi!

Rudolf Žitnik, t. č. podpredsednik
Pavle Masič, t. č. tajnik.“

S svoje strani so člani Narodnega odbora za Slovenijo, ki živijo v Argentini, čestitali svojemu škofu „kot najvišjemu cerkvenemu knezu Slovenije, naši veliki moralni avtoriteti, vdanemu, zvestemuter zaslužnemu sinu slovenskega naroda in lojalnemu sodržavljanu Jugoslavije“.

Zlatomašnik je letos tudi preč. g. duhovni svetnik Karel Škulj. 28. julija 1907 je prvič pristopil k oltarju v župni cerkvi sv. Križa v Dobropoljah. Po petdesetih letih je mogel na isti dan opraviti slovesno sv. mašo v San Martinu pri Buenos Airesu, kjer že od leta 1949 vodi dušno pastirstvo za tamošnje Slovence. Ti so mu naslednjo nedeljo, 4. avgusta, tudi priredili pozdravno akademijo. Na sporedu je bil slavnostni govor g. Rudolfa Smersuja, kateru je sledil izviren mladinski prizor od otrok slovenskega ki so ga pripravili otroci slovenskega šolskega tečaja v San Martinu ter koncertne točke, ki jih je izvajal Slovenski pevski zbor iz San Martina. Zlata maša g. svetnika je močno odjeknila med tukajšnjimi Slovinci. Dasi je g. jubilar že 74 let star, deluje poln življenjske moči za svoj dragi narod, kot da bi se ga starost še sploh ne bila dotaknila. V Argentini izdaja kulturno revijo „Slovenska beseda“ ter je duhovni oče sedanjega „Vestnika“, glasila Zveze bivših slovenskih protikomunističnih borcev, ki se je razvil iz „Šmartinskega vestnika“. Vsi tudi vemo, kako je doma branil pravice Slovencev na Kočevskem;

zanje je izdajal list „Kočevski Slovenec“, ustanovil Ljudsko posojilnico za Slovence v Kočevju ter organiziral Slovensko stražo. Leta 1920 je zastopal svoj okraj v ustavotvorni skupščini v Beogradu, od 1. 1922 do 6. januarja 1929 pa je bil poslanec narodne skupščine istotam. Pri gospodu jubilanu se je ves čas prepletalo njegovo versko delo s prosvetnim in političnim, a vse to v večji duhovni in materialni blagor slovenskega naroda. Vemo, da ima g. zlatomašnik samo še eno željo: vrniti se v osvobojeno domovino. Tej želji se pridružujemo prav iz srca tudi mi.

Včasih je bil v domovini julij mesec novih maš. Tako je naravno, da vsako leto kateri od gospodov duhovnikov, ki so šli z nami v tujino, doživi svoj zlati ali srebrni jubilej. V Buenos Airesu smo letos slavili kar tri srebrnomašnike: g. Janeza Kalana, g. Borisa Komana ter g. Antona Smoliča. Vsi trije so 3. julija 1932 pred petindvajsetimi leti v ljubljanski stolnici prejeli iz rok letošnjega zlatomašnika škofa dr. Rožmana svoje mašniško posvečenje.

G. Janez Kalan se je rodil leta 1908 v škofji Loki, maturiral v škofovih zavodih v št. Vidu nad Ljubljano ter do-

končal bogoslovje v Ljubljani. Kaplanoval je v št. Janžu na Dolenjskem in Zagorju ob Savi, od koder so ga Nemci leta 1941 pregnali na Hrvaško. Kmalu se je vrnil v Ljubljansko pokrajino, bil najprej gost pri škofjeloškem rojaku g. župniku Antonu Ravnikarju v Šmarju pri Grosupljah, nato pa kaplan v Cerknici na Notranjskem, od koder se je umaknil pred komunističnimi nasilniki na Koroško. Leta 1949 je prišel v Argentino in takoj postal kaplan na obronbi župniji Buenos Airesa Ramos Mejía, kjer je organiziral tamošnje Slovence v vzorno dušnopastirsko enoto in ves čas požrtvovalno zanje skrbel. Ni čuda, da so mu hvaležni rojaki pripravili 7. julija lepo pozdravno akademijo, med katero so se vrstili nagovori, prizori ter pevske točke. Pred akademijo je opravil v svoji župni cerkvi slovesno sveto daritev; govoril mu je g. župnik Mali Gregor. Sveto kri je daroval v novem kelihu, ki so mu ga poklonili hvaležni Slovenci. Na večer pa ga je s prigrizkom počastil še domači g. župnik, ki ga ima zelo rad. Navzočih je bilo več njegovih duhovnih sobratov, člani odbora za priredbo srebrne maše in argentinski zastopniki farnih organizacij. Domači g.

Letošnji srebrnomašniki v Argentini: Boris Koman, Janez Kalan in Anton Smolič

Preč. g. zlatomašnik Karel Škulj

čupnik Juan José Denicolay je zlasti podaril svoje veliko presenečenje, kako zelo lepo zna slovenski človek počastiti svojega duhovnika.

G. Boris Koman je bil rojen leta 1908 v Radvljici na Gorenjskem. Tudi on je v gimnazijo študiral v št. Vidu nad Ljubljano, bogoslovje pa v Ljubljani. Kaplanoval je v Metliki in Brezovici, kjer je bil zadnje čase pred odhodom v begunstvo župni upravitelj. Na Koroškem je živel v begunskem taborišču Spittal ob Dravi. Od leta 1949 živi v Argentini, in sicer ves čas v letoviškem obmorskem mestu Mar del Plata, kjer skrbi tudi za versko življenje tamošnjih Slovencev, kolikor mu to razmere dopuščajo. Med srebrno sv. mašo, ki jo je imel 9. julija v slovenski kapeli v Buenos Airesu, mu je pridigal g. Matija Lamovšek.

G. Anton Smolič je pa z Dolenjskega doma. Leta 1905 se je rodil v župniji Mirna peč, v vnožju starodavnega gradu Hmeljnika, ki so ga partizani med zadnjo vojsko razrušili. V gimnazijo je hodil v bližnjem Novem mestu, bogo-

slovno fakulteto pa je dovršil v Ljubljani. Bil je kaplan v Podzemlju, Poljanah nad Škofjo Loko, Igu pri Ljubljani in Polhovem Gradcu. Tudi on je preživel begunska leta na Koroškem. V Buenos Airesu je že več let bolniški kurat v bolnišnici Zubizarreta, kjer je radi svojega iskrenega značaja splošno priljubljen. Srebrno sv. mašo je daroval v slovenski kapeli 14. julija. Govoril mu je g. direktor Anton Orehar.

Petdeset let življenja je praznoval 18. julija 1957 dekan slovenske teološke fakultete dr. Ignacij Lenček. Klasično gimnazijo je obiskoval v svojem rojstnem mestu v Ljubljani, vsa bogoslovna leta pa je preživel v Rimu kot kojeneč papeškega zavoda Germanik. Njegovi sošolci iz istega leta so celovski, limburški ter pomožni škof v Freiburgu, skupaj pa je bil v zavodu tudi s kardinalom Stepincem, mariborskim škofom dr. Maksom Držečnikom ter sedanjim upraviteljem zagrebške nadškofije dr. Franom Šeperjem. Duhovnik je postal 25. oktobra 1931 v Rimu. Po vrnitvi iz Rima je bil najprej prefekt v škofovih zavodih v št. Vidu, in sicer do leta 1938. Leta 1938 je postal na bogoslovni fakulteti v Ljubljani docent za moralno bogoslovje, od leta 1947 pa je redni profesor iste fakultete. V Ljubljani je bil dalj časa narodni asistent dijaške Katoliške akcije ter voditelj dijaške in akademske Marijine kongregacije. Nekaj let je urejal tudi kongregacijsko glasilo „Naša zvezda“. Med zadnjo vojno je po škofovem naročilu vodil dušno pastirstvo pri antikomunističnih vaških stražah ter kasneje pri domobrancih. Begunska leta je preživel kot član slovenske bogoslovne fakultete v tujini najprej v Pragli pri Padovi (Italija), nato v Briksnu na Južnem Tirolskem. Leta 1948 je prišel v Argentino in prevzel po smrti dr. Odarja vodstvo bogoslovne fakultete. Dr. Ignacij Lenček je zelo razgledan znanstvenik, prodiren duh in silno globok pisatelj razprav o raznih sodobnih vprašanjih. Bralcem naše revije tega ni treba še podrobneje poudarjati, saj so sami deležni že dolga leta nazaj sočnih misli in zdravih smernic, ki nam jih po-

sreduje njegovo pero. Naj bi njegova roka še dolgo ne omahnila in njegov duh ostal še dolgo tako jasen in krepak kot ga poznamo sedaj, to mu vsi prav iz srca želimo.

Družabno Pravdo vsi zamejski Slovinci dobro poznajo. Saj je ena izmed naših najbolj agilnih organizacij, ki se že leta in leta trudi, da bi se Slovenci dobro seznanili s socialnimi in gospodarskimi problemi in da bi zlasti dobro poznali socialni nauk Cerkve. Znano je, da izdaja revijo, sicer skromno po obsegu, toda bogato po vsebini. Tudi ta revija nosi naslov „Družabna Pravda“. Vsako leto sodeluje pri organizaciji slovenskih socialnih dni v Argentini, ki dobivajo priznanje tudi od drugih narodnosti. Krona vsega dela Družabne Pravde pa obstoja v tem, da je založila ogromno, silno aktualno in moderno delo dr. Ivana Ahčina, ki nosi naslov Sociologija. Doslej so izšli trije debeli zvezki. Kmalu bo sledila Socialna ekonomija in potem Socialna politika. Je malo narodov na svetu, ki bi mogli pokazati kaj takega.

BELGIJA

Na svoji poti skozi slovenska naselja v Zahodni Evropi je prišel g. škof dr. Gregorij Rožman koncem junija tudi v Charleroi, kjer ima svoj sedež izseljenški duhovnik g. Zdravko Reven. Tam je g. škofa pozdravil na stanovanju tamkajšnji ukrajinski duhovnik in Florijančičeva družina, ki je doma iz Obleča v Beneški Sloveniji. Po kratkem počitku je obiskal v Gillyju dom rudarja Pagona, ki je poročen s Tončko Tratnik iz Idrije. Mož boleha na rudarski bolezní — muči ga kamen na pljučih. Sledil je obisk pri treh bratih Rušt, ki so Vipavci po rodu in že vsi trije kot invalidi upokojeni. Zvečer je pa še g. škof krstil v katoliški porodnišnici malega Elkota iz družine Gabrijela Rušt, sestra Julka je pa g. škofu povedala, kako je na slovenski prireditvi spomladi deklamirala. Večerjal je g. škof pri župniku De Stexhe, kjer je tudi prenočil.

V nedeljo, 23. junija, so se pa zbrali Slovenci iz vse okolice Charleroi, da po-

Dr. Ignacij Lenček, dekan slovenske teološke fakultete v izseljenstvu, ki je pred kratkim izpolnil petdeset let življenja

zdravijo Prezvzišenega. V zavodu sv. Jožefa, kjer je navadno slovenska služba božja, je nato doživel g. škof pristrčen sprejem. Vse dvorišče je bilo okrašeno, med dvema vitkima mlajema pa je blestel napis „Dobrodošli!“ Sprejema so se udeležili domači predstavniki klera in kat. organizacij, Hrvatje s svojim praporom in, kot se razume, veliko Slovencev. Nato je sledila sv. maša, pri kateri so pevcí zapeli del Tomčeve Tretje slovenske maše. G. škof pa je imel prilagodni govor, ki ga je navezal na nedeljski evangelij ter povdaril, naj ostanejo Slovenci veri zvesti, čeprav živijo v zelo razkristjanjenem okolju. Po sv. maši je pevski zbor Jadran zapel tri narodne pesmi. Prezvzišeni je pevce iskreno pohvalil in govoril nato o pomenu slovenske pesmi in narodnih noš za izseljence. Nato se je spustil v neprijeten pogovor z rojaki, ki so iz vseh krajev Slovenije, dokler ga niso poklicali na kosilo v katoliški delavski dom „Notre Maison“. Tu je g. škofa pozdravil g. kaplan Miljenko Uhoda, po rodu Dalmatinec.

Istega dne popoldne je ing. Lušicki odpeljal Prevzvišenega v 45 km oddaljeni Quaregnon-Lourdes blizu Monsa, kjer se vsako leto zberó Slovenci ob priliki romanja. Pred cerkvijo je pozdravila odličnega gosta množica rojakov iz okraja Borinage ter tamošnji g. župnik Borlée. Po sprejemu so ljudje pospremili g. škofa k votlini lurške Matere božje, kjer je Prevzvišeni najprej govoril, nato pa bile pete litanije. Nato je g. škof obiskal bližnjo katoliško šolo. Tu je bil spet nov sprejem. V imenu rojakov iz okolice Monsa — so to v glavnem fantje ter družine iz Beneške Slovenije, okolice Idrije ter Ilirske Bistrice — je g. škofa nagovoril g. Lado Zinger, g. Stanko Skok mu je pa v imenu tamošnjih slovenskih rudarjev podaril lepo rudarsko svetilko. Prevzvišeni jo je hvaležno sprejel ter povedal, da jo bo poslal v svoje semenišče v Argentini, kjer bo služila za večno luč. Na noč se je g. škof v spremstvu g. župnika Ignacija Kunstlja ter gg. Revna in Kokalja odpeljal eno uro daleč k hrvatskim sestram. V njih zavodu je tudi prenočil.

Naslednji dan, bilo je 24. junija, je Prevzvišeni obiskal v Braiule Comte, trideset kilometrov proč od Bruslja, dom za onemogle begunce. V njem je našel tudi dva Slovence. Nato je odšel v glavno mesto Bruselj in si uredil potni list za potovanje na Holandsko. Zatem se je odpeljal preko mesta v „Krščansko vzhodno ognjišče“, kjer je središče belgijske delavnosti za zedinjenje s krščanskim Vzhodom. V tem središču deluje tudi naš rojak č. g. Anton Ilc. Sledilo je kosilo, temu pa ogled narodnega svetišča Srca Jezusovega na Kockelbergu, ki ga še vedno gradijo. Tisti dan je Prevzvišeni tudi obiskal papeškega nuncija v Belgiji. Večerjal je 50 km proč od Bruslja, pri družini ing. Lušickija, prespal noč in počival pa 25. junija ves dan v samostanu hrvatskih sester.

V sredo, 26. junija, pa se je g. škof odpravil na pot skozi Namur proti Ardenom. Spotoma si je ogledal cerkev in okolico benediktinske opatije Maredsons, znanega svetopisemskega študijskega središča, nato pa se vozil po slikoviti po-

krajini mimo mest Dinant in Beauraing do benediktinskega samostana Chevetogne, kjer patri trenutno zidajo cerkev v bizantinskem slogu. Ostal je g. škof na tem kraju ves četrtek, v petek, na praznik Srca Jezusovega pa se je preko vojvodine Luksemburg vrnil v vzhodno Francijo. Okrog poldneva je dospel v Metz, nato pa zavil proti Saarbrücknu, ki je glavno mesto Posarja. Že čisto blizu posarske meje je mesto Merlebach, središče širokega premogokopnega pasa. Tam ga je z velikim veseljem sprejel na svojem stanovanju mons. Stanko Grims, ki že petnajst let deluje v teh krajih.

ZDRUŽENE DRŽAVE

Slovenski frančiškani v USA morejo tudi letos zaznamovati svoj številčni porastek. Dne 24. junija 1957 je bil posvečen v duhovnika p. Tadej Trpin, rojen 26. decembra 1929 v Hotedršici na Notranjskem. Leta 1945 je nastopil pot begunstva, ki ga je preko Koroške in Kalterna v Južni Tirolski pripeljala v Sev. Ameriko, kjer je 25. novembra 1952 naredil slovesne obljube za vse življenje. Slovesno novo mašo je pel pri lurški votlini v Lemontu 30. junija t. l. Novomašni pridigar je bil p. Odilo Hanjšek OFM, arhidiakon g. Jožef Ferkulj, nekdanji novomašnikov župnik v domačem kraju, diakon in subdiakon pa sta bila p. Danilo Sedlar OFM in p. Valerijan Jenko OFM.

KANADA

Slovenske cerkev Marije Pomagaj bo dobila nove orgle na piščali. Ta odločitev je zelo razveselila požrtvovalne cerkvene pevce, pa tudi veliko večino župljanov. Postavljene bodo v spomin našim padlim domobrancem in drugim žrtvam komunizma v naši domovini. Stale bodo 6.235 dolarjev in jih bo preskrbelo podjetje Knoch Organ Company, ki v Kanadi zastopa svetovno znano nemško firmo Walcker, ki je v Evropi največje podjetje za izdelovanje orgel. V ceno za orgle je vključena tudi postavitvev orgel in prevozni stroški.

V SVETU VOLJE

Pri svojem študiju sva prišla do drugega kroga Tvojega sveta, t. j. do duhovnega sveta uma in volje. Ogledala sva si že prvi prostor: um. Ostane nama drugi prostor: volja.

Če lahko primerjava um možganskemu središču pri vojaškem glavnem stanu, ki pazno študira vse možnosti, s katere strani in s kakšnim orožjem napasti sovražnika, voljo lahko primerjava glavnemu poveljniku, ki končno odloči, v kakšni obliki se bo napad izvršil, in tudi ukaže izvedbo napada. Uspeh zavisi v veliki meri od umske zmožnosti strategov, a v večji meri je odvisen od energije poveljnika, ki izvede najboljšo možnost.

Tudi pri Tebi je um velik in odličen dar, ki Ti ga je Bog dal, a odličnejša je volja, kajti od volje je celo um odvisen v svojem udejstvovanju. Um sam brez pomoči volje misli, sodi in sklepa, to drži. Vendar pa se um ukvarja z misliljo le, če mu volja to naroči, um si pridobi zaklad znanja le s trdim delom, ki spet zavisi izključno od volje. Da so ostale, nižje zmožnosti človekove odvisne od volje še v večji meri kot um, to je jasno.

Zanima Te, kako volja dela. Poglejva v Tvoje vsakdanje življenje! Nedelja zjutraj je. Zbudil si se in premišljaš, kaj bi storil. Um Ti predstavi več možnosti: prvo, da bi se obrnil na drugo stran in še naprej spal; drugo, da bi

vzel knjigo in v postelji bral; tretjo, da bi vstal, si skuhal zajtrk in odšel igrat nogomet; četrto, da bi vstal in odšel k maši. Volja ima tako štiri možnosti na izbiro. Katero bo izbrala? Če še ni nič vzgojena, bo prav gotovo izbrala najudobnejšo. In po meri vzgoje bo izbirala ter izbrala tisto, ki je v trenutnem položaju Tebi najbolj primerna, pa četudi zahteva ta možnost od Tebe največ napora in največ odpovedi.

Dve resnici o volji sta, ki človeka s čutom odgovornosti zresnita. Prva je ta, da brez močne volje ni uspeha v življenju. In druga, da je volja začetnikov človeštva naprej lena in nestalna.

Ni uspeha v življenju brez močne volje. Newton je bil dolgo časa po svojih uspehih zadnji v razredu. Primerilo se mu je, da ga je sošolec, ki je sedel v razredu pred njim, nekoč udaril. Newton je vzrojil in sošolec podrl na tla in pošteno premikastil. Ta uspeh mu je vzbudil željo, da bi dosegel enake umske uspehe. Tu je vstopila njegova volja. Študiral je in študiral in kmalu dosegel prvo mesto, ki ga je ohranil med vsemi sošolci do konca življenja.

Naj bo delavec ročni ali umski, brez močne volje ne uspe. Kaj pomaga nekemu, da je naravnost genijalen, pa presedi ure in ure ob časopisu, cigareti in črni kavi. So to silne energije, ki bi lahko koristile vsemu človeštvu, pa ostanejo neizrabljene, ker je volja ostala slaba, lena. Kaj koristi, če se je nekdo izučil za še tako dobrega mizarja ali

briveca, pa si ni vzgojil volje, ki bi ga odvracala od alkohola in kart. Razumljivo je, da uspeh zavisi od volje, kajti volja vpliva na um in na telo: oba delata po njenem naročilu, oba pa tudi lenarita po njenem naročilu.

Volja pa je po izvirnem grehu usodno lena in nestalna. Za vsak napor je treba mnogo energije in ta energija se volji upira, ker od človeka zahteva odpovedi: odpovedi komodnosti, zabavi, brezdclju. Ta lena volja je obenem nestalna: kakor metulj leta od predmeta do predmeta, ničesar se ne loti zares. Zdi se, da je volja še slabša kot prej prav v današnjih dneh. P. Didon pravi nekje: „Naš čas pozna le še značaje iz gumija, ne ve pa več, kaj je jeklena in železna volja.“ Fantje današnjih dni so tolikokrat podobni utrujenim potnikom ali izčrpanim bojevnikom, ki bi radi samo počivali in uživali, čeprav se še niso niti začeli boriti.

Da torej človek v življenju nekaj doseže, mu ne ostane drugega kakor vzgajati voljo, da bo postala močna, energična, železna. Le tako bodo vsi talenti izrabljeni. Nastane takoj vprašanje: ali je možno na voljo vplivati, jo vzgajati, in, če je možno, katera so sredstva za vzgojo volje?

Da, na voljo je možno vplivati, mogoče jo je utrditi in te možnosti so neprimerno večje kakor pri vzgoji uma. V marsičem je možno um izuriti s pridnim delom in marsičesa se je mogoče naučiti, a končno so pri umu možnosti tako majhne. Vzgoja volje je pa skoro brez meje: lahko utrjuješ in vzgajaš voljo do konca življenja, vseh možnosti vzgoje volje ne boš izčrpal. Zato pa je tudi svetost v volji: bolj ali manj študirani človek, oba lahko enako ljubita Boga, oba sta lahko enako sveta, ker učenost ne vpliva na svetost, vsaj bistveno ne. Ne more pa biti enako svet nekdo, ki je v volji slabič, kakor drugi,

ki ima močno voljo. Svetniki so bili ljude najmočnejše volje.

Voljo je možno vzgajati, voljo je treba vzgajati, da ne doživiš v življenju katastrofe. Strasti Te bodo potegnile v svoj vrtinec, če ne boš močan. Splošno brezdclje pri mladini tujega okolja Te bo skvarilo, če bo Tvoja volja slaba, nevzgojena. Ostane nama torej zadnje vprašanje: kako vzgajati voljo?

Gotovo poznaš Demostenov zgled. Pa Ti ga bom ponovil, ker je zares vreden ponovnega in ponovnega premišljevanja. Demosten, Grk po rodu, je hotel biti govornik. Pa kaj, ko je imel tako malo sposobnosti za govornika: glas je imel šibak, celo jecljal je, pa še z ramo je venomer zmigoval. Kljub vsemu je hotel postati govornik. V usta si je dajal kamenčke, da si je na ta način popravljil govornilo napako. Da bi si glas okrepil, je hodil k morju in vpil ob bučanju morja. Nad ramo si je obešal meč, da ga je vsakokrat, kadar je hotel zmigniti z ramo, le-ta zbdel. Po dolgem in trdem delu je postal govornik, najslavnejši govornik svojega časa. Vprašaj po vzroku uspeha in Ti odgovarjam: močna volja. In kako si je utrdil voljo? Z vajo.

Glavni pripomoček za pridobitev močne volje je vaja. Vaditi se v odpovedi vsak dan. Iskati stvari, ki so težke. Taka stalna vaja vodi nezmotljivo do uspeha.

Povedal sem Ti glavno skrivnost poti do močne volje. Pa se mi zdi predmet tako važen, da bi se rad še drugič o tem s Teboj pogovoril. Do tedaj pa pozdrav. Tvoj neznanec

Udeleženke lanskih zaprtih duhovnih vaj v Mendози (Argentina), ki so bile od 11. do 13. oktobra

TVOJA SKROMNOST IN PONIŽNOST

Življenje dokazuje, da so za družine in človeštvo največja šiba otroci, ki so bili že od zgodnje mladosti razvajeni. Oni, ki so morda že z enim letom s cepetanjem drobnih nožic in kričanjem strahovali starše, da so jim v vsaki stvari končno ustregli. V življenju so ti otroci visoko zahtevni, nikoli zadovoljni. Učimo se zato že zmlada skromnosti!

Za vsako dekle je važna skromnost v obleki. V Hollywoodu žive filmske zvezde, ki imajo po 100 oblek in izrabijo ves prosti čas za svojo toaleto. Poročevalci po časopisih ne prestando pišejo o razporokah in neumnih domislicah teh razvajenih punčar, ki kljub svoji

razsipnosti, ko imajo vse, kar neurejeno srce želi, niso nikdar srečne. Mnoge med njimi se poročajo približno tako kot bi sploh ne razumele smisla zakona. Njih srca niso niti malo srečna. Niso se naučila v mladosti skromnosti.

Obleka ima dvojen namen: ščititi telesno zdravje pred vremenskimi neprikljkami in varovati našo sramežljivost. Zato mora biti tudi dekletova obleka, dasi lahka, fina, vendar skromna in mora odgovarjati temu dvojnemu namenu.

Da se razumemo! Po naravnem in božjem pravu ima vsako dekle pravico oblačiti se čedno, lepo, a vedno dostojno. Če je bila Eva v raju brez obleke, dokler ni grešila, je bilo v redu. Po izvirnem grehu pa nagoto pokrivamo, ker nas bega. Ogromno deklet je slepo zaljubljenih v trenutno modo, pa se prav

*Marija, Mati Jezusa,
vsi radi te imamo,
v naročju svojem nosiš Ga,
v dar srca tebi damo.*

*Nedolžne, čiste varuj nas,
ponižne vse ohrani,
iz duš preganjaj grešni mraz,
peklenških sil nas brani.*

*Nad nami vladaj in kraljuj,
Slovenije Kraljica,
življenje naše posvečuj,
v raj bodi nam vodnica!*

*Vsa lepa, čista, sveta si
bilá v mladosti svoji,
izprosi da ostali bi
otroci večno tvoji.*

Gregor Mali

nič ne zavedajo, da modo usmerjajo tam v Parizu, kjer je kuhinja za vse modne novosti, često ogabne špekulantke, o katerih največji so pred leti pisali časopisi, da je postala modna kraljica, ko se je ločila od moža. Poštenega človeka je včasih kar sram, ko mora izmikati oči pred nedostojno oblečeno žensko, ki prodaja svoje telo kot mesar govedo.

Žal, da je teh žena in deklet danes veliko. S svojo goloto lovijo moške. Revež, kogar ujamejo! Njihova opičja obleka pokriva še bednejši njihov značaj, ki ni vreden počenega groša.

Ostane pa kot pribito eno: Skromno in dostojno oblečeno dekle izžareva s svojo ljubko žensko milino čudovito privlačnost, medtem ko vzbujajo našemljene in razgaljene pokvarjenke nehote v moškem stud in odpor, čeprav se mnogi pokvarjeni moški radi družijo s takimi na pol slečenimi bitji.

Znano je, da so poštna dekleta v zakonskem stanu zelo sramežljive tudi v odnosu do svojega moža. In je ravno to, kar utrjuje in pogloblja ljubezen med zakoncema. Kajti vedno bolj prija težko dosegljiv sad, kot sadeži, ki jih najdeš na kupe, kjer hočeš. Je tudi zelo dvomljivo, da bo ostala dolgo zvesta svojemu možu ona, ki je vso mladost na ulici razkazovala svoje telo.

Mlad katoliški zaročenec je opazil, da se njegova zaročenka navdušuje za novo modo in da si je dala napraviti dokaj kratko in zelo odprto krilo. Mirno ji je dejal: „Veš kaj, draga, meni si zelo všeč, kadar si vsa skromna in preprosta. Čemu si si napravila to neslano obleko? Mar želiš ugajati cestnim pohajkovalcem in pokvarjencem? To obleko takoj stran, ali pa bom poiskal drugo zaročenko. Ne trpim, da bi moja bodoča žena zaradi pomanjkanja skromnosti in dostojnosti bila komu v spotiko.“ Dekle je razumelo in sklenilo ostati zvesto želji zaročenca, ki ji je dal ta nasvet, ker je dekle resnično ljubil. Dekle, ki v mladosti nima nikoli dovolj oblek in nasede vsaki neumni modi, ne bo nikoli kos osrečiti v bodoče svojega moža in prav vzgajati svoje otroke.

Bodi tudi sprejemljiva za nasvete in opomine staršev in vzgojiteljev. Prej so se rodili kot ti in imajo mnogo izkušenj za seboj. Zato modro dekle hvali Boga za vsak pameten nasvet, ki pride pravočasno, dokler še ni prepozno, iz ust vzgojiteljev. Koliko deklet, še posebej dijakinj, bi bilo v življenju srečnejših, če bi bile za nasvete sprejemljive, to je poučljive in ponižne. Napuh je ustvaril pekel in trpljenje človeštva, ponižnost nam je dala Marijo in prinesla odrešenje po Odrešeniku, ki je zaklical: „Učite se od mene, ki sem krotak in iz srca ponižen!“

KAREL WOLBANG CM

IZ DOMOVINE

SLOVENIJA

250-letnica ljubljanske stolnice. Sedanja ljubljanska stolnica so začeli zidati leta 1701. Posvečena je bila 8. maja 1707, torej pred 250 leti. Za letošnji 250-letni jubilej so se v njej vršile velike cerkvene slovesnosti. Ves teden od 5. do 12. maja so se za duhovno pripravo vrstili v njej govori za duhovno obnovo. Cerkev je bila vedno nabito polna, posebno pri večernih duhovnih konferencah. Proslava sama je bila v nedeljo, 12. maja. Večer prej so bile slovesne večernice s cerkvenimi molitvami; med njimi so kadili vse oltarje in križe, kjer je bila cerkev pred 250 leti maziljena. V nedeljo ob 9 je bil slovesen vhod vseh dostojanstvenikov in druge duhovščine, nato govor ljubljanskega škofa Antona Vovka o zgodovini stolnice, na kar je bila slovesna škofova pontifikalna maša, na koncu pa papežev blagoslov, združen s popolnim odpustom. Sv. oče je posebej podelil vsem, ki so v tednu priprave ali na dan proslave obiskali stolnico in molili v njegov namen, poseben popoln odpustek. V nedeljo zvečer je bil govor o zgodovini Marijinega češčenja v ljubljanski stolnici, nato pete litanijske z zahvalno pesmijo. Čez dan je bila stolnica skoro vedno polna, med slovesnostmi je bilo vernega ljudstva iz Ljubljane in drugod toliko, da niso mogli v cerkev.

Slovesnosti so se udeležili tile dostojanstveniki in odličniki: beograjski nad-

škof dr. Josip Ujčič, ki je pred 20 leti v ljubljanski stolnici opravil svojo prvo pontifikalno mašo; mariborski prošt, prelat dr. Franc Cukala, ki je zastopal mariborskega škofa in mariborski stolni kapitelj; goriški administrator dr. Michael Toroš; stiški opat dr. Avgustin Kostelec; novomeški prošt Alojzij Štrukelj; delegat goriškega administratorja za tržaško-koprsko administraturo Albin Kjuder ter višji predstojniki in zastopniki vseh redov v ljubljanski škofiji. Tudi vsi ljubljanski župniki so ta dan prihiteli počastiti jubilej matere vseh cerkva v škofiji.

Jubilej je prekrasno pokazal edinstvo vernikov s svojimi duhovniki in svojimi nadpastirji. Kakor tisoči in tisoči kamnov, pozidanih po enotni zamisli, tvorijo umetniško pomembno stolnico, tako tisoči in tisoči vernih src, povezanih po veri in medsebojni ljubezni, tvorijo duhovno stavbo — eno Kristusovo telo.

V ljubljanski škofiji pridigujejo skozi vse letošnje leto o Jezusu Kristusu; na nezapovedane praznike, na dneve češčenja in pri večernih sv. mašah ob delavnikih pa o sv. maši.

Župnija Šmarje pri Ljubljani je ena izmed starih župnij ljubljanske škofije. V vatikanskih arhivih se omenja že leta 1228 šmarski župnik — plebanus Joannes de Santa Maria en Haarenland — v seznamu nekih dajatev. Haarenland znači laniško pokrajino. Šmarje se je

prvotno nazivalo Marija v laniški pokrajini, kar znači, da so ljudje pridevali lan. V župniji je celo vas Lanišče, ki pa ni bila nikdar sedež župnije. Cerkev na Laniščih je posvečena sv. Uršuli.

Prvotna župnija šmarje je mejila s Sv. Petrom v Ljubljani in št. Vidom pri Stični. Dobra polovica višenske župnije je spadala pod šmarje; soseske: Leskovec, Dedni dol, Kriška vas in Nova vas so bile podružnice šmarske župnije. Upravljali so šmarski župniki tudi: Sv. Lenart v Sostrem in Lipoglav, ki sta spadala pod šempeter v Ljubljani, do ustanovitve samostojnih župnij Sostro in Lipoglava.

Župnija je bila cerkveno podrejena oglejskemu patriarhu; pozneje goriški škofiji in od Jožefa II. pa ljubljanski škofiji. Do leta 1497 so jo upravljali svetni duhovniki. L. 1497 pa jo je inkorporiral papež Aleksander VI. stiški opatiji. Stiški menihi so upravljali župnijo do razpustitve Stične po Jožefu II. Takratni stiški pater, župnik v šmarju, je sekulariziran ostal župnik v šmarju in bil prvi dekan dekanije šmarje.

Sedanja župnija šmarje ima 6 podružnih cerkva: sv. Mihael na Grosupljem. sv. Mohor in Fortunat na Selih, sv. Magdalena na Gori, sv. Križ v Tlakah, sv. Uršula na Laniščih in sv. Duh na Gubniščih. Zadnja ima krasen „zlat oltar“, ki se more kosati z muljavskim pri Stični. V gradu Lisičje je kapela sv. Rafaela nadangela. V gradu Lesičje so med drugo svetovno vojno našli zatočišče gospodje salezijanci, pregnani po Nemcih.

Sedež župnije, vas šmarje, je pozidana na nekdanji rimski naselbini. Pri izkopavanju povsod naletiš na rimsko opeko, denar in razne ostanke rimske kulture. Svoje grobišče je takratna naselbina imela na farovškem hribu ob poti, ki pelje v Podgorico blizu znamenja sv. Antona. Pred Rimljani so bivali tu Keltje. Znamenite so keltske gomile na Magdaleni gori. Delno jih je prekopala grafica meklenburška in odpegljala in prodala dragocene izkopanine v berlinski in londonski muzej.

Župna cerkev rojstva bl. Device Marije je bila prvotno enoladijska; za zvonik ji je služil strešni nastavek (Dachreiter). Zidana je bila v bazilikalnem slogu z lesenim stropom.

Kasneje so cerkev povečali. Dozidali so sedanji dve stranski ladji; v srednji ladji pa prebili stene, tako da ostali zid tvori sedanje masivne stebre. Te stebre so nadzidali s kvadri lehnjaka, tako da je bila srednja ladja dokaj visoka. To je lepo razvidno v podstrešju še danes. Povečani cerkvi so dali ponovno lesen strop. Istočasno so dozidali tudi cerkven stolp. V 15. stoletju so odstranili lesene stropne in z lehnjakom obokali cerkev v gotskem slogu.

V 18. stoletju, leta 1711 pa so povečali cerkev s križnimi kapelami sv. Jožefa in žalostne Matere božje, ter podaljšali prezbiterij. Leta 1910 sta dobili kapeli sv. Jožefa in žalostne Matere božje nove oltarje s krasnimi slikami; delo frančiškana Medovića, župnika iz Kune v Dalmaciji. Pater Medović je znan po svoji sliki „Splitski sabor“. Slika predstavlja Grgurja Ninskega, ki brani slovanski jezik v bogoslužju proti rimskemu prelatom v splitski stolnici.

Zunanost župne cerkve šmarje je bila leta 1936 temeljito prenovljena. 21. marca 1945 je bila bombardirana. 150 kg težka bomba je porušila obok nad prezbiterijem. Lansko leto so ponovno pokrili in obnovili prezbiterij, ki ima sedaj kasetiran lesen strop. Postavili so 1, v marmornat oltar. Istočasno so odkrili prebeljene freske iz 15. stoletja na stropu srednje ladje in na zidu ob prižnici.

Cerkev s pokopališčem je v turških časih bila obzidana z visokim zidom, ki je imel 4 obrambne stolpe. Služila je kot tabor. En tak stolp („turnček“) je ohranjen in služi kot kaplanija. Ljudje so rekli „turnčku“ — Bärenzwinger — medvedova kletka ali obòr, kjer je svoj čas stanoval pesnik Anton Medved kot šmarski kaplan. Na vratih je imel za vizitko podobico sv. Antona in sliko medveda.

Župna cerkev je lastnica več slikarskih umetnin, ki so hranjene od l. 1935

v Narodni galeriji v Ljubljani in so bile tako rešene požara. Posebno znano je „Križanje“, delo holandskega slikarja.

Staro župnišče je bilo temeljito prenovljeno l. 1550 po stičanih in l. 1907 in 1908 modernizirano. 17. decembra 1943 so ga požgali komunisti. Zgorela je velika knjižnica z redkimi slovenskimi knjigami (pridige kapucina Rogerija itd.) ter več stoletni arhiv. Posebno veliko je bilo spisov in tiskovin iz francoske dobe ter šolski arhiv cele dekanije Šmarje. Šmarski dekanji so bili šolski nadzorniki v dekaniji.

Rojstne in krstne knjige, poročne in mrliške so bile rešene pred požarom; bile so hranjene v shrambi poleg zakristije. Rojstne knjige segajo do leta 1645; poročne in mrliške pa do 1665. Vse te knjige so bile prepisane tekom zadnje vojne po duhovnikih, ki so bili gostje v Šmarju.

Končno nekaj imen znamenitih Šmarcev: Profesor Primic na graški univerzi, ki je dopisoval z dr. Francetom Prešernom; „šmarski šumašter“ Kračman; pisatelj dr. Ivan Lah; duhovnika brata Krčona iz Gornjega Blata, katerih eden je bil uršulinski špiritual v škofiji Loki in ustanovitelj dekliških Marijinih družb v ljubljanski škofiji in poznejši župnik v Predosljah.

Anton Ravnikar, šmarski župnik

PRIMORSKE VESTI

Prof. dr. Ivan Tul — osemdesetletnik. Dne 2. julija je preč. g. prof. dr. Ivan Tul spolnil osemdeseto leto življenja. Rodil se je v Mačkovljah na Tržaškem iz preproste kmečke družine. Maturo je izvršil z odliko in nato vstopil v goriško semenišče. Leta 1901 je v Gorici pel novo mašo. Svojo prvo službo je vršil v Trstu v cerkvi sv. Antona Novega, nato je odšel na Dunaj, kjer je promoviral za doktorja bogoslovja. Kmalu je dobil mesto profesorja moralke na goriški bogoslovnici in postal tudi duhovni voditelj in špiritual vseh bogoslovcev. Prva svetovna vojna ga je videla kot kurata vojne mornarice. V letih

Novi oltar v farni cerkvi Šmarje pri Grosupljem. Med vojno je bila cerkev radi bombardiranja dne 2. marca 1945 močno poškodovana. Sedaj so jo popravili. Na sliki Marija stoji na marmornatem stebru; tabernakelj je star. Ob strani kipa sv. Joahima in Ane. Farno zeganje je v Šmarju vsako leto 8. septembra, na praznik rojstva preblažene Device Marije

fašizma je bil tudi č. g. prof. Tul izgnan iz semenišča in postavljen za dve leti pod policijsko nadzorstvo. To hudo krivico tudi naslednje oblasti niso še poravnale. Da bo mera polna, je pejjal Gospod svojega izvoljenca še dalje po poti

Upanje

*Ti se k nam ozri,
angelska kraljica,
ko nas bol in skrb teži,
usmiljena Devica!*

*Glej, zašli smo vsi,
poti ne poznamo;
vere, upanja nam vlij,
da pravo pot spoznamo.*

Nada Černetič, USA

raznih preizkušenj in ga končno vsega strtega od artritisa položil v posteljo pri Usmiljenih bratih v Gorici, kjer si že šest let služi nebesa kot veliki trpin, da, med našimi zlatomašniki, pač največji trpin. Prof. Tul je pri vsej svoji zaposlenosti dobil čas, da se je posvetil nabožni literaturi in težko bi naštel vsa njegova dela, molitvenike in vsakovrstne šmarnice, ki pričajo o njegovi bogati duši in veliki zmožnosti. Zato smo ob osemdesetletnici prof. Tulu iz srca hvaležni za njegovo delo in žrtve ter prosimo Gospoda, naj ga na večer njegovega mučeniškega življenja tolaži in krepča.

Slavje v goriški stolnici. V nedeljo, 16. junija, je v goriški stolni cerkvi v spremstvu nekaterih sobratov in številnih vernikov obhajal 40-letnico prve sv. maše mons. Srečko Gregorec, član goriškega stolnega kapitulja. Sveto mašo je imel ob 6, ko je običajna maša za slovenske vernike. Priložnostni govor je imel stolniški vikar č. dr. Kazimir Humar, ki nam je v lepih besedah prikazal nadvse bogato in plodovito življenje gospoda jubilaranta.

Še en duhovniški jubilej. Dne 24. junija je praznoval 40-letnico mašniškega posvečenja goriški stolni kanonik in župnik mons. Jožef Velc. Rodil se je leta 1893 na Krku, študiral pa je v Gorici in v Innsbrucku. Stolno župnijo vodi že

12 let. Kot dober učenec in prijatelj mons. Fogarja upravlja stolno župnijo in skrbi za vse vernike brez razlike na jezik in narodnost.

Nova maša v Trstu. Veliko število tržaških vernikov se je zbralo v nedeljo, dne 23. junija, v kapucinski cerkvi na Montuzzi, lepo okrašeni s cvetjem in zelenjem, da prisostvujejo novi maši p. Bogomila Srebota. Ob vходу v cerkev ga je lepo pozdravila njegova nečakinja ter mu izročila novomašniški križ. Pevci so mu zapeli vedno lepo „Novi mašnik bod' pozdravljen“, nakar je začela mašna daritev. Po evangeliju je p. Fidelis iz Gorice lepo razložil veličino mašniškega poklica, pa tudi njegovo trnjevo pot. Med sv. mašo sta pela cerkvena zbor iz Bazovice in Rojana in takega petja še ni bilo na Montuzzi.

Umrl je č. g. Alfonz Berbuč. V Šempetru pri Gorici je dne 3. julija dokončal svojo zemsko pot tamkajšnji župnik č. g. Alfonz Berbuč. Dolgotrajna bolezen mu je že delj časa izpodjedala zdravje, vendar je s svojim potrpljenjem in vdanostjo prenašal njene nevšečnosti in muke. Pokojni g. Alfonz Berbuč se je rodil v Kanalu leta 1892 kot edini otrok uradniške družine. Že od rana pobožen se je odločil za duhovniški poklic. Predstojniki so ga odločili za višje študije in ga poslali v Innsbruck na tamkajšnjo jezuitsko univerzo. Leta 1916 je pel na Brezjah novo mašo. Kot duhovnik je služboval v raznih krajih Primorske, dokler ga ni nadškof Sedej leta 1928 imenoval za župnika v goriški predmestni fari Šempeter, ki je zdaj pod Jugoslavijo. Tako je izdatno lahko pomagal tudi pri goriških katoliških organizacijah, pri Mohorjevi družbi, tiskovnem društvu, pripravljalnem odboru duhovnikov za KA. Izdal je molitvenik „Molimo“ in njegova zasluga je tudi, da smo dobili prvi slovenski katoliški list „Slovenski Primorec“ in pozneje naš „Katoliški glas“. Katoliškemu časopisju je ostal zvest prav do zadnjega dne svojega življenja, tudi sedaj, ko je bil po novi državni meji odrezan od središča Gorice. Zelo ga je bolelo, da so se

katoliške vrste razcepile in je v Trstu začel izhajati „Novi list“, katerega pisanja ni mogel odobravati. Njegova zvestoba Cerkvi mu je tudi narekovala odkrito neodobravanje duhovniške organizacije CMD, pa čeprav je v svoji milobi in prizanesljivosti prepuščal sodbo Bogu. Njegov pogreb je izpričal, kako je bil pri faranih priljubljen in spoštovan. Pogreb je vodil sam prevzv. apostolski administrator mons. Toroš ob spremstvu goriških kanonikov in drugih sobratov, ki so v lepem številu prihiteli na njegov pogreb.

Zborovanje mašnih strežnikov na Opčinah. V petek, 21. junija, je bilo na Opčinah prvo zborovanje naših malih ministrantov. Zbrali so se iz raznih župnij Tržaške v lepem številu 90 strežnikov. Veseli in nasmejani v lepih ministrantskih oblekah so prikorakali v cerkev, kjer so prisostvovali sv. maši in poslušali lep govor g. Lojzeta Zupančiča, ki jim je predvsem polagal na srce pobožnost, čistost, odkritosrčnost in ubogljivost. Po sv. maši so se v Marijanišču vršila nagradna izpraševanja in vsa slovesnost je potekla tako lepo, da so si strežniki želeli, da bi bila večkrat na leto in ne samo enkrat.

Praznik češenj v Števerjanu. Že več let je v navadi, da priredi katoliška števerjanska mladina v juniju svoj praznik češenj, na katerega povabi tudi Goričane in druge Slovence iz okoliških vasi. Tako je v nedeljo, 9. junija SKPD iz Števerjana pripravilo lepo uspelo prireditev na prostem. Na sporedu so bile pevske točke in igra. Prve je izpolnil oktet „Planika“, ki je prav lepo odpel vrsto umetnih pesmi. — Glavni del prireditve pa je obsegal Goldonijevo šalo-igro „Sluga dveh gospodov“. Snov je vzeta, kot vse Goldonijeve komedije, iz življenja XVIII. stoletja. Igro je režiral s pomočjo prof. Mirka Fileja števerjanski gospod kaplan č. g. Oskar Simčič. Prireditve je zelo dobro uspela. Isto igro so števerjanci naslednjo nedeljo ponovili v dvorani Marijinega doma v Gorici.

V Marijinem Celju nad Kanalom je umrl 12. marca 1957 tamošnji župnik Alojz Makuc. Rojen je bil v Gorici; od leta 1936 je nepretrgoma deloval v kraju, kjer ga je zalotila tudi smrt. K večnemu počitku ga je pospremila 21 duhovnih sobratov in velika množica vernega ljudstva

DON KAMILO

POLITIČNI SHOD

Liberalna stranka je potom letakov objavila, da bo prišel iz mesta oopslanec te stranke in govoril na političnem shodu vsem, ki jih zanima dejavnost stranke.

Pepona je kar vrglo pokoncu, ko je to zvedel. „To je izzivanje,“ se je togotil. „Najaviti shod sredi rdečega središča! Bomo videli, kdo ukazuje tukaj!“

Skical je svoje zaupnike in nato začel študirati novo nastali položaj. Da bi zažgali lokal liberalne stranke, ni prišlo v poštev. Tudi je bil zavržen predlog, da se onemogoči shod. Odločili so se za red in zakonitost: mobilizirali bodo vse svoje sile, razposlali skupine, ki naj preprečijo zasede, zasedli strateško važne točke, zavarovali sedež stranke in zaprosili za pomoč sosednje odbore.

„Sedaj lahko vidite na lastne oči spletke demokracije,“ je zaključil Pepon sejo. „Že vsak lenuh si lasti pravico, da bo govoril na javnem kraju! Dejstvo, da si upajo napovedati shod dokazuje, da nas mislijo številčno pregaziti. Zato moramo biti pripravljeni.“

Shod je bil napovedan za nedeljo. toda že v soboto so ogledniki zasedli vse dohode v vas. Čez dan ni bilo ničesar posebnega. Na noč je Suhec odkril sumljivega kolesarja, ki pa je bil le pijanec v normalnem stanju alkoholne omam-

ljenosti. Shod naj bi bil v nedeljo popoldne, a do treh popoldne je ostalo vse popolnoma mirno.

„Prišli bodo z vlakom ob treh in 35 minut,“ si je Pepon dajal poguma in dal skrbno zastražiti postajo.

Res je vlak prišel, a iz njega je izstopil le droben človeček, suhe postave z majhnim kovčkom v roki.

„Se vidi, da so nekaj izvohali, pa so opustili misel na udar, ker niso imeli dovolj sil na razpolago,“ je zmagoslavno ugotavljal Pepon.

V tem se mu je mali človek prijazno približal in ga spoštljivo vprašal, kako se pride do sedeža liberalne stranke.

Pepon ga je začudeno motril.

„Sedež liberalne stranke?“

„Da!“ mu je možiček pojasnil, „naprošen sem, da povem kratek govor, pa ne bi rad zamudil.“

Vsi so se ozrli na Pepona, ta pa se je začel praskati po glavi.

„Teško vam bom to dopovedal, kajti središče naselja je nekaj kilometrov proč od tukaj.“

„Kaj naj torej storim?“ je bil prišlek v očitni zadregi.

„Imam kamijon pri roki,“ je brundal Pepon. „Če hočete, lahko prisedete.“

Tujec se je zahvalil in vabilo sprejel. Na vozilu so ju že pričakovali Peponovi sodelavci, srepega pogleda in z rdečimi

rutami okrog vratu. Tujec je Pepona začudeno pogledal.

„Da, sem njih voditelj,“ je pojasnil Pepon.

Bili so že sredi pota, ko Pepon spregovori: „Torej ste liberalce?“

„Da,“ je odgovoril gospod.

„In se nič ne bojite, da imate okrog sebe petdeset komunistov?“

„Le zakaj?“ je človek iz mesta mirno odgovarjal.

„Kaj za imate tamle v kovčku?“ je bil Pepon radoveden. „Morda kako strelivo?“

Tujec se je gromko zasmel. Odprl je kovček in prikazala se je pižama, nočne copate in zobna ščetka.

„Ta spada med norce,“ je zavpil Pepon, „Ali smem vedeti, zakaj se ne bojite?“

„Prav zato, ker sem sam, vas pa je petdeset,“ je mirno razlagal tuji človek.

„Petdeset ali ne petdeset,“ se je širokoustil Pepon. „Vi gotovo še ne veste, da vas morem z eno samo roko zagnati vse do kanala.“

„Ne, tega pa do sedaj nisem vedel,“ je odgovarjal brez strahu možki.

„Potem ste pa ali neumen ali brez vesti ali pa hočete omrežiti ljudstvo,“ je delal Pepon hitre zaključke.

Človek se je nasmehnil. „Stvar je veliko bolj preprosta, gospod. Jaz sem poštenjak od nog do glave.“

„To ne more biti res!“ je zatulil Pepon. „Če bi bili poštenjak, ne bi bili sovražnik ljudstva. Tako ste pa suženj reakcije in orodje kapitalizma.“

„Motite se, gospod župan.“ je mirno ugovarjal človek. „Nisem nikogar sovražnik in nikogar suženj. Le to imam, da različno mislim kot vi!“

Pepon je spet pognal vozilo z vso brzino. „Ali ste napravili oporoko, preden ste odšli od doma?“ ga je zasmehljivo vprašal rdeči župan.

„Ne! Moje edino bogastvo je delo in

če umrem, ga nikomur ne bom mogel zapustiti.“

Med tem so prišli do sedeža liberalne stranke. Vrata so bila zaprta in klna prav tako.

„Nikogar ni!“ je dejal mračno Pepon.

„Gotovo so že vsi zbrani na glavnem trgu,“ se je zdelo odposlancu iz mesta povsem razumljivo.

„Tako bo!“ je potrdil Pepon, pa pomignil Furiji, naj hitro skliče svoje ljudi.

Čez čas se je človek iz mesta znašel sredi tisočglave množice, vsi z rdečimi rutami. Začudeno je pogledal na Pepona, ki ga je pospremil do govorniškega odra.

„Oprostite, ali se nistem morda zmotil glede sestanka?“ je mož postal nemiren.

„Ne!“ ga je zagotavljal Pepon. „Pri nas ni več kot triindvajset liberalcev, pa jih je zato težko odkriti. Če bi bil jaz na vašem mestu, ne bi nikdar sklical sestanka v tem kraju.“

„Se vidi, da imajo liberalci več zupanja v demokratično nastrojenje komunistov kot vi sami,“ je človek zavrnil Pepona.

Pepon je zbadljivo požrl in se nato približal mikrofonu.

„Tovariši! Ta gospod bi želel nekaj govoriti. Ko konča, ste vsi vabljeni, da se vpišete v liberalno stranko.“

Ljudstvo je izbruhnilo v oglušujoč smeh. Ko se je nekoliko pomirilo, je mož iz mesta spregovoril. „Zelo sem hvaležen vašemu voditelju za izkazano pozornost, toda reči moram, da ni trdil pravilno, ko je dejal, da se boste morali no mojem govoru vsi vpisati v liberalno stranko. Če se to zgodi, se bom moral jaz vpisati v komunistično, to pa bi bilo nasprotno mojim nazorom.“

Pa ni mogel nadaljevati s svojim izvajanjem, kajti iz množice je priletel paradižnik in mu ponesnažil obraz.

Ljudje so se zasmeli, ne pa Pepon.

Od sramote je pobledel in se zadril po mikrofonu: „Kdor se smeje, je prašič.“ Besede so učinkovale. Ljudje so v hipu utihnili in postalo je mirno kot v cerkvi pri povzdigovanju.

Človek si je hotel obrisati obraz, a Pepon je bil hitrejši. Snel si je z vratu rdečo ruto in jo ponudil tuju. „Obrišite se! Ruto imam še od takrat, ko sem se boril v hribih.“

„Pravilno, Pepon!“ se je tedaj zašlišal znani glas iz okna bližnje hiše.

„Ne potrebujem odobravanja duhovščine, kadar delam dobro,“ je Pepon samozavestno odvrnil, medtem ko si je don Kamilo grizel ustnice od jeze, da je na glas mislil.

Človek se je tedaj približal zvočniku in začel: „Ne gre, da bi ta madež očistil z robcem, v katerem je toliko zgodovine. Za tak dogodek, kot je današnji, zadoštuje navadni robec.“

Ljudje so besede vzeli z zadovoljstvom na znanje ter z brcami odstranili neolikanca, ki je vrgel govorniku paradižnik v obraz. Brez težav je ta dokončal svoj govor in žel ob koncu močno odobravanje.

Ko je stopil z govorniškega odra, so se mu vsi navzoči spoštljivo razmaknili, a ubogi človek iz mesta ni vedel ne kod ne kam. Pod oboki mestne hiše se je tedaj prikazala ogromna postava don Kamila.

„Kadar gre za duhovnike, pridete vi, ljudje brez Boga, hitro do sporazuma s temi liberalnimi farožerji!“ je vzkliknil

don Kamilo na ves glas, da sta ga lahko slišala i Pepon i liberalni zastopnik.

„Kaj čujem?“ je vprašal Pepon ves začuden malega človeka. „Da ste tudi vi farožer?“

„Toda...“ je jecljal človek.

„Nič besedi, in sram naj vas bo!“ je grmel don Kamilo.

„Dajte mi svojo roko!“ je vpil Pepon. „Kadar gre za boj proti kleru, sem prijatelj vseh, celo nazadnjaških liberalcev!“

„Tako je!“ so dajali Peponovi prištaši prav svojemu županu.

„Zato boste danes moj gost,“ je Pepon nadaljeval z razvijanjem svojih misli.

„Še misliti ni nato,“ je ugovarjal župnik. „Gospod gre z menoj, kajti dovolj je, da ste mu umazali obraz s paradižnikom.“

Pepon se je grozeče razkoračil pred don Kamilom. „Dejal sem, da je moj gost.“

„In ker sem jaz isto dejal, predlagam, da zadevo razrešiva s pestmi.“

Tedaj je Furija potisnil Pepona na stran in mu šepnil: „Bodi pameten! Ali naj ves svet vidi, kako boš zletel na drugo stran ceste?“

Končno sta popustila oba: župnik in žup. Pospremila sta gosta v hotel Luitzón, čigar lastnik je bil popolnoma nevtralen glede politike. Tako je politični shod končal na demokratični način in brez hujših posledic, česar so bili končno vsi enako veseli.

—:—

Sv. Krišpin je že od nekdanjega zaščitnika častitljivega čevljarskega stanu. Prav tako pa tudi že od davnih časov čevljarji sv. Krišpina tako proslavljajo, da ob ponedeljkih ne delajo.

Ko je neki radovednež vprašal ob priliki slovenskega čevljarja, zakaj ob ponedeljkih počiva, je dobil sledeče pojasnilo: „Sv. Krišpin je umrl na ponedeljek. Ne vemo na ravno, na kateri ponedeljek. Zato se ga spominjamo vsak ponedeljek skozi vse leto.“

Molitev papeža Pija XII. za redovniške poklice. Jezus Kristus, naš Gospod, najvišji vzor vse popolnosti! Ti neprestano ne navajaš izvoljenih duš samo, da stremé po tako vzvišenem cilju, ampak jih tudi z mogočno močjo svojega zgleda in z učinkovito spodbudo svoje milosti nagiblješ, da gredo za Teboj na tako vzvišeno pot; daj nam, da se jih bo mnogo znalo in hotelo odzvati Tvojim sladkim navdihom in se oklenilo redovniškega stanu, da se bodo v njem veselili Tvoje posebne pomoči in Tvoje pri-srčne, izredne ljubezni.

Daj, da ne bo nikoli manjkalo glasnikov Tvoje ljubezni, ki bi Te noč in dan zastopali ob zibelki sirote, ob vzglavju trpečih, ob strani starčka in bolnika, ki bi sicer na zemlji ne imela nikogar, ki bi jima prožil sočutno roko. Daj, da se bo tako v skromnih šolah, kakor z visokih stolic vedno razlegal glas, ki bo odmev Tvojega glasu in vsakemu posamezniku kazal pot v nebesa in ga učil spolnjevati njegove dolžnosti.

Daj, da ne bo nobena dežela, pa naj bo še tako negostoljubna in oddaljena, oropana evangeljskega klica, ki vabi vse narode, da vstopijo v Tvoje kraljestvo. Daj, da se bodo množili in rastle poklici, ki bodo vneli svet za Cerkev, v kateri žari sijaj brezmadežne svetosti. Daj, da bodo na vseh krajih cveteli vrtovi izbranih duš, ki bodo s premišljevanjem in pokoro zadoščevale za grehe ljudi in prosile Tvojega usmiljenja. Daj, da bo v neprestanih žrtvah teh src, v snežnobeli čistosti teh duš, vzvišenosti njih kreposti vedno živo žarel dovršen vzor božjih otrok, ki si ga nam Ti razodel.

Pošlji vrstam svojih posebnih ljubljencev zelo številne in dobre poklice, duše z odločnim sklepom, da hočejo biti vredne posebne milosti in svete ustanove, po kateri hrepene, tako, da bodo vestno spolnjevale redovne dolžnosti, stanovitno molile, se stalno zatajevale in popolnoma vdano podredile svojo voljo Tvoji volji.

O Gospod Jezus! Razsvetli plemenite duše z gorečim ognjem Svetega Duha,

PO SVETU

ki je bistvena in večna Ljubezen, in po mogočni priprošnji svoje preljube Mater Marije v njih zbuli in varuj živ ogenj svoje ljubezni v slavo Očeta in istega sv. Duha, ki s Teboj živita in kraljujeta na vekov veke. Amen.

Tik pred prihodom kardinala Višinskega v Rim je papež Pij XII. objavil encikliko „Invicti Athletae Christi“ za tretjo stoletnico smrti jezuita Andreja Bobule, ki so ga ruski kozaki mučili in umorili leta 1657.

Listi so ob tej priliki pisali, kako so posmrtni ostanke sv. Andreja Bobule leta 1923 potovali iz Moskve v Rim. Vse dogodke je popisal ameriški jezuit p. Gallacher, ki je bil l. 1923 v Moskvi član papeške pomožne komisije za pomoč sovjetskemu stradalocemu ljudstvu. Že l. 1922 je prišel v Moskvo v navadnega kmeta preoblečen poljski duhovnik z namenom, da najde truplo sv. Andreja Bobule. Nestrohnelo truplo mučenca so namreč slavili in častili katoličani in pravoslavni in ruske oblasti so ga iz Poljske prenesle v Moskvo. Ko so se sovjeti polastili oblasti, šo nestrohnelo truplo obenem z drugimi relikvijami ruskih svetnikov prenesli v Medicinski muzej v Moskvi in tam potem kazali ostanke kot nekakšno medicinsko zanimivost. Oba — poljski duhovnik in p. Gallacher — sta odšla v muzej v civil-

nih oblekah, pa trupla nista mogla najti. Bila sta mnenja, da trupla ni več tam. Poljska vlada v Varšavi je med tem poslala več diplomatskih not in zahtevala truplo, pa ni imela uspeha. Tudi sv. stolica je vložila prošnjo za izročitev, pa ji sploh niso odgovorili. Ko so pa v velikem tednu 1923 sovjeti uvedli proces in na smrt obsodili nadškofa Budkiewicza (pozneje je bila smrtna obsodba tudi izvršena), so nenadoma ponudili, da izroče truplo sv. Andreja Bobule Vatikanu. Tóda sovjetske oblasti so dale vedeti, da mora odpeljati truplo med trajanjem procesa proti nadškofu, zastopnik papeške komisije pa je to odklonil. Pozneje so po dolgih pogajanjih sovjeti pristali, da smejo člani papeške misije odpeljati truplo v Rim. P. Gallacher je bil v spremstvu zastopnikov čéke dne 23. septembra 1923 odveden v medicinski muzej in tam je moral potrditi, da je truplo prevzel. Truplo je bilo res ves čas v muzeju, pa ni bilo izpostavljeno na ogled. Tedanji zunanji minister Čičerin je sam z rdečo tinto napisal posebni potni list in k vlaku za Odeso so priključili poseben vagon s krsto in ostalimi relikvijami, ki so tudi bile v Moskvi. Iz Odeso so truplo prepeljali na ladji v Carigrad, toda na odprtem morju so ladjo napadli najprej ukrajinski in nato romunski „morski roparji“. (Takišne so bile takrat še razmere ob ruski obali.) V Carigradu so spet nastale težave, ker mohamedanski verski predpisi prepovedujejo motiti „mir kosti mrtvakov“ in prepovedujejo sleherni prevoz mrtvecev. Vendar so mogli krsto ponesti na ladjo, ki je šla v Brindisi v Italiji. V Rim je prispela dne 1. novembra 1923, to je Vseh svetnikov dan.

Ko so svetnikovo truplo potem peljali iz Rima na Poljsko, se je posebni vlak ustavil tudi v Ljubljani in so krsto s svetnikovim truplom slovesno prepeljali v cerkev sv. Jožefa, kjer je ležala nekaj ur, zvečer pa je bila v nočni procesiji spet prepeljana na kolodvor in naprej proti Poljski. P. Gallacher pa živi sedaj v USA in poučuje na Georgetown University.

Konferenca francoskega episkopata je bila koncem aprila v Parizu. Pariški list „Information“ je ob tej priliki objavil zanimive podatke o udeležencih konference. Na konferenco je prišlo 120 nadškofov in škofov. Najmlajši med njimi je bil mons. Menager, pomožni škof iz Versaillesa, ki je star 45 let. Manj kot 50 let starih je še šest škofov. Najstarejši je bil mons. Pasquet, škof v Seeju, star 88 let. Nad 80 starih je bilo še osem škofov. Nad polovico škofov ima manj kot 60 let, ostali pa imajo povprečno starost 64 let. Povprečna starost ob posvetitvi je bila 50, sedanji škof v St. Claudu mons. Flusin je bil star 37, ko je bil posvečen, štiri petine škofov je bilo manj kot 55 let starih, ko so bili posvečeni. Ko je Francija izvedla ločitev cerkve od države, je Vatikan imenoval nove škofove, vendar se je po letu 1921 (po obnovitvi diplomatskih zvez) uvedla navada, da je Vatikan iz ozirov vljudnosti obveščal francosko vlado o nameravanih imenovanjih. Šele potem je bilo imenovanje objavljeno v „Osservatore Romano“. Vendar veljajo za škofiji v Metz in Strassbourgu še predpisi starega konkordata. Ko je Francija konkordat odpovedala, škofiji nista bili več v okviru Francije. Ko je po letu 1918 Francija spet priključila Alzacijo in Loreno, je za obe škofiji veljala določba konkordata. Predsednik republike zato imenuje nove škofove za ti mesti, Vatikan pa potrdi imenovanji s posebnimi bulami, ki jih registrira državni svet.

Kardinal Gerlier, nadškof v Lyonu, je pridigal v baziliki Fourviere in je odločno zavrnil tiste, ki govore, da se Herriot ni spravil s katoliško Cerkvijo in da je umrl brez zakramentov. Kardinal je izjavil: „Tisti, ki jih je zavedla zaslepljenost in nevednost, govore ali pa pišejo, da so zastopniki Cerkve izrabili Herriotovo bolezen in ga prisilili, da je prejel zakramente sv. Cerkve. Take govornice so umazane. Mene bi bilo strah, ako bi bil sposoben storiti tako umazano.“ Kardinal je navajal, da je Herriot

dvakrat v njegovi navzočnosti zaprosil za zakramente. Tedaj je bil Herriot pri polni zavesti in je mogel popolnoma svobodno izbirati, kaj naj stori. „Ko smo izpolnili njegovo željo, smo izpolnili njegovo izraženo svobodno odločitev in ga nismo izdali.“

Pariz se tako hitro razvija, da je kardinal Feltin napovedal, da bodo morali v najbližji bodočnosti zgraditi 46 novih cerkva in kapel v njegovi nadškofiji. Pred sto leti je Pariz predstavljal samo 5,5 odstotka vsega francoskega prebivalstva, danes pa je to število narastlo na 16 odstotkov.

Iz Poljske prihajajo številna poročila o tem, kako se položaj razvija. Gomulka se ohranja na vodstvu, vendar so bili v ozadje potisnjeni vsi mlajši vodilni člani partije in pisatelji in novinarji, ki so v oktobru pozdravljali poznanske dogodke in zagovarjali osamosvojitve poljskega komunizma. Okoli teh osebnosti se je tedaj zlasti začela zbirati mladina. Po oktobru se je obenem s temi ljudmi odvrnila od komunizma in vlade tudi mladina. Vedno je komunizem mnogo dajal na pridobivanje mladine. Toda sedaj se na Poljskem dogaja, da se mladina od režima odvrča. Gomulka je oporo mladine izgubil. Vlada je hotela priklicati v življenje komunistično mladinsko zvezo Z. M. P. Toda pri tem ni uspela in ko so bile letos proslave 1. maja, mladine ni bilo. Gomulka je moral na čelo obnovljeni organizaciji imenovati ljudi s sumljivo preteklostjo. Za predsednika je bil imenovan Renke, ki je znan stalinist. Njegov namestnik Peremian ne uživa med mladino nobenega ugleda, ker ga smatrajo za „izdajalca“. Voditeljica ženske veje organizacije je tovarišica Szagiewska, ki je ob smrti Stalina imela spominski govor in rekla: „Tisočkrat ljubše bi mi bilo, da bi mi umrla moja mati, kot pa da je umrl Stalin.“ Zato ni čudno, da je Z. M. P. doživela na varšavski univerzi velik polom in se je izmed tisočev slušateljev za vpis prijavilo samo 40 dijakov.

Poznavalci razmer na Poljskem se vprašujejo, zakaj se je Gomulka odlo-

čil za prelom z mladino. Vsi vedo, da je Gomulka bolj človek prakse in ne toliko teorije. Gomulka je dosegel, da se je Poljska osvobodila sovjetskega nadzorstva in da je potisnil ob stran staliniste. Toda v deželi ni tistega, kar bi mogli imenovati „konstruktivno svobodo“.

Cerkev v Litvi je začela uživati večje svoboščine. Tega ne potrjujejo samo novice, ki prihajajo iz Sovjetske zveze, ampak jih objavlja tudi litavska agencija Eltapress, ki jo vodi litavski zavod sv. Kazimira v Rimu. Agencija objavlja pisma in slike, ki jih je dobila iz Litve.

Župno cerkev v Dukstosu so sovjetske oblasti vrnile cerkvenim oblastem. Dukstos je majhno mesto v vzhodni Litvi. Župnišče in cerkev sta bila zaplenjena dvanajst let. Ko so verniki izvedeli za ta ukrep, so delali noč in dan, da bi cerkev mogli dostojno pripraviti za obnovo posvetitve. Na dan slovesnosti je prišlo nad 10.000 vernikov iz vseh strani Litve in celo iz sosedne Bele Rusije. Obrede posvetitve je opravil mons. Stepanovicus, pomožni škof v Panevezysu. Takoj po obredih je delil tudi zakrament sv. birme.

Škof v Panevezysu mons. Paltarokas je star 84 let in je zelo slabega zdravja. Mašuje lahko samo še v svoji zasebni kapeli. V Kovnu, glavnem mestu Litve, je nadškofijsko bogoslovje, ki ima 69 slušateljev. Poslopje je s tem polno zasedeno in ob začetku šolskega leta so morale cerkvene oblasti odkloniti prošnje 52 prosilcem, ker so šolski prostori premajhni.

Škof v Kaisedorisu mons. Matulionis je star 83 let in so ga lani pripeljali nazaj iz Sibirijske. Sedaj je zelo bolan in živi v mestu Birstonas. Svojih poslov ne more več opravljati iz razlogov popolne izčrpanosti. Sovjetske oblasti so ga aretirale leta 1946 in odvedle v Sibirijo. Poslej ni bilo več glasu o njem do lanskega leta. V letu 1952 je sovjetski list v Litvi Sovjetskaja Litva objavil, da je bil škof Matulionis „ameriški vohun“, da je bil „vatikanski vohun in zagrizen sovražnik delavskega ljudstva“.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO XXV
SEPTEMBER
Številka 9

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“
Je slovenski verski mesečnik

V tej številki boste brali:

Našim mučenikom (Alojzij Košmerlj) . . .	481
La médula del Apostolado de la oración (Papa Pío XII)	486
Duhovniku (Niko Kotnik)	487
Papeški molitveni namen za mesec september (prof. Alojzij Geržinič)	488
Doma jesen, na južni polobli pomlad, a svetniki isti tu in tam (Jože Jurak)	489
Pokorščina Cerkvi (dr. Francé Gnidovec)	494
Dvomoštvo (Gregor Hribar)	498
Nekaj o plesu (dr. Ignacij Lenček)	503
Slovenski ljudski plesi (Marijan Marolt)	509
Molitev (v.jv)	513
Ob srebnem jubileju revije	514
Kardinal Višinski v Italiji (R. J-c)	517
Štiri tisoč metrov nad morjem (J. Jurak)	519
Med Slovenci po svetu	524
V svetu volje	529
Tvoja skromnost in ponižnost (Karel Wolbang CM)	531
Kraljici Slovenije (Gregor Mali)	532
Iz domovine	533
Upanje (Nada Černetič)	536
Don Kamilo (G. Guareschi — J. Jurak)	538
Šale	540
Po svetu	541

Editor responsable: Pbro. Antonio Orehar,
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

Izdaja ga konzorcij (Orehar Anton) urejuje pa uredniški odbor, ki ga sestavljajo dr. Gnidovec France, Jurak Jože, Mali Gregor, dr. Rozman Branko in Marijan Šušteršič, ki skrbi za tehnično opremo in fotografije.

Platnice in stalna zaglavja je narisal Hotimir Gorazd.

Celoletna naročnina znaša za Argentino in države, ki nanjo mejijo (razen Uruguaya) 95 pesov. Za Uruguay in ostale dežele latinske Amerike, kakor tudi za vse dežele, če se plača v argentinskih pesih, je naročnina 110 pesov; za U. S. A. in Kanado 5 dolarjev, za Avstrijo 95 šilingov, za Italijo 2000 lir, drugod v protivrednosti dolarja.

Tiska tiskarna Salguero,
Salguero 1056, Buenos Aires

CORREO
ARGENTINO
Suc. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560

Revijo morete naročiti in plačati pri naslednjih poverjenikih:

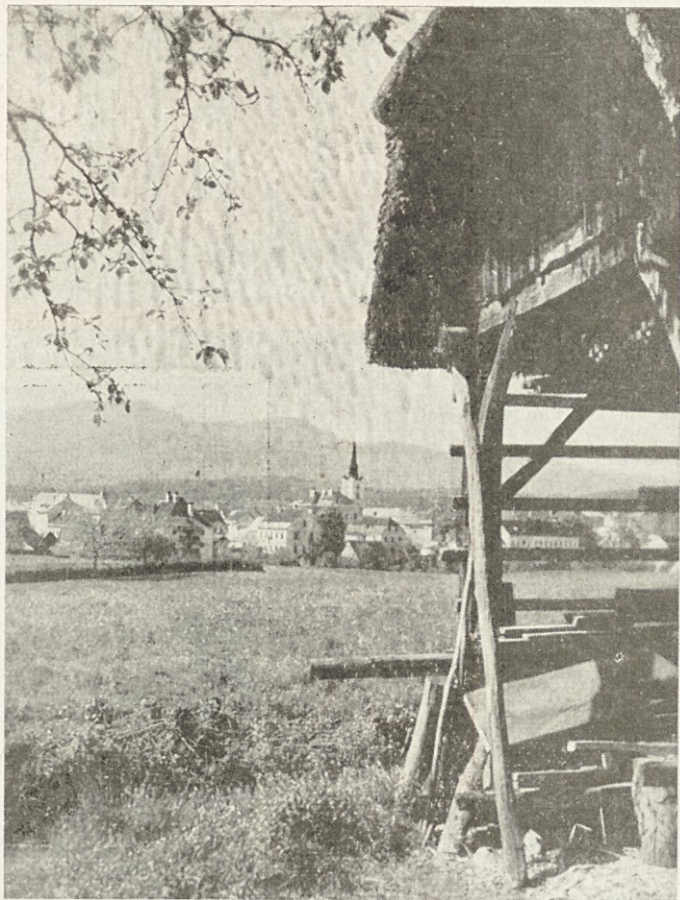
Argentina: Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Brazilija: Vinko Mirt, Caixa Postal
7058, São Paulo, Brasil.
U. S. A.: „Familia“, 6116 Glass Ave,
Cleveland 3, Ohio
Kanada: Ivan Marn, 83 Victor Ave,
Toronto, Ontario
Trst: Marijina družba, Via Risorta
3, Trieste, Italia

Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzu-
itta 18, Gorizia

Avstrija: Anton Miklavčič, Spittal
a/Drau, D. P. Camp, Kärnten.
Naročnino pošiljajte Mohorjevi
družbi v Celovcu.

Avstralija: rev. Bernard Ambrožič,
66 Gröön Str., Paddington
(Sydney)

Dva pogleda na mesto Črnomelj, središče Bele Krajine — prelepe slovenske dežele, ki je značilna po svojem nizkem gričevju iz apnenca. Od ostalih slovenskih pokrajin jo ločijo Forjanci. Bela Krajina je razmeroma siromašna dežela, ki pa slovi po pridnih, šaljivih in veselih ljudeh

Na zadnji strani:
Drobno, pravljico
cvetje naših
gozdov

